

Ma Mɥweni Sulumani ya Lɥk àbɛki ni Ere ye ti mɛdɛmki ka Ma Mɥweni Sulumani ya Lɥk àbɛki ni

Maslaɗa ya ti àbɛki wakita ge Lɥk ni àdafay slimi gayan a wakita ni bu ndo. Ku tamal nahkay nɛngu ni, kwa ka mɛnjɛki gani ndam ga Yezu dek tɛsɛra àbɛki ti Lɥk bay ya tàgrakabu tɥwi akaba Pol ni (2 Timote 4.11). Mɛsɛra, bay ya àbɛki wakita ge Lɥk ni ti àbɛki Tɥwi ga ndam asak ga Yezu day nan gani (Lɥk 1.1-4, Tɥwi 1.1). A Tɥwi ga ndam asak bu àdɛm « leli » (16.10-17 ; 20.5-15 ; 21.1-18 ; 27.1-28.16), nahkay mɛsɛra bay ya àbɛki wakita ni tɛsawadɛ akaba Pol a.

Lɥk àbiki wakita gayan cɛeni ni ana Teyɥfil (1.3). Way Teyɥfil way ti mɛsɛr do ; slimi gayan ni awayay adɛmvaba « Bay ya ti awayay Melefit ni. » Lɥk azalay nan « gɛdɛkani goro » : bi nan bay ge elimeni, bi àpɛl sinɗu ga magraya wakita na ti nan ; àfɛkia ahàr ka Yezu a, ay Lɥk àbiki wakita ti mɛci pakama àki ka Yezu lala (1.4). Lɥk awayay ti mis dek tɛsɛr pakama àki ka Yezu lala.

Lɥk àsɛra ma Gres a lala, àbɛki ti akadɛ ga ndam mɛsɛr zlam ya tɛbɛki wakita ka sarta ga Yezu ni. Awayay ti mis tɛsɛr ere ye ti àgravu ni àgrava ededɛn ededɛnena, nahkay àdafay slimi ga bɛbay ya tɛgur had ka sarta gani ni (1.5 ; 3.1) ; ka sarta gani nani mis tacal vi ti àna slimi ga bɛbay nahkay.

Luk àngəhad ere ye ti Yezu àgray akaba àdəm ni akada ga ata Meciyə nday ata Mark ya təngəhad ni : Yezu ànjəki ke təwi gayan ka had Gelili, ɔru gwar a Zeruzalem. Ay akada ge Meciyə ya àgray ni Luk day ànjəki ti ke miwi ga Yezu (1-2) ; ka məlan nani akaba ka məlan ndahan àngəhad zlam ya ti nan nanani ècifiŋa kè mis ndahan a, èjeŋgey a wakita ndahan bu ndo ni (1.3).

Ga Yezu ya àhəngalay Melefit ni ti ata Meciyə nday ata Mark təngəhada ma gana, ay ti Luk àngəhada àtama gatay na (3.21 ; 5.16 ; 6.12 ; 9.18, 28-9 akaba ndahan). Àdafa təwi ga Məsuf Njəlatani ya àgray na daya (1.35, 41, 67 ; 2.25-27 ; 3.16, 22 ; 4.1, 14, 18 ; 10.21 akaba ndahan). Àngəhad ahəmamam wál ndahan tàdəbay Yezu, Melefit day àhəngay tay ni (1.39-56 ; 7.37-50 ; 8.2 ; 23.27-28, 49 ; 24.1), akaba ahəmamam Yezu awayay ndam talaga ni (4.18 ; 6.20 ; 7.22 ; 11.41 ; 12.23 ; 14.13, 21 ; 18.22 ; 19.8 ; 21.2-3). Àngəhad ahəmamam Yezu awayay ndam magudar zlam ya tambatkaba majalay ahər gatay a ni daya (5.32 ; 7.34, 37-50 ; 15.1-7, 10 ; 18.13-14 ; 19.7-10).

Pakama ya Luk ànjiki ana Teyəfil ni

¹ Nəbukki wakita hini ana nak, Teyəfil goro ni.

Nəhuk nahəma, mis kay tàkadva, təbəkia zlam ya ti tàgravu e kidin geli bu na ka wakita.

² Wudaka təbəkia zlam gani nani ti mis ndahan təhibiya ana leli a àndava. Nday ya ti təhi ana leli ni tìpibiya ere ye ti àgravabiya kwa ka mənəki gani àna eri gatay gatayana. Nahkay zla ti təwi gatay ègia ga məhi pakama ge Melefit ana mis a.

³ Ègia mis ndahan̄ ni t̄ab̄akia wakita gatay na nah̄ema, nu day àb̄elafua nawayay n̄abukki pakama gani ka wakita, Teyufil ḡad̄akani goro ni. Nawayay n̄aslamalakabu pakama gani lala, ad̄aba n̄ac̄ahakab̄a ere ye ti àgravu na dek, kwa ka m̄anj̄eki gani.

⁴ Nagray nahkay ad̄aba nawayay ti k̄as̄ar pakama ya k̄ici ni ti pakama ge jiri ed̄ed̄iñ.

M̄asl̄ar ge Melefit àd̄am etiwi Zeñ bay m̄abaray mis

⁵ Ka sarta ya *Erot nan̄ bay ḡad̄akani ga had̄ ga ndam *Zude nah̄ema, zal nahan̄ àbu, nan̄ bay *m̄an̄galabakabu mis akaba Melefit, slimi gayan̄ Zakari. Nan̄ ge dini ga Abiya. Wal gayan̄ day wur hud̄ ga *Aron̄, slimi gani Elizebet.

⁶ Nday cec̄ueni ndam jireni k̄è eri ge Melefit, t̄aḡaskabu *Divi ga Bay Melefit ya t̄abu m̄ab̄akiani a wakita ge M̄uwiz ni bu ni, tagray ere ye ti Melefit awayay ti mis t̄agray ni dek. Nday gani mis t̄an̄ḡat̄f̄an̄a zlam magudarani k̄a tay a do.

⁷ Ay ti t̄iwi b̄eza ndo, ad̄aba Elizebet nan̄ d̄aḡalani m̄ak nday cec̄ueni t̄igia medewel a àndava.

⁸ A vad̄ nahan̄ Zakari nan̄ àbu agri t̄awi ana Melefit a *ahay ḡad̄akani ge Melefit ni bu, ad̄aba ahar ge t̄awi ga ndam ge dini gayan̄ en̄j̄ua.

⁹ K̄elavad̄ ndam m̄an̄galabakabu mis akaba Melefit ni tihindi Melefit ti m̄ad̄aba mis a b̄elan̄ e kid̄iñ gatay ba, ti maslan̄a nani ahuriyu k̄a mahay ga m̄alan̄ *n̄j̄elatani ni ga maz̄abay haf ya ezi akada ge tersel ni : ka fat nani ti Melefit ad̄aba Zakari a.

¹⁰ Sarta ga mazəbay haf ni àra ènjia ti àhuriyu a ahay ni vu. Mis ndahan dal-dalani ni ti ni nday a dalaka bu, təbu tahəngalay Melefit.

¹¹ Eslini *məslər ge Melefit àngazlivu : məslər ni jika gwar kà ahar ga daf ga zlam ya ti tazəbaki haf ya ezi àcər ni.

¹² Zakari nakəŋ àra èpia məslər ge Melefit na ti àbivaya aŋgwaz a, àtia bəruv a.

¹³ Naŋ àbu agray aŋgwaz nahkay nahəma, məslər ge Melefit ni àhi : « Kàgray aŋgwaz ba, Zakari, adaba Melefit ècia gayak ya kàhəngalay naŋ na. Nahkay wal gayak Elizebet emiwəkaya wur zalana, akədi slimi gani Zeŋ.

¹⁴ Etiweya wur na ti akəmərvi dal-dal àsabay, mis kay day atəmərvi ka ya ti etiweya naŋ a ni.

¹⁵ Adaba mam, naŋ gani emigi mis gədakani kè eri ge Melefit. Emisi zum akaba zlam mawəsani dáy-dáy do ; kwa naŋ a huđ ga mənani bu *Məsuf Njəlatani àniviyu a məbəruf bu dal-dal.

¹⁶ Amahəngarbiyu bəza ge Izireyel kay afa ga Bay Melefit gatay ti təfəki ahər keti.

¹⁷ Amara kama ge Melefit ga məhi ma ge Melefit ana mis a. Melefit aməvi Məsuf akaba njəda akada ya àvi ahaslani ana bay mahəngaray pakama gayan Eli ni. Amagray təwi ga maŋgalabakabu ata bəŋ ga bəza akaba bəza gatay ; mis ya ticiiki slimi ana Melefit do ni amahəngarbiyu tay ti təjalay ahər akada ga ndam ya ticiiki slimi ana Melefit ni. Nahkay amaslmalikabu mis ana Bay geli ga məgri təwi. »

¹⁸ Eslini Zakari nakəŋ àhəngriřəŋ, àhi : « Anəsər ma gayak ya kədəm ni ti jiri ti ahəmamam ? Adaba nihi leli cəeni ata wal goro mığia medewel a ni. »

¹⁹ Eslini məslər ge Melefit nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nu Gabriyel, nu nəbu kè meleher ge Melefit kəlavad. Àslərkukbiyu nu ti nəhuk ma sulumani ya kici ni.

²⁰ Nihi ti akazlapay koksah, akədəm ma va do, si ere ye ti nəhuk ni amagrava day, adaba kəgəskabu pakama goro ndo. Nəhuk nahəma, ere ye ti nədəm ni ti amagravu àna vad gani. »

²¹ Ka sarta ya Zakari naŋ a ahay bu ni ti mis ya a dalaka bu ni təbu tajəgay naŋ. Àra àpəsviya a mələŋ *njəlatani ni va ti àhəlia ahər ana tay a.

²² Ka ya ti àhəraya ni ti èsliki mədəm ma va do. Nahkay mis ni təsəra èpibiya araŋa a mələŋ njəlatani ni ba. Naŋ nakəŋ àzlapay koksah, adadı ahar ana tay ciliŋ.

²³ Nahkay naŋ àbu agri təwi ana Melefit. Sarta ge təwi gayan ni àra àndava ti àsləka òru a magam gayan.

²⁴ Kələŋ gani wal gayan Elizebet àzay huđ. Àra àza huđ na ti ànjəhad a ahay bu kiyi zlam, àhəraya e mite va ndo. Adəm :

²⁵ « Ere ye ti àgrakuvu ni ti təwi ga Bay Melefit goro. Nihi ti àjənakia nu a, àzəkua mimili kè eri ge mis a. »

Məslər ge Melefit adəm etiwı Yezu

²⁶ Ka ya ti Elizebet naŋ a huđkiyi muku nahəma, Melefit àslərbiyu məslər gayan Gabriyel a kəsa nahaŋ vu. Kəsa nani ti təzalay Nazaret, ka had *Gelili.

²⁷ Àslərkibiyu ka wur dahalay nahaŋ, slimi gayan Mari. Wur dahalay nani ti təvia ana zal

nahaŋ a ; slimi gani Zəzef, naŋ wur huɗ ge Devit. Ay ti àzay naŋ faŋ ndo.

²⁸ *Məslər ge Melefit nakəŋ àrəkioru ka wur dahalay ni, àhi : « Nəgruk sa. Nak ti Melefit awayay kur, agruk sulum gayaŋ. Bay Melefit naŋ àbu akaba kur. »

²⁹ Wur dahalay ni àra ècia sa ga məslər ge Melefit na ti àhəlia ahàr a. Àhi ana ahàr ahkado : « Sa ga mam nahkay mam ? »

³⁰ Eslini məslər ge Melefit nakəŋ àhi : « Kàgray aŋgwaz ba, Mari, adaba kəŋgəta zlam sulumana afa ge Melefit a.

³¹ Kara kazay huɗ wudak. Nahkay kara kiwi wur zalani, akədi slimi gani Yezu.

³² Wur nani emigi mis gəɗakani. Melefit naŋ agavəla driŋ amədəm wur nani ti Wur gayaŋ. Bay Melefit aməfiyu naŋ a bay ge Devit bəŋ ga bəŋani ya àzum ahaslani ni vu,

³³ aməgur bəza huɗ ge Zekəp ga kaŋgay-kaŋgayani, bay gayaŋ amandav ɗay-ɗay do. »

³⁴ Eslini Mari àhi : « Nu nəsər zal do ni ti, anazay huɗ gani ti ahəmamam ? »

³⁵ Məslər ge Melefit ni àhəŋgrifəŋ, àhi : « *Məsuf Njəlatani amərəkuka, Melefit naŋ agavəla driŋ amagraŋ ti kəŋjəhad a njəda gayaŋ bu akada ya kaŋjəhad e zəhwəri ga məŋgəhaf bu ni. Nahkay wur ya ekiweya ni naŋ njəlata, Melefit amazalay naŋ Wur gayaŋ.

³⁶ Nihi Elizebet wur ga ndam gekəli ni, naŋ ya ti mis tədəm naŋ dəgəlani ni, ku ègia medewel a nəŋgu ni àza huɗ a kiyi muku, wur zalani àniviyu.

³⁷ Adaba mam, ere ye ti Melefit èsliki magrani do

ni ti àbi. »

³⁸ Mari nakəŋ àra ècia ma gayan na ti àhi : « Nu ti nu wal mægri təwi ana Bay Melefit. Ere ye ti kəhu ni mâgrakuvu ti ! » Eslini məslər ge Melefit ni àsləka, àmbər bu nan.

Mari nan əbu afa ge Elizebet

³⁹ Ka sarta gani nani Mari àsləka, àcəloru ke weceweceni gwar a həma vu, a kəsa nahan vu ka huđ *Zəde.

⁴⁰ Öru ènjəa ti àhuriyu a ahay vu afa ga Zakari, àgri sa ana Elizebet wal ga Zakari ni.

⁴¹ Elizebet àra ècia sa ga Mari na ti wur ya ti a huđ gayan bu ni àdaday. Eslini *Məsuf Njəlatani èsliva a vu vu ana Elizebet a,

⁴² mək nan nakəŋ àdiki ana zlahay kay kay, àdəm : « Nak ti Melefit àgruka zlam sulumana àtama ga wál ndahan na dek. Àgria sulum ana wur gayak ya a huđ bu na daya.

⁴³ Nu way ti mən ga Bay goro mərə afa goro a way ?

⁴⁴ Ka ya ti nìci sa gayak ni ti wur ya a huđ goro bu ni àdada àna məmərana.

⁴⁵ Nak kəbu àna məmərani adaba kəfəkia ahər ka Bay Melefit a, kəsəra amagray ere ye ti àhuk aməgruk ni. »

Mari àzəbay Melefit

⁴⁶ Eslini Mari nakəŋ àdəm ahkado :

« Àna məbəruv goro dek nədəm Bay Melefit goro nan gəđakani dal-dal,

⁴⁷ nu nəbu àna məmərani kay adaba Melefit nan əbu ahəŋgay nu ;

48 adaba mam, nu nìsli arañja do, nəgri tɔwi ana naŋ, ay ti àjalakua ahàr a.

Nahkay kwa kani mis ya tɔbu ni dek atədəm nu nɔbu àna məmərani dal-dal ga kaŋgayani.

Mis ya etiwi tay kama ni dek day atədəm nahkay.

49 Atədəm nahkay adaba Melefit esliki magray zlam dek, àgrua zlam gəďákana.

Melefit ti naŋ njəlata !

50 Ndam ya tabəhadī mirdim ni ti awayay tay, agri sulum gayan ana tay akaba ana bəza huď bəza huď gatayani.

51 Àgra tɔwi ga njəďa àna ahar gayan a ; ndam ya ti zlabay àniviyu ana tay ni ti àgrikaba ahàr ana tay a kway-kwayay.

52 Bəbay day àhəlabə tay a bay gatay ba ; ndam ya ti tìsliviyu a mis vu do ni ti àhəlaya tay agavəla.

53 Ndam ya ti ləwir àwər tay ni ti àvia zlam sulumana ana tay a, tərəha àna naŋ a ; ndam ge elimeni ti ni àgara tay a, tàsləka ahar gatay zlam zlam.

54 Ndam *Izireyel ti nday ndam məgri tɔwi ana Melefit, nahkay àjənakia tay a ; sulum gayan ya àďəmbiyu aməgri ana tay ni àgəjəzłki ahàr ndo.

55 Sulum gani nani ti àhibiya ma gana ana ata bəŋ geli ahaslana, àďəm aməgri ana Abraham akaba ana bəza huď gayan ga kaŋgay-kaŋgayani. »

56 Mari àra àzləba Melefit a nahkay ti àpəsiyu afa ge Elizebet agray kiyi mahkər ; kələŋ gani àsləkabiya, àra a magam a.

Tìwi Zeṅ bay m̄baray mis ni

57 Kiyi ge Elizebet àra ènjia ti èweya wur zalana.

58 Àra èweya wur na ti àm̄erva : ndam mahay gayan̄ akaba ndam gayan̄ tàra tìcia Melefit àgria sulum gayan̄ a ti nday day t̄m̄erva.

59 Wur ni àra àgra vad̄ azlalahk̄er a nah̄ema, mis tàra ge *mekeli k̄ud̄i a. Tàra tèkelia k̄ud̄i na ti tawayay t̄adi slimi ga b̄eṅani Zakari.

60 Ay ti m̄eṅani àd̄em : « Aha, k̄àzalum nan̄ nahkay ba, slimi gayan̄ Zeṅ. »

61 Tàra tìcia ma ga wal na ti t̄ahi : « Maslaṅa àbi e dini gayak bu t̄əzalay nan̄ Zeṅ bi timey. »

62 Nahkay t̄ədad̄i ahar ana b̄eṅ ga wur ni, ti m̄ədf̄iaya slimi ya nan̄ awayay m̄ediani ana wur ni ana tay a.

63 M̄ək Zakari nak̄eṅ èhindifiṅa p̄əṅgaf k̄à tay a. Tàra t̄əzibiya ti àb̄eki : « Slimi gayan̄ Zeṅ. » Gayan̄ ya àra àb̄ekia nahkay ni ti àgria ejep ana mis na d̄ek.

64 Ka gani nani Melefit àh̄elikaba ma ana Zakari nak̄eṅ a, àzlapay h̄uya, àdi ana mazl̄əbay Melefit.

65 Ere ye ti àgravu ni ti àsia aṅgwaz ana ndam mahay gayan̄ na d̄ek. Ma gani nani àh̄əndoru ka had̄ *Z̄əde a k̄əsa ya ka h̄ema ni vu d̄ek.

66 Ndam ya tìcia pakama nana ni d̄ek ti t̄əbu t̄əjalaki ah̄ar, t̄əd̄em ahkado : « Wur nani ti emigi mam ? » Wur ni ti nj̄əda ge Melefit àbu akaba nan̄ efd̄eṅ.

Zakari ah̄eṅgri ma ge Melefit ana mis

67 Eslini *M̄əsuf Nj̄əlatani èsliva ana Zakari b̄eṅ ga wur na a vu va. Nahkay àh̄eṅgaraya pakama ge Melefit a, àd̄em ahkado :

68 « Mazl̄əbay Bay geli, Melefit ga ndam *Izireyel ni,

adaba àra àmənjoya ndam gayəŋ a, àmba tay a.

⁶⁹ Melefit àslərbiya bay njəda-njəđani ga mahəŋgay leli a.

Bay njəda-njəđani nani ti wur hud ge Devit bay məgri təwi ana Melefit ni.

⁷⁰ Pakama gani nani ti àhibiya ana ndam njəlatani ya təhəŋgaray *pakama gayəŋ ahaslani na, mək nday day təhəŋgria ana mis a.

⁷¹ Àdəm amahəŋgafəŋa leli kà ndam ezir geli a, ti ndam ya təwayay leli do ni tisləki ke leli va ba.

⁷² Àgria sulum gayəŋ ana ata bəŋ geli a, àjalakia ahàr ka pakama gayəŋ ya àwəlkabu akaba tay na.

Pakama gayəŋ ya àwəlkabu akaba gatay ni ti njəlata.

⁷³ Àjalakia ahàr ka mbadəy gayəŋ ya àmbadī ana Abraham bəŋ geli na.

A mbadəy gayəŋ ni bu àhi

⁷⁴ amahəŋgafəŋa leli kà ndam ezir geli a ti aŋgwaz àwərfəŋa leli kà tay a va ba, ti məfəki ahàr ke Melefit, məzləbay naŋ,

⁷⁵ ti mīgi ndam jireni, ndam njəlatani kè eri gayəŋ duk abiviyu ana mandav ga vad ga sifa geli. »

⁷⁶ Zakari nakəŋ àdəm keti :

« Nak zla nahəma, wur goro, atəzalay kur bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit.

Naŋ agavəla drinj !

Atəzalay kur nahkay adaba akədi kama ana Bay gəđakani geli ga maslamalikabu divi,

⁷⁷ ga məhiani ana ndam gayəŋ ni ti təsər Melefit aməmbərfəŋa zlam magudarani gatay na kà tay a, amahəŋgay tay.

78 Melefit geli ni ti awayay leli, agri sulum gayan ana leli dal-dal.

Nahkay amara masladi melaŋ ana leli kwa agavəla akada ga fat ya azlərəvaya, asladay melaŋ ni.

79 Amasladi melaŋ ti ana ndam ya ti nday a ləvəŋ bu ni akaba nday ya ti tagrafəŋa aŋgwaz kə kisiŋ a ni,

ti mādəfiki ana leli ahəmamam manjəhadkabu əna sulumani akaba Melefit ni. »

80 Zakari nakəŋ əra əndeveriŋa pakama gayan na ti ənjəhad akaba ndam gayan zlam gayan. Nday təbu nahkay ti Zeŋ wur gayan ni naŋ əbu adək, məsər zlam gayan asagakivu adaba Melefit naŋ əbu akaba naŋ. Ənjəhad e gili duk abiviyu ana vad ya ti əŋgazlivu ana ndam Izireyel vay-vay ni.

2

Tiwi Yezu (Meciya 1.18-25)

1 Ka sarta gani nani ti Egəst *bay gədakani ga ndam Rom adəmva. Adəm təcəl mis ga had ya naŋ agur ni dek, təbəkə slimi gatay ka wakita.

2 Macəl mis nani ti ye enjenjeni. Agravu ka ya ti Kiriniyas agur had Siri ni.

3 Nahkay ku way way do dek akoru ka had gayan ti təcəl naŋ, təbəkə slimi gayan eslini.

4 Ka sarta gani nani ti Zəzef zal ga Mari ni naŋ əbu ka had *Gelili a kəsə Nazaret bu. Əra ecia ma ga macəl mis na ti əsləka oru ka had *Zude, a kəsə Betlehem vu. Oru eslini ti adaba tiwi bay Devit bəŋ ga bəŋani ahaslani a kəsə gani nani bu.

⁵ Ka ya ti akoru ni ti àzækivu wal gayan̄ Mari ju, ti tâbêki slimi gatay a kesa ga ata bəŋ gatayani bu. Ka gani nani ti wal ni huɗ ɛslilija.

⁶ Tòru tìnjua e Betlehem a nday tàbu eslini ti vad ge miwi wur ni ɛnjua.

⁷ Nahkay nan̄ nakəŋ ɛweya meykweya gayan̄ wur zalana. Àra ɛweya wur na ti àfiyu nan̄ a azana vu mək àfəkaɗ nan̄ a kulum vu. Tàfəkaɗ wur ni eslini ti adaba mis tisliva a ahay ga ndam mirkwi ni va, mələŋ àbi va bi palam.

Məslər ge Melefit ahi ana ndam majəgay zlam tìwia Krist a

⁸ Ka haɗ nani nahəma, ndam majəgay zlam tàbu a huɗ gili bu, tanjəhad eri ga majəgay zlam gatay ga mələvad.

⁹ Nday tàbu eslini ti məslər ga Bay geli Melefit àŋgazlivu ana tay, masladani ga Bay geli Melefit àhərkiya ka tay a ka mələŋ nana, àbəvù tay e kidin̄ vu. Tàra tipia nahkay ti àbiva aŋgwaz ana tay a dal-dal.

¹⁰ Eslini *məslər ge Melefit ni àhi ana tay ahkado : « Kəgrum aŋgwaz ba. Nihi nahəma, nəzibiyaya ma maweni sulumana ana kəli a. Ndam *Izireyel dek eticia ma gana ti atəmərvu àna nan̄ dal-dal.

¹¹ Ma ya ti nəzibiyu ana kəli ni ti nihi : Tìwieya bay mahəŋgay mis ana kəli kana a kesa ge Devit ba. Nan̄ gani *Krist *Bay gəɗakani ya amara ni, nan̄ Bay geli gəɗakani.

¹² Ere ye ti akəsərum nan̄ àna nan̄ ni ti nihi : akədumi ahər ana wur nde6-nde6eni a azana bu a kulum bu. »

¹³ Àra àdɛma nahkay ti ndam ga slaku ge Melefit dal-dal tɛzlɛrɛvaya a huɗ melefít va dekiik hɛya, nday tɛbu akaba naŋ, tazlɛbay Melefit, tɛɗɛm :

¹⁴ « Tɛzlɛbay Melefit drin agavɛla ! Ka haɗ day ndam ya ti Melefit awayay tay ni tɛnjɛhadkabu àna sulumani, arañja àhɛli ahàr ana tay ba ! »

Ndam majɛgay zlam takoru tɛmɛnjiyu Yezu e Betlehem

¹⁵ *Mɛslɛr ge Melefit ni tàra tɛzlɛba Melefit a nahkay ti tàslɛkafɛŋa kà ndam majɛgay zlam na, tɛŋgoru a huɗ melefít vu. Tàra tàslɛkafɛŋa kà tay a ti nday ti ni tɛɗɛm e kiɗin gatay bu : « Mɛɗɛgum bɛɗak e Betlehem, makoru mipɛmbiyu ere ye ti àgravu, Bay Melefit àhi ana leli ni kwa. »

¹⁶ Nday nakɛŋ tɛzoru asak kirim-kirim, tòru tɛɗi ahàr ana Mari nday ata Zɛzef akaba wur ndeɓ-ndeɓeni ni, naŋ mandɛhadani a kulum bu.

¹⁷ Tàra tipia wur na ti tɛŋgɛhad pakama ga mɛslɛr ge Melefit ya àhiki ana tay ka wur ni.

¹⁸ Mis ya ticia ma ga ndam majɛgay zlam ya tɛŋgɛhadì ana tay na ti àgria ejep ana tay a dek.

¹⁹ Mari ti ni àgɛskabá ma na dek a ahàr gayan va, naŋ àbu adɛgɛzli ahàr dal-dal.

²⁰ Kɛlɛŋ gani ndam majɛgay zlam ni tàslɛka. Nday àna mɛmɛrani, tazlɛbay Melefit azuhva zlam ya tici akaba tipi ni dek. Zlam gani nani dek àgrava akada ga mɛslɛr ge Melefit ya àhi ana tay na.

Taŋgazli Yezu ana Melefit a dalaka ga ahay gɛɗakani ge Melefit bu

²¹ Wur ni àra àzuma vad a azlalahkɛr nahɛma, *tɛkeli kɛɗi, tɛɗi slimi Yezu. Slimi nani ti slimi ya

ti *məslər ge Melefit àdi mənjdə mazay huđ gayan ni.

²² Wal ni àra àsaya daf e mite va ti si ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni tādəm naŋ ègia njəlatana keti kwa akada ge *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki a wakita gayan ni bu ni. Nahkay tòru nday ata zal gayan Zəzef a Zerəzalem ga maŋgazli wur ni ana Bay geli Melefit,

²³ adaba àbu məbəkiani e Divi ga Bay geli Melefit bu, Melefit àdəm ahkado : « Meykweya zalani lu emigi njəlata, naŋ ga Bay geli Melefit.* »

²⁴ Nahkay si təbi kurkoduk cə ahkay do ni bəza ga guđuk-guđuk cə ana Bay Melefit akada ya àbu məbəkiani e Divi ga Bay Melefit bu ni kwa. †

Simeyoŋ nday ata Ana təhəŋgri ma ge Melefit ana mis

²⁵ Eslini zal nahan naŋ àbu a Zerəzalem, slimi gayan Simeyoŋ, naŋ gani mis jireni, ahəŋgrioru ahàr a had ana Melefit, naŋ àbu ajəgay bay ya ti Melefit aməslərbiyu ga mahəŋgay ndam *Izireyel ni. Simeyoŋ gani *Məsuf Njəlatani naŋ àbu akaba naŋ.

²⁶ A vad nahan Məsuf Njəlatani àhiaba, àhi : « Wudaka kəmət nahəma, ekipia *Krist *Bay gəđakani ya Bay Melefit aməslərbiyu ni day kwa. »

²⁷ Nahkay ka fat ya ti ata bəŋ ga Yezu nday ata məŋ ga Yezu təzoru Yezu wur gatay ni a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni vu ga mađəbay *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki a wakita gayan ni bu ni ti, tədi ahàr ana Simeyoŋ nakəŋ. Naŋ eslini àndava, adaba Məsuf ge Melefit àzoya naŋ a.

* 2:23 Məŋjay Mahərana 13.2, 12, 15. † 2:24 Məŋjay Levi 12.8.

28 Simeyon nakəŋ àra èpia wur na ti àzay naŋ a ahar vu, àgri sasi ana Melefit, àdəm :

29 « Nihi nahəma, Bay goro ni, ere ye ti kəhu ni ti kàgra àndava.

Nu evidi gayak, kebesey məvu divi ti nəmət àna sulumani.

30 Adaba nìpia bay ya ti kəslərbiyu ga mahəŋgay mis na àna eri goro a,

31 maslaŋa ya ti kàzaba naŋ kè meleher ge mis ga mələŋ na dek ni.

32 Naŋ gani amasladi mələŋ ana mis, ti mis ya ti nday ndam *Zude do ni dek day təsər kur.

Nahkay mis dek atazləbay ndam Izireyel, ndam gayak ni, azuhva naŋ.‡ »

33 Ata bəŋ ga Yezu nday ata məŋ ga Yezu tàra ticia ma ga Simeyon ya àdəmki ka wur na ti àgria ejep ana tay a dal-dal.

34 Eslini Simeyon nakəŋ àhəŋgalay Melefit ti mēgri sulum gayaŋ ana tay, mək àhi ana Mari məŋ ga wur ni : « Azuhva wur hini nahəma, ndam Izireyel ndahaŋ kay ataŋgoru kələŋ, nday ndahaŋ kay ti ni atorukama. Melefit amaŋgazlay naŋ, ay ti mis atəgəskabu naŋ do ;

35 nahkay amaŋgazlaya zlam ya mis kay təjalay a ahər gatay bu na vay-vay. Nak Mari ti ni, akacakay daliya, ekitəwi akada ge mis ya tətəhadə àna maslalam a gək ni. »

36-37 Wal nahaŋ naŋ àbu, naŋ wal mahəŋgaray pakama ge Melefit, slimi gayaŋ Ana. Naŋ wur ge Fenəwel zal Eser.§ Vi gayaŋ dekeni kru kru

‡ 2:32 Məŋjay Izayi 42.6 ; 49.6 ; 52.10. § 2:36-37 Eser ti wur ge Zekəp ; ègia slimi ge dini a.

azlalahkər mahar fad, ègia medewel a dal-dal. A dahalay gani nahəma, àda zal a, tìvikabu vi adəskəla, mək zal ni àmətchia. Zal gayan ni àra àməta ti ànjəhad ka ahàr gayan, nañ wal madakway. Ka sarta gani nani ti nañ àbu akoru a dalaka ga ahay gəđakani ge Melefit ni vu kəlavad. Məlafat akaba məlavad gani do dek azləbay Melefit eslini àna məgəs *ndəra akaba àna mahəngalay nañ.

³⁸ Ka ya ti Simeyən nañ àbu azlapaki ka Yezu nahəma, wal madakway ni ènjia bilegeni. Àra ènjia ti àgri səsì ana Melefit. Mis ndahan təbu eslini tajəgay vad ya ti Melefit amahəngay Zerəzalem ni. Eslini wal nakəñ àhəngri pakama ge Melefit ya àdəmki ka wur ni ana tay dek.

Ndam ga Yezu tənğa a Nazaret a

³⁹ Ka ya ti ata Zəzef nday ata Mari tàđəba *Divi ga Bay Melefit ya àbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu na dek ti tàsləka àna wur na, təngoru a kəsa gatay vu a Nazaret ka had *Gelili.

⁴⁰ Nday təbu eslini ti wur ni nañ àbu adək, njəda gayan day asagay. Zlam day àsəra kay; Melefit awayay nañ, nañ àbu agri sulum gayan.

Ere ye ti Yezu àgray ka ya ti vi gayan kru mahar cə ni

⁴¹ Ata Zəzef nday ata Mari takoru a Zerəzalem tagrabiya wuməri ga *Pak kilevi.

⁴² Yezu àra àzuma vi a kru mahar cə ti tòru akaba ata bəñani ata mənani a Zerəzalem akada gatay ya tagray kilevi ni.

⁴³ Tàra tàgraba wuməri na àndava ti mis dek tàsləka təngoru a magam gatay. Ka ya ti mis ni

tàslàka ni ti Yezu àslàka ndo. Ànjəhad a Zeruzalem ka məsar ga ata bəjanı nday ata məjanı do.

⁴⁴ Nday təcəm bi nañ àbu aslaka akaba ndam gatay ya təsawaday akaba tay na. Nahkay təsawaday ruk, day kwa ti təcəbay nañ àkibu ka ndam gatay ni,

⁴⁵ ay təcı ahàr ndo. Tàra təcı ahàr ndo ni ti təngoru a Zeruzalem, təcəboru nañ.

⁴⁶ A vad ya mahkər gani day kwa ti təcı ahàr a dalaka ga *ahay gəcakani ge Melefit ni bu. Nañ àbu manjəhadani digusa e kidin ge məsisi gəcakani gatay ni bu, abi slimi ana ma gatay ya təcəm ni, ehindifina ma kà tay a daya.

⁴⁷ Eslini mis ya təcı slimi ana ma gayan ni dek tagra ejep a, adaba àsəra zlam a kay, ahəngarfəñ kà pakama lala.

⁴⁸ Ata bəjanı nday ata məjanı tàra təcı ahàr a ti tagra ejep a dal-dal àsabay. Eslini məjanı àhi ahkado : « Kəgri ere hini ana leli ti kamam, wur goro ? Nihi ahàr àhəliaba ana leli ata buk a dal-dal ga madəbay kur a. »

⁴⁹ Àra ecia ma ga məjanı na ti àhi ana tay ahkado : « Kəcəbum nu ti kamam ? Nğay ananjəhad a dalaka ga ahay ga Baba bu ni ti kəsərunki do aw ? »

⁵⁰ Ay ti ata bəjanı ata məjanı təcıaba ma gayan ya àhi ana tay na ndo ferera.

⁵¹ Kələñ gani tàslàka akaba Yezu a, tòru a Nazaret. Nañ àbu agəsiki ma ga ata bəjanı ata məjanı. Məjanı zla nahəma ajalakioru ahàr ka zlam gani nani ya àgravu ni dek.

⁵² Yezu nakəñ ka ya ti adək ni asərkivu zlam àkivu. Àbəlafəña kè Melefit a àkiva, mis day

àbɛlafɛŋa kà tay a àkiva.

3

Pakama ge Zeŋ bay məbaray mis ya àhi ana mis ni

(Meciya 3.1-12 ; Mark 1.1-8 ; Zeŋ 1.19-28)

¹⁻² Àra àpɛsa vi a bal ti Melefit àhi ma gayaŋ ana Zeŋ wur ga Zakari a huɗ gili bu. Ka sarta gani nani ti Tiber *bay gəɗakani ga ndam Rom àzumva a bay gayaŋ va vi kru mahar zlam ; àfiya Pons Pilet a bay ga haɗ ga ndam *Zɛde va ; *Erot agur haɗ *Gelili ; Filip wur ga məŋani agur haɗ Itəri akaba haɗ Tresenitit ; Lisaniyas agur haɗ Ebileŋ. Anna nday ata Kayif nday gəɗakani ga ndam *manɗalabakabu mis akaba Melefit.

³ Melefit àra àhia ma ana Zeŋ a nahkay ti Zeŋ nakəŋ asawaɗay kà gəvay ga zalaka *Zurdeŋ, evelinɗ tekesl. Naŋ àbu ahi ana mis : « Mbatumkaba majalay ahàr gekɛli a. Tamal kàmbatumkaba majalay ahàr gekɛli a ti *nabaray kɛli. Nahkay ti Bay Melefit ambərfəŋa zlam magudarani gekɛli ni kè kɛli a. »

⁴ Nahkay ma ya ti Izayi bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit àbəki a wakita gayaŋ ni bu ni àgrava. Àdəm ahkado :
« Maslaŋa azlah a huɗ gili bu, dəŋgu gayaŋ ahəndabiyu.

Àdəm ahkado : “Slamatumikabu divi ana Bay gəɗakani.

Ahàr àdəm divi gayaŋ mâla ndəlaɓa.

⁵ Haɗ atərəhvɛ a zɛlur-zɛlur vu dek, həma akaba məlaŋ ɗarani dek etebesvu, divi maɗaŋgwani etigi ndəlaɓa,

divi magədavani atəslamalavu.

⁶ Nahkay mis dek etipi ge Melefit ya ahəngay ndam gayan ni.”* »

⁷ Eslini mis kay tərəkia ke Zeñ a, ti m̄abaray tay. Zeñ nakəñ nañ àbu ahi ana tay : « Lekələm ti medékw ! Way àhi ana kəli dæguma afa goro a ti kátamumfəña kà məzum bəruv ge Melefit ya ara azumki ke mis wudak na way ?

⁸ Tamal ti kàmbatumkaba majalay ahàr gekəli a ededīñ ededīñena ti grum təwi ya ti adafaki lekələm kàmbatumva ni. Ngay bəñ ga bəñ gekəli Abraham, nahkay akatamum ti kəhumi ana ahàr ba, adaba nəhi ana kəli nahəma, Melefit esliki məhiani ana akur nday ndani tīgi bəza hud ga Abraham day, agravu.

⁹ Si kəgrum təwi sulumani kwa. Do ni ti Melefit ànjəkia ka matraḅ kəli a àndava, agri ana kəli akada ge mis ya məñ ga zlam gayan tiwi bəza sulumani do ni ti, azay zlabə gayan ekeleba tay a, abiyu tay a aku vu ni. »

¹⁰ Eslini mis kayani ni təbu tihindifīña ma, təhi : « Nahkay ti leli hi ti m̄agray ahəmamam ? »

¹¹ Zeñ nakəñ ahəngrifəñ ana tay, àdəm ahkado : « Maslaña ya ti endəwi gayan cə ni ti m̄adifəña bəlan ana maslaña ya ti gayan àbi fererani na. Nahkay day maslaña ya ti zlam məzumani àfəñ ni ti m̄əvi ana maslaña ya àfəñ bi ni. »

¹² Eslini ndam *məhəl hadam tərəkia ti m̄abaray tay bilegeni. Nday nakəñ tihindifīña ma, təhi : « Məsi ! Leli ti m̄agray ahəmamam ? »

---

* 3:6 Izayi 40.3-5.

13 Nan nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àdəm : « Lekulum nahəma, kîhindumfiŋa hadam kè mis a àtamkia ka ga ŋgumna ya àhi ana kuli ni ba. »

14 Ndam slewja tîhindifiŋa ma daya. Təhi : « Leli timey, mâgray ahəmamam ? » Àhi ana tay : « Lekulum ti kəhəlumfəŋa siŋgu kè mis ga njəda ba, ahkay do ni àna məsəki malfada ka tay a ba. Həlum siŋgu ya ŋgumna apəli ana kuli ni ciliŋ. »

15 Mis macakalavani ye eslini ni təbu tajəgay ere ya amagravu ni. Təhi ana ahər : « Zeŋ ti bi nan *Bay gədakani ya amara ni aw ? »

16 Eslini Zeŋ àhi ana tay dek : « Nu ti nabaray kuli àna yam. Ay ti maslaŋa nahaŋ nan àbu ara. Nan gani nani ti njəda gayaŋ àtama goro a. Nu ti way ga mepicehiaba ezewed ga kimaka gayaŋ a di way ? Nan zla nahəma amara məbaray kuli àna *Məsuf Njəlatani akaba àna aku.

17 Emedekaba mis a akada ge mis ya àza hijid gayaŋ a ahar va, ahar hay àna nan ni. Àharaba ti abiyu yam ga hay ni a guvur vu. Ay kisfit gani ni ti ajiaba aku a. Aku gani nani ti àmət day-day do. »

18 Nahkay Zeŋ nakəŋ nan àbu ahi *Ma Məweni Sulumani ana mis. Àhi ma ndahaŋ gərgəri kay ana tay, awayay ti təgəskabá.

19 Ka sarta gani nani ti Erot bay ga had Gelili ni àgudara zlam a. Wur ga məŋ ga Erot àbu, wal gayaŋ slimi gani Erodiyat. Erot àzafəŋa wal ga wur ga məŋani na. Erot àgudara zlam ndahaŋ a kay, nahkay ti Zeŋ àləgi azuhva zlam gayaŋ ya àgudar ni dek.

20 Àra àləgia ti Erot nakəŋ àgudarkivu zlam keti : àfiyu nan a danğay vu.

*Baray ga Yezu
(Meciya 3.13-17 ; Mark 1.9-11)*

²¹ Ka ya ti mis dek *tabaray ni ti Yezu day àbara. Àra àbara, nañ àbu ahəngalay Melefit ti huɗ melefit àzləkvaba,

²² *Məsuf Njəlatani àhərkiaya. Àhərkiaya ti akada ga kurkoduk ya ahər ni ; mis tɪpia. Eslini dəngu àhəndabiyu a huɗ melefit bu akada dəngu ge mis, àhi : « Nak ti wur goro, nawayay kur dal-dal, kəmərü məbərüv dal-dal. »

*Ata bəŋ ga bəŋ ga Yezu
(Meciya 1.1-17)*

²³ Ka ya ti Yezu ànjəki ke tawi gayanə nahəma, vi gayanə agray kru kru mahkər. A majalay ahər ge mis bu ni ti Yezu nañ wur ge Zəzef. Zəzef ti ni nañ wur ge Heli,

²⁴ Heli wur ga Matat, Matat wur ge Levi, Levi wur ge Melsi, Melsi wur ga Janay, Janay wur ge Zəzef,

²⁵ Zəzef wur ga Matatiyas, Matatiyas wur ga Amos, Amos wur ga Nahum, Nahum wur ge Esili, Esili wur ga Nagay,

²⁶ Nagay wur ga Mat, Mat wur ga Matatiyas, Matatiyas wur ge Semiŋ, Semiŋ wur ga Zosek, Zosek wur ga Zəda,

²⁷ Zəda wur ga Yohanaŋ, Yohanaŋ wur ga Resa, Resa wur ga Zorobabel, Zorobabel wur ga Salatiyel, Salatiyel wur ge Neri,

²⁸ Neri wur ge Melsi, Melsi wur ga Adi, Adi wur ga Kosam, Kosam wur ge Elimadam, Elimadam wur ge Er,

²⁹ Er wur ga Yezu, Yezu wur ge Eliyezer, Eliyezer wur ga Zorim, Zorim wur ga Matat, Matat wur ge Levi,

³⁰ Levi wur ga Simeyoŋ, Simeyoŋ wur ga Zuda, Zuda wur ge Zuzef, Zuzef wur ga Yonam, Yonam wur ge Eliyakim,

³¹ Eliyakim wur ge Meleya, Meleya wur ga Mena, Mena wur ga Matata, Matata wur ga Natan, Natan wur ge Devit,

³² Devit wur ge Zese, Zese wur ga Zobet, Zobet wur ga Boz, Boz wur ga Sala, Sala wur ga Nason,

³³ Nason wur ga Aminadap, Aminadap wur ga Adimiŋ, Adimiŋ wur ge Erni, Erni wur ga Esron, Esron wur ge Ferez, Ferez wur ga Zuda,

³⁴ Zuda wur ge Zekup, Zekup wur ga Izak, Izak wur ga Abraham, Abraham wur ga Tara, Tara wur ga Nakor,

³⁵ Nakor wur ge Serus, Serus wur ga Ragaw, Ragaw wur ge Felek, Felek wur ge Eber, Eber wur ga Sala,

³⁶ Sala wur ga Kaynam, Kaynam wur ga Arfazat, Arfazat wur ge Sem, Sem wur ge Nawi, Nawi wur ge Lemes,

³⁷ Lemes wur ga Matusala, Matusala wur ge Enok, Enok wur ge Zeret, Zeret wur ge Meleleyel, Meleleyel wur ga Kaynam,

³⁸ Kaynam wur ge Enos, Enos wur ge Set, Set wur ga Adam ; Adam ti ni, nan wur ge Melefit.

4

*Seteni àwayay esipet Yezu
(Meciya 4.1-11 ; Mark 1.12-13)*

¹ Yezu àra àbara àndava nahəma, *Məsuf Njəlatani èsliva a vu va. Eslini Yezu nakəŋ àsləkabiya gwar kà zalaka *Zərdeŋ a, Məsuf Njəlatani àzoru naŋ a huđ gili vu.

² Eslini *Seteni àhəlfəŋa ey_H a vad kru kru fađ. A huđ ga vad nday nani bu ni ti Yezu àzum araŋa ndo ferera. Kələŋ gani ləwir àwərkaba naŋ a.

³ Ləwir ni àra àwərkaba naŋ a ti Seteni àhi : « Tamal ti nak Wur ge Melefit ededīŋ ti, hi ana akur nday nini tāmbukvu *dipeŋ zla aw ? »

⁴ Ay Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu, Melefit àđəm : “Mis anjəhad ti àna zlam məzumani ciliŋ do.” * »

⁵ Eslini Seteni nakəŋ àzoru naŋ ka məlaŋ zaŋani, àđəfiki had ga duniya ni đek ke weceweceni.

⁶⁻⁷ Àhi ana Yezu keti : « Tamal ti kàbəhadua mirdim a meleher ndiḅ ana had ti, zlam ya kipioru ni đek nəvuk, egi gayak, kəgur tay akaba elimeni gatayani đek. Adaba zlam nday nani đek ti Melefit àbuva tay a ahar va, nisliki məviani ana maslaŋa ya ti nu nawayay nəvi ni tata. »

⁸ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu : “Akabəhadī mirdim ti ana Bay Melefit gayak ; akazləbay naŋ naŋ bəlaŋ ciliŋ.”† »

⁹ Eslini Seteni nakəŋ àzoru naŋ a Zerəzalem, àfakadnaŋ jik ka ahər ga *ahay gəđakani ge Melefit ni, àhi ahkado : « Tamal nak Wur ge Melefit ededīŋ ti, diyu a had.

¹⁰ Adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu : “Melefit aməhi ana məslər gayan ti tábuk slimi.”

---

* **4:4** Mimbiki 8.3. † **4:8** Mimbiki 6.13.

11 Àbu mabəkiani keti : “Atakəcaw kur a ahar vu, ti asak gayak ènjifin kà akur ba.” ‡ »

12 Yezu àhəngri zuh keti : « Àbu mabəkiani a Wakita ge Melefit ni bu keti : “Kəhəlfəŋa eyu kà Bay Melefit gayak a ba.” § »

13 Kələŋ gani Seteni àmətəɓfəŋa ga məhəlfəŋa eyu kà Yezu àna wir-wir gayan a dek ti àsləkafəŋa ga hayaŋana.

*Yezu ànjəki ke tawi gayan e Gelili
(Meciyu 4.12-17 ; Mark 1.14-15)*

14 Yezu àngoru ka had *Gelili àna njəɗa ga *Məsuf Njəlatani. Òru ènjua eslina ti mis ye eslini ni akaba ga had ndahaŋ ya kà gəvay gani ni dek təbu tacalfəŋ.

15 Yezu nakəŋ àcahi zlam ana mis a ahay gatay ya tahəŋgalavù Melefit ni bu. Naŋ àbu acahi zlam ana tay nahkay ti mis ya təbu eslini ni dek tazləbay naŋ.

*Ndam Nazaret təgəskabu Yezu ndo
(Meciyu 13.53-58 ; Mark 6.1-6)*

16 Yezu òru a Nazaret ka mələŋ ya ti àdək ni. Vad *məpəsabana àra ènjia ti àhuriyu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit vu a kəsa nani bu, akada gayan ya àgray kala vad məpəsabana ni. Naŋ nakəŋ naŋ àbu eslini ti ècikaba cəkwaɗ ga mejəŋgi Wakita ge Melefit ana mis a.

17 Eslini təvi Wakita ge Melefit ya ti Izayi bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit àbəkni ni mifedekabani, mək àzay, èpelkaba. * Naŋ àbu

---

‡ 4:11 Limis 91.11-12. § 4:12 Mimbiki 6.16. * 4:17 Ka sarta ga Yezu ti wakita dek zəbalani, mis tefedekabu ; ga mənğət mələŋ ya tawayay ni si tēpelkaba kwa ; wakita akada ya kani ni ti təbi.

epelkaba nahkay ti àdi ahàr ana məlan̄ ya ti nan̄
awayay ni. Àbu məbəkiani ka məlan̄ nani :

18 « Məsuf ga Bay Melefit àku ka nu,
àdaba nu ga məhi *Ma Məweni Sulumani ana
ndam talaga,
àslərbiyu nu ga məhiani ana ndam dangay Melefit
amambay tay,
ana ndam wuluf day etipi divi,
àslərbiyu nu ga məhəlababa ndam ya təcakay daliya
ni a daliya gatay ni ba daya,

19 akaba ga məhi ana mis vi ya ti Bay geli agri
sulum gayan̄ ana tay ni ènjia.† »

20 Yezu nakəŋ àra èjəŋga pakama gani nana zla
nahəma, èfedekabu wakita ni, àhəŋgri ana bay ya
ti agray təwi a ahay ga mahəŋgalavù Melefit ni
bu mək ànjəhad̄ digəs eslini ga macahi zlam ana
mis. Àra ànjəhad̄a zla nahəma, mis ya ti a ahay
ga mahəŋgalavù Melefit ni bu ni dek təkəkioru eri,
taməŋjaləŋoru.

21 Eslini nan̄ nakəŋ ànjəki ka macahi zlam ana
tay, àhi ana tay ahkado : « Ma ya ti nìjəŋgey a
Wakita ge Melefit bu ni ti ma gani nani àgrava kana
àndava. Àgravu ka ya ti kicəm nu nəbu nijəŋgeya ma
na ni. »

22 Mis ni dek tàra ticia zlam ya ti àcahi ana tay
na ti tədəm : « Àsəra zlapay a àsabay. » Pakama
sulumani ya ti àhəraya a ma gayan̄ ba ni àgria ejep
ana tay a dal-dal. Tədəm : « Nan̄ hini ti wur ge Zəzef
ni timey ? »

23 Eslini Yezu àhi ana tay : « Nəsəra akəhumu
ma gozogul hini : “Nak bay mahəŋgaraba mis àna

---

† 4:19 Izayi 61.1-2.

haf a ni, hən̄garaba ah̄r gayak gayakana zla aw ?” Akəhumu keti : “Micia ere ye ti kàgray a Kafar-nahum na dek, ay ti graya akada nana a kəsa gayak gayakani ba bilegeni a zla aw ?” »

²⁴ Àhi ana tay keti : « Nəhi ana kəli nahəma, bay mahəngaray pakama ge Melefit lu, ndam ga kəsa gayan̄ gayan̄ani tawayay mægəskabu pakama gayan̄ ya àhi ana tay ni do.

²⁵ Sərumki ke ere ye ti àgravu ke zemeni ge Eli ni day. Nəhi ana kəli nahəma, ka gani nani ti avər àtəd̄ ndo vi mahkər àna kiyi muku, ləwir àdaya ka had̄ nana dek. Ka sarta gani nani ti wəl madakway day təbu dal-dal ka had̄ Izireyel,

²⁶ ay ti Melefit àsləroru Eli afa ga wal madakway bəlan̄ gatayani ndo. Àsləroru nan̄ ti afa ga wal madakway ga kəsa Serepta ga had̄ Sidon̄ ni cilin̄.
‡

²⁷ Ke zemeni ge Elize bay mahəngaray pakama ge Melefit day ndam ambələk təbu dal-dal ka had̄ Izireyel, ay ti maslan̄a bəlan̄ gatayani Elize àhəngaraba nan̄ a ègi njəlatani ndo, si àhəngaraba ègi njəlatani ti Naman̄ zal ambələk ga had̄ Siri ni cilin̄. § »

²⁸ Mis ya ti a ahay ga mahəngalavù Melefit ni bu ni tàra ticia pakama gayan̄ ya àhi ana tay na ti nday dek təzuma bəruv a dal-dal.

²⁹ Eslini mis ni ticikaba, tàgaraba nan̄ a kəsa gatay ni ba. Kəsa gani nani ti ka ah̄r ga həma ; nahkay təzoru nan̄ gwar ka məzəgədal, tawayay təbikabiyu ahar ka had̄.

---

‡ 4:26 Mənjay 1 Bəbay 17.8-16. § 4:27 Mənjay 2 Bəbay 5.1-14.

³⁰ Ay ti Yezu àhuriyu e kidîŋ gatay vu, àsləka zlam gayan̄ a.

Yezu agariaba seteni ana mis a Kafarnahum a (Mark 1.21-28)

³¹ Yezu òru a Kafarnahum ka had *Gelili. Vad *məpəsabana àra ènjia ti àhuriyu a ahay gatay ya tahəŋgalavù Melefit ni vu, àcahi zlam ana mis.

³² Zlam gayan̄ ya àcahi ana tay ni ti àgria ejep ana tay a, adaba àhi ma ana tay akada ga bay ni.

³³ Nday təbu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit ni bu nahəma, zal nahan̄ seteni àniviyu a ahàr bu nan̄ àkibu ka tay eslini. Àra èpia Yezu a ti àzlah kay kay, àdəm :

³⁴ « Hey, Yezu, zal Nazaret, nak ti kadəbafəŋa mam kè leli a mam ? Kàra ge mijin̄ leli a waw ? Nak dəgiya nəšəra kur a lala ; nak mis *njəlatani ge Melefit ya àslərbiyu ni. »

³⁵ Eslini Yezu nakəŋ àzlacaki ke seteni ni bəra, àhi : « Lakakaba, sləkiaba ana maslaŋa hina. » Seteni ni àra ècia zlacay gayan̄ na ti àdi maslaŋa nani ana məlan̄ e kidîŋ ge mis ni bu dək. Ay ti àsləkiaba day àgri araŋa ndo ferera.

³⁶ Mis ni tàra tìpia ere ye ti àgravu na ti àgria ejep ana tay a dal-dal, təzlapaki e kidîŋ gatay bu, tədəm : « Pakama mam hini mam ? Ahi ma ana seteni àna njəda akada ga bay ni, mək seteni ni təsləkiaba ana mis a. »

³⁷ Nahkay ti slimi ga Yezu àhəndoru ka had ni dək.

Yezu àhəŋgaraba ndam ga arməwər a kay (Meciya 8.14-17 ; Mark 1.29-34)

³⁸ Yezu àhəraya a ahay ga mahəŋgalavù Melefit ni ba, òru suwwa a magam afa ga Simu həya. Eslini

ti ènjiki mireŋ ga Simu, aku àbèkia dal-dal. Nahkay ti t̃hi : « Kam-kam, jənaki nan ti ! »

³⁹ Yezu nakəŋ àndəhadkiyu ahàr, àzlacaki kay kay ka arməwər ni, mək aku ni àhəlkia ka wal na. Eslini wal ni ècikaba cəkwaɗ, àfi ahàr ana tay.

⁴⁰ Məlakarawa àra ègia, fat àdiya a ahay va ti mis ya ti ndam gatay arməwər gərgərani awər tay ni dek t̃həlibiyu tay ana Yezu. Àhəŋgaraba tay àna məkəki *ahar ka tay a bilin àna bilin.

⁴¹ Nan àbu ahəŋgaraba mis a ti seteni day t̃sləkiaba ana mis a kay àna zlahay a. Seteni ni t̃hi : « Nak ti Wur ge Melefit ! » Ay ti Yezu àlègi ana tay, àcafəŋa tay ga mədəmana, adaba nday t̃səra nan *Krist *Bay gəɗakani ya amara ni.

*Yezu ahi ma ge Melefit ana mis ka had Zude
(Mark 1.35-39)*

⁴² Ge miled_u d_u məlan àbu asləbiyu nahəma, Yezu ècikaba, àhəraya òru a huɗ gili vu. Eslini mis dal-dalani tadəbay nan ; t̃ara t̃ədia ahàr a ti tawayay ti Yezu àsləkafəŋa kà tay a ba, t̃əcafəŋa nan ga masləkana.

⁴³ Ay ti Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àɗəm : « Ahàr àɗəm ñhivù *Ma M_uweni Sulumani àki ka *Məgur ge Melefit ni ana ndam ga kəsa ndahan ni bilegeni kwa ; adaba Melefit àslərbiyu nu ti ga magray t̃awi gani nani. »

⁴⁴ Eslini nan nakəŋ òru ka had ga ndam *Zude, àhioru ma ge Melefit ana mis a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit ye eslini ni bu.

5

*Ndam madəbay Yezu ye enjenjeni ni
(Meciyu 4.18-22 ; Mark 1.16-20)*

¹ A vad nahan Yezu nan əbu micikeni kà gəvay ga dəluv Zenizaret ga macahi zlam ana mis. Eslini ti mis dal-dal təhədfəkəŋoru ga məbi slimi ana pakama ge Melefit.

² Nan nakəŋ nan əbu eslini ti èpi *slalah ga yam bebem cə ka dəŋ-dəŋ : ndam məgəs kilif təhəraya a slalah ga yam ni ba, təbu tabarafəŋa zəva gatay a.

³ Nahkay ti Yezu əcəlviyu a slalah ga yam nahan ni vu, slalah ga yam nani ga Simu. Yezu əhi ahkado : « Hədfəkəŋa slalah ga yam na kà gəvay ga dəŋ-dəŋ na. » Əra əhədfəkəŋa ti Yezu ənjəhad digəs, ənjəki ka macahi zlam ana mis dal-dalani ni.

⁴ Əra èndeveriŋa zlapay gayan na ti əhi ana Simu ahkado : « Hədfəkoru slalah ga yam ni kà məlan zilenjeni, ti kətəlumiyu zəva gekəli ni, kəgəsumaya kilif əna nan a. »

⁵ Simu əra ècia pakama gayan na ti əhəŋgrifəŋ, əhi ahkado : « Gədfəkani, məgra təwi a hundum, ere ye ti məgəs ni day əbi. Ay tamal nak kədəm faŋ ti nətəliyu zəva ni a yam ni vu. »

⁶ Simu akaba ndam gayan ni təra tətəliya zəva gatay na ti əgəsa kilif a kay dal-dal, gəzit amal kilif ni ètedkaba zəva gatay na.

⁷ Nahkay təgrikaboru ahar ana ndam məgəs kilif ndahan ya ti a slalah ga yam nahan ni bu ni ti təra təjənaki tay ga magəjahana a dala va. Təra tinjia ti təgəjahaya zəva na akaba kilif na. Təbəviyu kilif ni a slalah ga yam ni vu tərəhvù cecəeni, gəzit akal slalah ga yam ni takoru a huđ ga yam ni vu.

⁸ Simu Piyer àra èpia ere ye ti àgravu na ti àbèhadí mirdim ana Yezu, àhi : « Bay goro, hédakfua, adaba nu bay magudar zlam. »

⁹ Àdám nahkay ti adaba nday akaba mis ya ti tagaskabu kilif ni dek anɔgwaz àwèra tay a. Anɔgwaz àwèr tay ti adaba kilif ya tégəsaya kayana ni palam.

¹⁰ Nday ya ti tagrakabu tɔwi akaba Simu ni ti bəza ge Zebede, ata Zek nday ata Zeŋ. Nday day anɔgwaz àwèra tay a. Ay ti Yezu àhi ana Simu ahkado : « Anɔgwaz àwèr kur ba : kwa kani kīgia bay məhəlibiyu mis ana Melefit a, akada gayak ya kəgəs kilif ni. »

¹¹ Eslini tàsləkabiya a huɔ ga yam ni ba. Tàra tàsləkababiya ti tégəjahbiyu slalah ga yam gatay ni ka sawiyaka mək təmbərbu zlam gatay ni dek, tàdəbay Yezu.

*Yezu ahəŋgaraba zal ambələk a
(Meciyu 8.1-4 ; Mark 1.40-45)*

¹² Ka ya ti Yezu naŋ àbu a kəsa nahaŋ bu ni ti zal nahaŋ àra, ambələk èsekaba naŋ a dal-dal. Àra èpia Yezu a ti àrəkia, àbèhadí mirdim, meleher ndiɔ ana had, àhi : « Kam-kam, bay goro ni ! Tamal kawayay ti kisliki mahəŋgaraba nu a ti nīgia mis njəlatana. »

¹³ Eslini Yezu nakəŋ àzoru ahar, ènjifiŋ, àhi ahkado : « Nawayay, gia mis njəlatana. » Nahkay zal ambələk ni àŋgaba, ègia mis njəlatana hɔya.

¹⁴ Ay Yezu àhi : « Nihi kəŋgaba nahəma, kəhi ma gani ana maslaŋa ba. Ru kəŋgazli vu gayak ni ana bay *maŋgalabakabu mis akaba Melefit sawaŋ ; kəvi zlam ana Melefit akada ge Məwiz ya àdám a wakita gayaŋ bu ni, adaba kīgia mis njəlatana.

Nahkay mis etipi. Etipia ti atəsər nak kəŋgaba, kīgĩa mis njəlatana. »

¹⁵ Ay slimi ga Yezu àhəndakivoru kama kama sawaŋ. Nahkay mis dal-dal təbu tərəkia ga məbi slimi ana ma gayaŋ na ; tawayay ti mǎhəŋgaraba ndam gatay ya tēbesey do na daya.

¹⁶ A vad ndahaŋ ti Yezu nakəŋ naŋ àbu asləkafəŋa kè mis na, akoru a huđ gili vu ga mahəŋgalay Melefit.

*Yezu ahəŋgaraba zal dərə a
(Meciyə 9.1-8 ; Mark 2.1-12)*

¹⁷ A vad nahaŋ Yezu naŋ àbu a ahay bu, acahi zlam ana mis ti ndam *Feriziyen akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni tàra, tənǰəhadfəŋ kà gəvay. Təsləkabiya a kəsa ció-ciəni ga had *Gelili akaba ga had *Zude ni ba dek, təsləkabiya a Zeruzalem a daya. Njəda ga Bay geli Melefit àbu akaba Yezu, àhəŋgaraba mis àna naŋ a.

¹⁸ Naŋ àbu eslini ti mis ndahaŋ tətəbiyu zal dərə nahaŋ àki ka slalah. Tàra tǎnjia àna naŋ a ti tādəbay divi ga məzikabiyu naŋ ana Yezu a ahay vu. Tawayay ti tafəkad naŋ kè meleher gayaŋ,

¹⁹ ay ti tənǰət divi ga məzikabiyu naŋ ndo adaba mis tisliva eslina. Nahkay ti nday ya ti tətəbiyu zal dərə ni təcəliyu àna naŋ ka *dalahar ga ahay ni, tədiaba zlam ya ti təpađ ahay àna naŋ na 6al. Tàra tədiaba ti tətəfiyu naŋ mandəhadkiani ka slalah gayaŋ ni gwar eslini àna ezewed e kidiŋ ge mis ni bu, kè meleher ga Yezu.

²⁰ Yezu nakəŋ àra èpia ere ye ti tàgray na ti àsəra təfəkia ahər a. Nahkay àhi ana zal dərə

nakəŋ : « Zləba goro, zlam magudarani gayak ni məmbərfukana. »

²¹ Ndam məsər Wakita ge Melefit ni akaba ndam Feriziyeŋ ni t̄ara ticia ma ga Yezu na ti t̄əjalay a ah̄ar gatay bu t̄əɖəm : « Way hini azay ah̄ar gayəŋ akada naŋ Melefit ni way ? Way esliki məmbərfəŋa zlam magudarani k̄e mis a tata way ? Tigi Melefit kwa do ni ! »

²² Nday t̄əbu t̄əjalay ah̄ar nahkay ti Yezu àsəra ere ye ti t̄əjalaki ah̄ar na àndava, mək àhi ana tay : « Kajalum ah̄ar nahkay ti kamam ?

²³ Zl̄əzlada gani ti nəhi : “Zlam magudarani gayak ni məmbərfukana,” tək day ti nəhi : “Cicikaba, sawad̄ay” ni aw ?

²⁴ Ay nawayay ti k̄əsərum, nu *Wur ge Mis ti nisliki məmbərfəŋa zlam magudarani k̄e mis ka had̄a. » Mək àhi ana zal d̄əra ni : « Nəhuk nahəma : cicikaba, za slalah gayak na, ru a magam. »

²⁵ Eslini naŋ nakəŋ ècikaba cəkwaɖ k̄e eri ge mis na dek h̄əya, àzay slalah gayəŋ ya àndəhad̄ki ni. Naŋ àbu akoru a magam ti azl̄əboru Melefit hihi.

²⁶ Ga Yezu ya àgray nahkay ni ti àgria ejep ana mis a dek ; t̄əzləbay Melefit. Tàgra aŋgwaz a daya, t̄əɖəm : « M̄ipia ere ye ti m̄ipi day-day ndo na kana. »

Yezu azalay Levi

(Meciyu 9.9-13 ; Mark 2.13-17)

²⁷ Yezu àhəraya a ahay ni ba. Àra àhəraya ti èpi zal nahaŋ, naŋ bay *məhəl hadam, t̄əzalay naŋ Levi, naŋ àbu manjəhadani diḡusa ka mələŋ məhəl hadam. Eslini Yezu àhi ahkado : « Dəbabiyyu nu. »

²⁸ Nahkay Levi nakəŋ ècikaba cəkwaɖ, àmbrəŋ zlam gayəŋ ni dek, àɖəboru naŋ.

29 Kələŋ gani Levi àgray wuməri gəđakani afa gayan, èdii zlam məzumani dal-dal ana Yezu akaba ndam *madəbay naŋ ni. Ndam məhəl hadam akaba mis gatay ndahaŋ təbu təzum zlam ka ahar bəlaŋ akaba tay daya.

30 Ndam *Feriziyen akaba ndam gatay ya *təsəra Wakita ge Melefit a ni tàra tìpia ndam madəbay Yezu na təbu təzum zlam ni ti tələgi ana tay, təhi ana tay ahkado : « Kəzumum zlam, kisəm zlam ka ahar bəlaŋ akaba ndam məhəl hadam akaba ndam magudar zlam ni ti kamam ? »

31 Yezu àra ècia pakama gatay na ti àhi ana tay ahkado : « Ndam ya ti nday təbu njalaŋ-njalaŋ ni ti tòru afa ga zal doktor do, si ndam ga arməwər day kwa ti takoru afa gani.

32 Nu nàra ti ga mazalay ndam jireni do ; nàra ti ga mazalay ndam magudar zlam, ti tàmbatkaba majalay ahàr gatay na sawaŋ. »

*Yezu adəmki ma àki ka məgəs ndəra
(Meciyu 9.14-17 ; Mark 2.18-22)*

33 Eslini ndam *Feriziyen ni təhi ana Yezu ahkado : « Ndam madəbay Zen ni təgəs *ndəra akaba tahəŋgalay Melefit kəlavad. Ndam madəbay leli ni nday day tagray nahkay. Ay ti ndam madəbay kur ni nday təbu təzum zlam, tisi zlam zlam gatay ti ahəmamam ? »

34 Ay Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, adəm : « Kisləmki məcumfəŋa zləbəba ga bay maday wal na kə məzum zlam ka ya ti nday təbu akaba bay maday wal na tata waw ? Kisləmki do.

³⁵ Ay sarta nahaŋ amara, atəgəskia bay ga wal ni kà tay a. Ka sarta gani nani day kwa ti atəgəs ndəra. »

³⁶ Eslini Yezu àhi ma *gozogul hini ana tay : « Mis egəzleheya azana gayaŋ məwena, aslamalay azana gayaŋ midigweni àna naŋ ti àbi. Tamal àgra nahkay ti azana gayaŋ məweni ni day àgədava, mək gayaŋ ya ti àsaya ni day tarakaboru akaba midigweni ni do.

³⁷ Nahkay day mis abəviyu zum new-neweni e kene-kene midigweni vu ti àbi. Tamal àgra nahkay ti zum new-neweni ni àra àwəsa ti etezkaba kene-kene na. Nahkay ti zum ni amadəgaba, maslaŋa nani emizikiba ke kene-kene na daya.

³⁸ Àgravu nahkay do ; ahàr àdəm təbəviyu zum new-neweni e kene-kene məweni vu kwa.

³⁹ Tamal mis àsərva àna misi zum mawəsana ti àwayay misi zum new-neweni va do. Adəm ahkado : “Zum mawəsani ni àcər àtama new-neweni na.” »

6

Yezu naŋ bay ga vad məpəsabana (Meciyə 12.1-8 ; Mark 2.23-28)

¹ A vad *məpəsabana nahaŋ ba ti Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni təbu tasləkaba a vedaŋ ga *alkama ba. Eslini ndam madəbay naŋ ni təbu teheḃoru alkama ni, tahwal, tahəpəḃoru bəza gani.

² Nday təbu tagray nahkay ti ndam *Feriziyen ndahaŋ təhi ana tay : « Bay Melefit àdəm e *Divi gayaŋ ni bu : “Kəgrum təwi a vad məpəsabana ba ba” * ti, lekələm kəgrum ti kamam ? »

* 6:2 Mənjay Mahərana 34.21.

³ Yezu àra ècia ma gatay na ti àhi ana tay : « Kèjeṅgum ere ye ti Devit àgray ni ndo aw ? Ahaslani Devit akaba ndam gayaṅ ləwir àwəra tay a,

⁴ nahkay àhuriyu a ahay ge Melefit vu, àzay *dipeṅ ya tàfəkadi ana Melefit ni. Devit nakəṅ àzum, mək àvi ana ndam gayaṅ ni təzum bilegeni. Ay ti Melefit àdəm e Divi gayaṅ ni bu, mis ndahan təzum dipen nani do ; si ndam *maṅgalabakabu mis akaba Melefit ni day kwa ti təzum. Kèjeṅgum ma gani ndo waw ? »

⁵ Eslini Yezu àhi ana tay keti : « Bay ya ti adəm tàgray zlam hini a vad məpəsabana ba ni ti nu *Wur ge Mis. »

Yezu ahəṅgaraba zal nahan ya ahar mikəlfiṅana na
(Meciyə 12.9-14 ; Mark 3.1-6)

⁶ A vad *məpəsabana nahan ba ti Yezu àhuriyu a ahay ga *mahəṅgalavù Melefit vu. Àra àhuriya ti àṅjəki ka macahi zlam ana mis. Eslini zal nahan naṅ àvu ahar ga daf mikəlfiṅana.

⁷ Ndam *məsər Wakita ge Melefit ni akaba ndam *Feriziyen ni təbu taməṅjaləṅ ana Yezu nakəṅ ; təhi ana ahər ahkado : « Kani vad məpəsabana ti akal ti ara ahəṅgaraba naṅ a waw ? » Tawayay ti təgəski naṅ ka zlam magudarani.

⁸ Ay ti Yezu àsəra majalay ahər gatay na. Nahkay àhi ana zal ya ti ahar mikəlfiṅana ni : « Cikaba, ra e kidiṅ ge mis ni va, cik jik. » Nahkay ècikaba, naṅ jika.

⁹ Eslini Yezu nakəṅ àhi ana tay : « Nihindifiṅa zlam kè kəli a day. Melefit àdəm mam a wakita

ya Məwiz àbəki ni bu mam ? Àvia divi ana mis ga magray zlam sulumana a vad məpəsabana ba tək, ga magray zlam magudarana waw ? Ga mahəngay mis tək, ga makad mis aw ? »

¹⁰ Àmənjaləŋ kè mis ni dek bəlaŋ àna bəlaŋ, mək àhi ana zal ya ahar mikəlfina ni : « Təlbiyu ahar gayak ni. » Àra àtəlikabiya ti ahar gayəŋ ni àslamalava, ègia sənduᵇ-sənduᵇana.

¹¹ Nahkay ti ndam məsər Wakita ge Melefit ni akaba ndam Feriziyəŋ ni təzuma bəruv a dal-dal. Təzlapay e kidin gatay bu àki ke ere ye ti tara təgri ana Yezu ni.

*Yezu adaba ndam asak gayəŋ a kru mahar cə
(Meciyə 10.1-4 ; Mark 3.13-19)*

¹² A vad nahaŋ Yezu àcəloru a həma vu ga moru mahəngalay Melefit. Ōru ènjəa ti àndəhadki hundum àki ka mahəngalay Melefit.

¹³ Məlaŋ àra àsla ti naŋ nakəŋ àzalakabu ndam madəbay naŋ ni, mək àdaba mis a kru mahar cə e kidin gatay ba. Nday ya ti àdaba tay a ni ti àzalay tay ndam *asak gayəŋ.

¹⁴ Slimi gatay kru mahar cəeni ni nday hi : Simu àdi slimi Piyer, wur ga məŋani Andre, Zek, Zeŋ, Filip, Bartelemi,

¹⁵ Meciyə, Tumas, Zek wur ga Alfe, Simu naŋ bəlaŋ ga ndam ya takadvakivu ka had gatay ni,

¹⁶ Zud wur ge Zek, nahaŋ ni ti ni Zudas Iskariyot naŋ ya ègi bay məsəkumoru Yezu ni.

*Yezu ahi ma ge Melefit ana mis, ahəngaraba ndam
ga arməwər a
(Meciyə 4.23-25)*

17 Yezu àndaya ahàr a hëma ni ba akaba ndam asak gayan na, ècik ka mëlaj tazl-tazlani. Eslini ti ndam madëbay nanj tëbu kay ; mis ndahan day tëbu dal-dal, ndahanj tìcikbiyu ka had *Zude akaba a Zeruzalem, ndahanj ti ni tìcikbiyu kà gëvay ga *dëluy gëdakani ka had Tir akaba Sidonj.

18 Mis nday nani tërëkia ka Yezu a ti ga mëbi slimi ana ma gayan ya àdëm ni, tawayay ti mähëngaraba tay a armëwër gatay ni ba daya. Nahkay Yezu àhëngaraba tay a, àhëngaraba nday ya ti seteni àniviyu ana tay na daya.

19 Mis dek tawayay ti tìnjifin, adaba njëda àvu a vu gayan bu ; ku way way do ya ènjifina ni ti àngaba a armëwër gayan ni ba. Nahkay Yezu àhëngaraba tay a dek.

*Mëmërani akaba cicihi ge mis
(Meciya 5.1-12)*

20 Eslini Yezu àmënjalënj ana ndam madëbay nanj ni, àdëm :

« Lekulum ndam talaga ni ti mërumbu, adaba *Mëgur ge Melefit ti gekëli.

21 Lekulum ya lëwir awër këli nihi ni ti mërumbu, adaba akërëhum.

Lekulum ya kituwëm nihi ni ti mërumbu, adaba ekiyam.

22 « Ka ya ti mis tipi këli kèbum këfumku ahàr ka nu *Wur ge Mis, mëk tizirey këli, tàwayay këli va do, tindivi këli akaba tëdëmki ma magëdavani àki ke këli azuhva nani ni ti mërumbu.

23 Ka ya ti tægri zlam nday nani ana këli nahëma, mërumbu dal-dal, hëbum àna mëmërani. Adaba mam, Melefit amëvi zlam sulumani ana këli kay a këla gani vu a hud melefit bu. Sërumki ata bënj

gatayani day tægribiya zlam gani nana ana ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit ahaslana na.

²⁴ « Ay lekulum ndam ge elimeni ni ti akəsum cicihi, adaba lekulum kəzumuma gəda gekuli a əndava.

²⁵ Lekulum ya mərəhani nihi ni ti akəsum cicihi, adaba ləwir aməwər kuli.

Lekulum ya kiyum nihi ni ti akəsum cicihi, adaba akandavum kuda, ekitəwum.

²⁶ « Ka ya ti mis dek tədəm lekulum mis sulumani ni ti akəsum cicihi, adaba ahaslani ata bəŋ gatayani təhibiya ma gani nana ana ndam ya ti təsəkadi malfada ana mis, tədəm pakama gani ge Melefit na ; təhia ana tay a nday sulumana daya. »

*Wayum ndam ezir gekuli
(Meciyə 5.38-48 ; 7.12a)*

²⁷ « Ay nəhi ana kuli, lekulum ya kəbumu slimi ni : Wayum ndam ezir gekuli, grumi sulum ana ndam ya ti tizirey kuli ni.

²⁸ Tamal mis tetikwesl kuli nahəma, hindum Melefit ti mægri sulum ana tay. Tamal mis təgri daliya ana kuli ti həŋgalumi Melefit ana tay.

²⁹ Tamal mis əsuka barva ka tuwər bəlaŋ gana ti kambatikabiyu tuwər nahaŋ ni daya. Tamal mis əzafuka mugudi gayak a ti kəcəfəŋa naŋ ga mazafuka endəwi gayak a ba daya.

³⁰ Ku way way do əhindiləka zlam a ti vi. Tamal mis əzafuka zlam gayak a ti kəhindifiŋa ba.

³¹ Nahkay ere ye ti kawayum mis təgri ana kuli ni ti, grumi ere gani nani ana tay bilegeni.

³² « Ay tamal kawayum ndam ya tawayay kɔli ni cilij ti Melefit amɔdɔm lekɔlɔm ndam sulumani aw ? Aha, adaba ndam magudar zlam day tawayay ndam ya tawayay tay ni, nahkay do aw ?

³³ Tamal kɔgrumi sulum ana ndam ya tɔgri sulum ana kɔli ni cilij ti Melefit amɔdɔm lekɔlɔm ndam sulumani aw ? Aha, adaba ku ndam magudar zlam day tagray nahkay.

³⁴ Tamal kɔkɔlumi zlam ana ndam ya ti kɔsɔruma atɔhɔngrivu ana kɔli ni cilij ti Melefit amɔdɔm lekɔlɔm ndam sulumani aw ? Aha, adaba ndam magudar zlam day tɔkɔli zlam ana ndam magudar zlam ndahan, ti tɔhɔngrivu akada gatay ni ana tay zlam gatay.

³⁵ Lekɔlɔm ti kɔgrum nahkay ba. Wayum ndam ezir gekɔli, grumi sulum ana tay, kɔlumi zlam ana ndam ya kɔsɔruma atɔhɔngrivu ana kɔli do ni sawan. Tamal kɔgrum nahkay nahɔma, Melefit amɔvɔvɔ zlam ana kɔli kay bilegeni. Nahkay ti ekigum bɔza ge Melefit. Adaba mam, nan gani nan agavɔla drin, nan abu agri sulum dal-dal ana ndam cuday, ana ndam ya tɔgri sɔsi do ni daya.

³⁶ Besumi ana mis, grumi sulum ana tay akada ga Bɔn gekɔli ya ebesey, agri sulum ana kɔli ni. »

Ngay mis ndahan tagudara zlam a ti kɔdɔmum ba (Meciyu 7.1-5)

³⁷ « Ngay mis ndahan tagudara zlam a ti kɔdɔmum ba ; tamal kɔgrum nahkay ti lekɔlɔm day ngay kɔgudaruma zlam a ti Melefit amɔdɔm do. Ngay tɔwɔl mis ndahan ti kɔdɔmum ba. Nahkay tɔwɔl kɔli ti Melefit day amɔdɔm do bilegeni. Mbrɔnjumfɔnɔ zlam ya mis ndahan tagudara ana

kɛli ni kà tay a. Nahkay Melefit day aməmbərfəŋa zlam magudarani gekɛli ni kè kɛli a bilegeni.

³⁸ Vumi zlam ana mis ndahaŋ. Nahkay Melefit day aməvi zlam ana kɛli. Amazay darama, aməbəviyu zlam, aməjuk ti mârəhvù zat adəgakia adəgakia, mək aməbiviyu ana kɛli a mbolu gekɛli vu. Adaba mam, darama ya ti lekələm kəgurumi zlam ana mis ndahaŋ àna naŋ ni ti Melefit day aməguri zlam àna naŋ ana kɛli. »

³⁹ Kələŋ gani Yezu àhi ma ana tay keti àna ma *gozogul. Àdəm : « Zal wuluf ti adafəŋa ahar kà zal wuluf nahaŋ a tata waw ? Tamal agray nahkay ti nday cecœeni atədəgiyu e evid vu do waw ?

⁴⁰ Maslaŋa ya acahay zlam ni ti àtam bay ya ti acahi zlam ni do. Ay ku tamal maslaŋa ya acahay zlam ni àsər zlam kay faŋ do nəŋgu ni, ka ya ti àcaha zlam ya tədəfiki na dek nahəma, tigi nday kala-kala ata bay ya acahi zlam ni.

⁴¹ « Kamənjələŋ ka cakwasl ya àniki ke eri ga wur ga muk ni, kəsərki ka damkoluk ya ànukki ke eri ni do ni ti kamam ?

⁴² Tamal kəhi ana wur ga muk ni : “Wur ga mmawa, mbrəŋ nəzukkia cakwasl ya ànukki ke eri na” ti, nak nakani kipi damkoluk ya ànukki ke eri ni do ni ti kəzikia ahəmamam ? Nak bay ya anğah zlam magudarani gayaŋ ni ! Zəkia damkoluk ke eri gayak gayakana day. Akəzəkia ti ekipi divi lala mək akəzikia cakwasl ya àniki ke eri ga wur ga muk na. »

*Təsərka ba məŋgəhafa ti àna bəza gani
(Meciya 7.16-20 ; 12.33-35)*

43 Yezu àdám keti : « Məngəhaf sulumani, ewi bəza magədavani ti àbi. Məngəhaf magədavani ewi bəza sulumani ti àbi daya.

44 Nahkay mis təsərkaba məngəhaf àna bəza gatayana. Tədifəŋ ahàr ana bəza ga *wəruv kà məngəhaf ya akaba adak ni do. Nahkay day tədifəŋ ahàr ana bəza ge enderendera kè mezlirgendə do.

45 Mis sulumani azaya zlam sulumana a zlam manğahani sulumani ya àniviyu a məbəruf bu ni, mis magədavani ti ni azaya zlam magədavana a zlam manğahani magədavani gayəŋ ba. Adaba pakama ya ti ahəraya a ma ge mis ba ni ti àsəbikia ka məbəruf a palam. »

Ahay gərgəri cə
(Meciyə 7.24-27)

46 Yezu àdám keti : « Lekələm kəhumu : “Bay geli, Bay geli,” mək kəgrum ere ye ti nəhi ana kəli ni do ni ti kamam ?

47 Tamal mis àra afa goro a, ècia ma goro a mək agray ere ye ti nəhi ni ti, àzavu ata way ?

48 Àzavu ti ata mis ya àləm ahay gayəŋ lala ni. Wudaka àləm ti àsaba asak gana, èli zileŋ mək àfəkadkibiya asak ga ahay ni ka akur. Nahkay ka ya ti yam àtamkibiya ka zalaka, àzlal ahay ni ti àgri araŋa ndo. Adaba mam, maslaŋa nani àləma ahay gayəŋ na lala.

49 Ay tamal mis ècia ma goro a mək àgray ere ye ti nəhi ni do nahəma, àzavu ata mis ya àləm ahay gayəŋ, àsaba asak gana ndo ni. Nahkay ka ya ti yam àtamkibiya ka zalaka, àzlal ahay ni ti èmbedkaba həya. Ahay gani nani àmbədkaba besek-besek. »

7

*Yezu ahəŋgaraba evidi ga bay ga ndam slewja ga ndam Rom a
(Meciya 8.5-13)*

¹ Ka sarta ya ti Yezu ahia ma na dek ana mis a andava nahəma, əsləka ɔru a Kafarnahum.

² Eslini ti zal nahan əbu, naŋ bay ga ndam slewja ga ndam *Rom. Evidi gayan əbu, ay ti bay ga ndam slewja ni awayay naŋ dal-dal. A vad nahan evidi ni əra əbesey do, awayay amət.

³ Bay məgur ndam slewja ni əra ecia ma ya tədəmki ka Yezu na ti əslərki biyu gədəkani ga ndam *Zude ndahan ti təgri kam-kam, mərə mähəŋgariaba evidi gayan na.

⁴ Nday nakəŋ tərə tɨnjikia ka Yezu a ti təhəŋgalay naŋ dal-dal, tədəm ahkado : « Əgəski kəgri ere ye ti ehindifuka ni kwa,

⁵ adaba awayay leli ndam Zude ni ; ələmi ahay geli ya mahəŋgalavù Melefit ni ana leli ti naŋ. »

⁶ Yezu nakəŋ əra ecia pakama gatay na ti təsləka akaba tay a. Tòru tɨnjəa a magam ga bay ga ndam slewja na wudak ti bay ga ndam slewja ni əslərki biyu zləbəba gayan ndahan ga məhiani : « Bay goro, kəgri biyu daliya ana ahər gayak ga marana ba, adaba nu mis ga marona afa goro a di do.

⁷ Nu nuani day nərəkukoru ndo ni ti adaba nəhi ana ahər goro nisli mərəkukani do. Dəmbiyu ma bəlaŋ cilin, nahkay ti bay məgru təwi ni aŋgaba.

⁸ Nu gani day təbu təgur nu, nu day nəbu nəgur ndam slewja goro. Tamal nəhi ana bəlaŋ gatayani : “Ru !” ti, akoru. Tamal nəhi ana nahan :

“Ra !” ti ni, ara. Tamal nahi ana bay mægru tawi :
 “Gray ere hini” ti, agray ere gani. »

⁹ Yezu àra ècia ma ga bay ga ndam slewja ya tãhængribiyu na ti àgria ejep a dal-dal. Nañ nakəñ àmbatkibiyu ma ke mis dal-dalani ya taɗəbay nañ ni tuwəli, àhi ana tay ahkado : « Nahi ana kəli nahəma, ɗay-ɗay nədi ahàr ana mis ya ti afəku ahàr akada nañ hini ni ndo. Ku e kidin ga ndam *Izireyel bu day nədi ahàr ndo. »

¹⁰ Nday ya təslərkiuru tay ka Yezu ni tàra təsləkabiya nahəma, tədi ahàr ana evidi ga bay ni àngaba lala.

Wur ga wal madakway nahan àmota, Yezu ahəngaraba nañ a

¹¹ Eslini Yezu òru a kəsa nahan vu təzalay Nayin. Nañ àbu akoru ti ndam maɗəbay nañ ni akaba mis dal-dal taɗəboru nañ.

¹² Ka ya ti ènjua ka ma ga kəsa na ti èpi təbu təzoru mis e evid vu ka slalah huya. Maslaña ya àmət ni ti wur mendəlik ga wal madakway. Məñ ga wur ni nañ àbu akoru ke mindivin, mis a kəsa bu kay taɗəboru nañ.

¹³ Bay geli àra èpia nañ a ti àsia cicihi a àsaɗay, àhi ahkado : « Kitəwi ba. »

¹⁴ Eslini àhəɗakfəñiyu kà tay, ènjifin kà slalah ge kisim ni. Nahkay nday ya ti təzay kisim ni ticik, mək Yezu àhi ana kisim ni : « Wur dagwa, nəhuk nahəma, pidekvu. »

¹⁵ Yezu àra àhia nahkay ti mis ni èpidekvu, ànjəhad digus, àdi ana mazlapani. Eslini Yezu àhi ana məñ ga wur ni : « Ehi, za wur gayak a. »

16 Mis ye eslini ni tàra tìpia ti tàgra aṅgwaz a àsabay, nahkay tàzləbay Melefit, tədəm : « Bay mahəṅgaray *pakama ge Melefit gəḍakani àṅgazlava e kidīṅ geli ba. » Tədəm keti : « Melefit àra ga mahəṅgay ndam gayan a. »

17 Nahkay ti mis ya ka haḍ ga ndam *Zəde ni dek akaba mis ya kà gəvay gatay ni dek tìcia ere ye ti Yezu àgray na.

*Zen bay məbaray mis ni àslərkiuru mis ka Yezu
(Meciyə 11.2-19)*

18 Ndam maḍəbay Zen bay məbaray mis ni tàra tìcia ma na ti təhəṅgri ana Zen, mək Zen nakəṅ àzalay mis cə e kidīṅ ga ndam maḍəbay nan ni bu,

19 àsləroru tay afa ga Bay geli. Àhi ana tay ahkado : « Humi ahkado : “Nak ti *Bay gəḍakani ya amara ni tək, day ti mähətay maslanja nahan aw ?” »

20 Nahkay nday nakəṅ tàra tìnjikia ka Yezu a ti təhi : « Zen bay məbaray mis ni àslərbiyu leli afa gayak ti mähuk : “Nak ti Bay gəḍakani ya amara ni tək, day ti mähətay maslanja nahan aw ?” »

21 Ka sarta gani nani ti Yezu nan àbu ahəṅgaraba mis a kay ya tēbesey do na akaba mis kay ya seteni təniviya ana tay na. Àhəlikaba eri ana ndam wuluf a kay daya.

22 Kələṅ gani àhəṅgrifəṅ ana ndam ya Zen àslərkiobyu tay ni. Àhi ana tay ahkado : « Dəgum kàṅgahaḍumi ana Zen ere ye ti kipuram ni akaba ya kicəm ni. Humi ndam wuluf təbu tipi divi, ndam dəra təsawaḍay lala, ndam ambələk tiglia mis njəlatana, ndam makwaya tici slimi,

mis mämətani tãngaba ; ndam talaga day ticia Ma Maweni Sulumana.

²³ Humi keti : “Maslaŋa ya ti èjikia ke divi azuhva nu a do nahəma, məmərɔvɔ.” »

²⁴ Ndam ya ti Zeŋ àslərkiɓiyu tay ka Yezu ni tãra tàsləka ti Yezu àzlapaki ke Zeŋ, àhi ana mis dal-dalani ni ahkado : « Kədəgum a huɗ gili vu ti ga mipibiyu mam ? Kìpɔmbiyu ti mavram ya aməd adaday ni tək ?

²⁵ Do ni ti kədəgum kìpɔmbiyu ti mam ? Mis məbakabu azana sulumani akada ga bay ni tək ? Aha, ndam ya tabakabu azana ga siŋgu kayani akaba zlam gatay àbu kayani ni ti nday a ahay ga bəbay bu timey.

²⁶ Ay ti kədəgum kìpɔmbiyu ti mam ? Kìpɔmbiyu bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit aw ? Iy, naŋ gani. Nəhi ana kəli nahəma, naŋ ti àtama bay mahəŋgaray pakama ge Melefit a.

²⁷ Kəsərɔma, àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu, Melefit àhi ana Bay gəɗakani ya amara ni nahkay hi :

“Nihi ti nu nəbu nəslərɔru bay məslər goro nahaŋ kama gayak

ti māsalamatukkabu divi.” *

« Maslaŋa ya ti Melefit àslərɓiyu ni ti Zeŋ.

²⁸ Nəhi ana kəli keti : Zeŋ ti àtama mis ya tìwi tay na dek àna gəɗakana. Ku tamal nahkay nəŋgu ni, bay ya ti naŋ gəziteni ge mis dek a *Məgur ge Melefit bu ni ti àtama naŋ a.

²⁹ Mis dal-dalani ni akaba ndam *məhəl hadam ni təgəskabá ma ge Zeŋ na. Təsəra Melefit ti naŋ

---

* 7:27 Malasi 3.1.

jireni, nahkay nday gani tàwaya ti Zeṅ *mâbaray tay.

³⁰ Ay ti ndam *Feriziyen akaba ndam *mæsar Wakita ge Melefit ni tægaskabu ere ya Melefit awayay avi ana tay ni ndo, nahkay tàwayay ti Zeṅ mâbaray tay ndo. »

³¹ Yezu àhi ana tay keti : « Mis ye e hini vu ni ti nægurfen tay kà way ? Nday akada way ?

³² Nèhi ana kàli nahèma, nday akada ga bèza manjèhadani e mite bu ni. Nday ndahan tahi ana ndahan ni ahkado : “Mìvia slelim ana kàli a, day kèhèbumfen ndo ; mìa dia limis ge kisim ana kàli a, day kètawum ndo.”

³³ Nèdèm nahkay ti adaba Zeṅ bay mæbaray mis ni àra. Àra ti àzum *dipen do, èsi zum do. Nahkay lekulum kèdèmum seteni àniviyu.

³⁴ Nu *Wur ge Mis ti ni nàra. Nàra ti nu nèbu nèzum dipen, nèbu nisi zum. Nahkay lekulum kèdèmum nu zal hud, nèvi vu goro ana zum. Kèdèmum nu zlèba ga ndam *mèhèl hadam akaba ga ndam magudar zlam ndahan.

³⁵ Ay ti ndam ya tægaskabu mæsar zlam ge Melefit ni dek tèsèra Melefit àsèra zlam ededfen a. »

Yezu nan a ahay ga Simu zal Feriziyen ni bu

³⁶ Eslini zal *Feriziyen nahan slimi gayan Simu àzalu Yezu afa gani a magam ga mæzumkabu zlam. Yezu òru ènjèa ti àhuriyu a ahay vu, tènjèki ka mæzum zlam.

³⁷ Wal hala nahan àbu a kèsa gani nani bu. Àra ècia ti Yezu nan àvu azum zlam a ahay bu afa ga

zal Feriziyen ni ti àrækioru àna tersel a kolombu sulumani bu.†

38 Àra àhuriya a ahay ni va ti ècik kələŋ ga Yezu, kà gəvay ga asak gayan, naŋ àbu etəwi. Naŋ àbu etəwi ti yam tuway gayan ni àbara asak ga Yezu a cərad, mək wal ni àtəmadkia yam tuway na àna məhər ga ahər gayan a ; kələŋ gani àfəki ma ka asak ga Yezu, ‡ mək àbəki tersel ni ka asak ni.

39 Zal Feriziyen ya àzalu Yezu afa gani ni àra èpia nahəma, àhi ana ahər : « Naŋ hini ti bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit do. Tamal naŋ bay mahəŋgaray pakama ge Melefit ti akal àsəra wal hini ya enjifin ni ti naŋ wal hala. »

40 Yezu àra àsəra ere ye ti naŋ ajalay a ahər gayan bu na ti àhi ahkado : « Simu, ma goro àbu nawayay nəhuk. » Simu nakəŋ àhi : « Dəm, məsi. »

41 Mək Yezu àhi : « Mis ndahan cə təkəla duwa afa ga zal nahan a ; bələŋ gani àkələy jik diŋ diŋ zlam, naŋ nahan ni ti ni jik kru kru zlam.

42 Nday cecəeni siŋgu àfəŋ kà tay ga məpəlioni bi nahəma, bay ga duwa ni àhi ana tay cəeni : “Kəpəlumu duwa goro ni va ba.” » Yezu àhi ana Simu nakəŋ keti : « E ki diŋ gatay cəeni ni bu ni ti way aməgri səsi kay ana bay ga duwa ni way ? »

43 Eslini Simu àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Nətamahay maslaŋa ya ti təmbərfəŋ siŋgu kayani ni. » Yezu àhi : « Ma gayak ti jiri. »

44 Eslini Yezu àmbatkibiyu ma ka wal ni mək àhi ana Simu ahkado : « Kipi wal hini do aw ? Ka ya ti nəhəraya a ahay va afa gayak a ni ti kəcəhubiyu

† 7:37 Kolombu gani nani ti tàgray àna akur sulumani ya təzalay elbetir ni, siŋgu gani kay. ‡ 7:38 Məfəki ma ke mis ti adafaki mawayavani ahkay do ni magray səsi.

yam ga *məbaray asak ndo. Ay wal hini ti àbarua asak àna yam tuway a mək àtəmadkua àna məhər ga ahàr gayaŋ a.

⁴⁵ Nak kəgru sa àna məfəku ma ka tuwər ndo. Ay ti wal ni kwa nàhəraya àmbrəŋ məfəku ma ka asak ndo.

⁴⁶ Nak kəgəskabu nu àna magraku amal ka ahàr ndo. Ay ti wal ni àbəkua tersel ka asak a. §

⁴⁷ Nahkay nəhuk nahəma, àgrua səsı a kay, àwaya nu a kay, nani dek ti adafaki zlam magudarani gayaŋ kayani ni məmbərfəŋana. Ay ti maslaŋa ya ti zlam magudarani gayaŋ gəzit mək təmbərfəŋa ni ti àwayay bay ya àmbərfəŋa ni kay do. »

⁴⁸ Mək Yezu àhi ana wal ni : « Zlam magudarani gayak ni məmbərfukana. »

⁴⁹ Nday ya təzumkabu zlam akaba Yezu ni tàra ticia ma gayaŋ na ti təhi ana ahàr : « Way hini ku zlam magudarani ge mis nəŋgu ambərfəŋa ni way ? »

⁵⁰ Eslini Yezu àhi ana wal ni ahkado : « Melefit àhəŋga kur a adaba kəfəkua ahàr a palam. Sləka àna sulumani gayaŋ a. »

8

Wál ya tadəboru Yezu ni

¹ Yezu òru a kəsa gəďákani akaba a kəsa ci6-ci6eni vu, àcahi zlam ana mis, àhi *Ma Məweni Sulumani

---

§ **7:46** Ka sarta gani nani ti, ka ya ti təzalakabu mis ga məzum zlam mək maslaŋa gani èŋjia afa gatay ni ti təcəhibiyu yam ga məbaray asak, təgri sa ana məfəki ma ka tuwər, akaba tagraki amal ka ahàr. Ay zal Feriziyen ni àgri zlam nday nani ana Yezu ndo.

àki ka *Məgur ge Melefit ana tay. Ndam madəbay naŋ kru mahar cœeni ni tòru akaba naŋ,

² wál ndahaŋ day tòru akaba naŋ. Wál nday nani ti Yezu àgariaba seteni ana ndahaŋ e kiđiŋ gatay ba, ndahaŋ ti ni àhəŋgaraba tay a arməwər ba. Slimi ga wál nday nani nday hi : bəlaŋani Mari ya təzalay Mari ga kəsa Magədala ni. Naŋ ti Yezu àgariaba seteni adəskəla.

³ Nahaŋ ni Zeni wal ga Səza ; Səza gani nani zal asak ga bay *Erot. Nahaŋ ni ti ni Səzeŋ akaba wál nday ndahaŋ kay. Ka gani nani wál nday nani təbu təjənaki ata Yezu akaba ndam gayaŋ kru mahar cœeni ni àna elimeni gatay gatayani.

*Bay mabəhad hilfi ga zlam
(Meciyə 13.1-9 ; Mark 4.1-9)*

⁴ Eslini mis təsləkabiya a kəsa gərgərani ba dek, tərəkia ka Yezu a. Təra təcakalava ti Yezu àhi ma ana tay àna ma *gozogul.

⁵ Àhi ana tay ahkado : « Maslaŋa nahaŋ àhəraya òru e gili ga mabəhad hilfi ga zlam. Naŋ àbu abəhadòru hilfi ga zlam ni ti 6al gani àdəgoru e divi bu. Nahkay mis təcəlki, edidəŋ day təndaba.

⁶ Bal gani keti àdəgoru ka pələd ya had àhəcaki ni, nahkay ka ya ti àfətaya nahəma, àhərabə adaba yam àhəci.

⁷ Bal gani keti àdəgiyu a adak vu. Ka ya ti àfətaya, àbu adək nahəma, adak ni təngecekabá.

⁸ Bal gani keti àdəgoru ka had sulumani. Àra àfətaya ti àbi bəza. Ku ahər gani bəlaŋ tekeđi bəza agray diŋ. » Yezu àra àhia ma na ana tay a nahkay ti àzlacay, àdəm : « Maslaŋa ya ti slimy àfəŋ ge mici zlam nahəma, mīci lala ! »

*Yezu adəm ma àna ma gozogul ti kamam
(Meciyu 13.10-17 ; Mark 4.10-12)*

⁹ Ndam madəbay Yezu ni təhi ahkado : « Dəfiaba ma *gozogul na ana leli a. Awayay adəmvaba mam ? »

¹⁰ Yezu àhəngriyən ana tay, àhi ana tay ahkado : « Lekulum ti Melefit adəfikiaba zlam maŋgahani àki ka Məgur gayən na ana kəli a, ti kəsərum. Ana mis ndahan ti adəfikiaba ana tay a vay-vay ndo. Àhi ana tay àna ma gozogul cilin. Melefit àgray nahkay ti

“Ku tamal tamənjələn ka zlam nəngu ni, tìpi ba ; ku tamal təbi slimi ana pakama nəngu ni tici ba.”

* »

*Yezu adafaba ma gozogul ga bay mabəhad hilfi
ga zlam na*

(Meciyu 13.18-23 ; Mark 4.13-20)

¹¹ Yezu àhi ana tay keti : « Ma *gozogul ni awayay adəmvaba ti nahkay hi : hilfi ga zlam ya təbəhad ni, àzavu akaba pakama ge Melefit.

¹² Mis ndahan təbu, nday akada divi ya ti hilfi ga zlam adəgaki ni : ticia pakama ge Melefit a, ay *Seteni ara ahəliaba pakama nana ana tay a ahàr ba. Awayay ti təfəki ahàr ke Melefit ba. Adaba tamal təfəki ahàr ke Melefit ti Melefit ahəngay tay.

¹³ Mis ndahan day təbu, nday akada pələd ya ti hilfi ga zlam adəgaki ni : ticia pakama ge Melefit na ti təgəskabu àna məmərani. Ay pakama nani àhuriviyu ana tay a məbəruf vu do, akada ge sliri ya ti tòru a had vu do ni. Nahkay ti təfəki ahàr ke

---

* **8:10** Izayi 6.9.

Melefit ga hayaṅani ciliṅ. Ka ya ti ticia zləzladana ti təmbrəṅ, tɛfəki ahàr va do hɛya.

¹⁴ Mis ndahaṅ tɛbu, nday akada hilfi ga zlam ya ti àdiyu a huf ga adak vu ni : ticia pakama ge Melefit a ti tɛgəskabu. Ay ku tamal tɛgəskabá nəṅgu ni, majalay ahàr kay ariva ana tay a, tɛjalaki ahàr ke elimeni akaba zlam ndahaṅ ya tigi eri ni. Zlam nday nani tɛṅgecekabu zlam akada ga adak ni ; ndam nday nani tɛbu akada ga zlam ya àbia bəza ti bəza gani təndəh ndo ni.

¹⁵ Hilfi ga zlam ya àdəgoru ka had sulumani ni tɛzavu akaba mis ya məbəruf gatay sulumani, tawayay Melefit ni. Nday gani ticia ma ge Melefit na ti àgəjazlki ahàr ka tay do. Nahkay takoru àna naṅ kama kama, təmbrəṅ do, tagray zlam sulumani akada ga zlam ya ti abi bəza ni. »

Pakama àki ke cəṅgel
(Mark 4.21-25)

¹⁶ Yezu àhi ana tay keti : « Maslaṅa ya ti ebeftey cəṅgel ti ahəmbaki mandaray, ahkay do ni afiyu a zuh slalah vu ni ti àbi. Afəkad ka məlaṅ zaṅani sawaṅ, adaba awayay ti ndam ya təhuriyu a ahay vu ni tipi masladay ge cəṅgel ni.

¹⁷ Nədəm nahkay ti adaba zlam ya ti maṅgahani ni dek amaṅgazlavu, zlam ya ti madafani faṅ do ni dek emicivu vay-vay daya.

¹⁸ Nahkay bumi slimi lala ahəmamam ti kicəm pakama ni. Adaba maslaṅa ya ti zlam gayaṅ àbu ni ti atəvikivu. Ay maslaṅa ya ti zlam gayaṅ àbi nahəma, ku zlam gəziteni ya ti àdəm àṅgəta ni day atəzafəṅa. »

*Məŋ ga Yezu akaba bəza ga məŋ ga Yezu
(Meciyə 12.46-50 ; Mark 3.31-35)*

¹⁹ Eslini ata məŋ ga Yezu akaba bəza ga məŋ ga Yezu tərəkia ka Yezu a. Təra tınjia ti tisliki mərəkiani disl koksah adaba mis təvu ka məlan gani nani dal-dal.

²⁰ Nahkay mis təhikabiyu ma, təhi : « Ata muk akaba bəza ga muk təbu e mite bu, tihindi kur. »

²¹ Yezu nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Mmawa akaba bəza ga mmawa nahəma, nday ya ti təbi slimi ana pakama ge Melefit, mək tagray təwi àna naŋ ni. »

Yezu azlacaki ka aməd

²² A vad nahanəŋ Yezu àcəliyu a *slalah ga yam vu akaba ndam madəbay naŋ ni, àhi ana tay : « Tokumum, mədəgum gwar ke ledi ga dəluv ni. » Nahkay nday nakəŋ təsləka.

²³ Nday təbu takoru ti Yezu àdiya e dəwir va dəŋ. Ka ya ti naŋ àvu e dəwir bu ni ti aməd gəđakani àkəzlabiyu ka ahàr ga yam ni, mək yam ni àjaəsliyu a slalah ga yam ni vu, awayay arəhvù wudak, nahkay gəzit akal tizi kəđap.

²⁴ Eslini ndam madəbay naŋ ni təhəđəkfəŋiyu, tēpidək naŋ, təhi : « Gəđakani, gəđakani, məbu miji timey ! » Yezu nakəŋ àra èpidəkva ti àzlacaki ka aməd ni akaba ka yam ya ti acəloru agavəla ni bəra. Àra azlaca nahkay ti aməd ni àmbrəŋ makəzlani, yam ni day àmbrəŋ madəđani, yam ni ègia dəgika.

²⁵ Yam ni àra ègia dəgika ti Yezu àhi ana ndam madəbay naŋ ni ahkado : « Kəfumku ahàr do ni ti ahəmamam ? » Ndam madəbay naŋ ni aŋgwaz àwəra tay a dal-dal, adaba ere ye ti tīpi ni àgria ejep

ana tay a àsabay. Təzlapay e kidin gatay bu, tədəm ahkado : « Nañ hini ti way ? Aməd akaba yam day àhi ma ana tay, ticiiki slimi ni ! »

*Yezu agariaba seteni a kay ana zal Zerasa a
(Meciyu 8.28-34 ; Mark 5.1-20)*

²⁶ Nday nakəñ tınjiyu ke ledi ga dəluy ni. Ledi nani ka had Zerasa, ndeva ndeva akaba had *Gelili.

²⁷⁻²⁸ Zal nahanəñ àbu ga kəsa nani ; seteni təniviyyu a ahər vu, àpəsa àbakabu zlam ndo, àndəhad a ahay bu ndo daya. Məlanəñ gayanəñ ti e kidin ge mindivinəñ bu. Àra èpia Yezu nañ àbu ahəraya a *slalah ga yam ni ba ni ti àzlah kay kay, àrəkia. Àra ènjikia ti àbəhadı mirdim, àdəd kè meleher gayanəñ. Àhi àna zlahay ahkado : « Nak Yezu Wur ge Melefit nañ agavəla drin ti kadəbafua mam ? Nəgruk kam-kam, kəgru daliya ba ti. »

²⁹ Àdəm nahkay ti adaba Yezu àhi ana seteni ni : « Həraya a maslanə hini ba. » Zal nani ti kwa ahaslani seteni ni àgray nañ sak kay. Ka ya ti nañ àbu agray nañ ni ti mis təwəla àna jejirəi a, təbiviya sisel a asak va akaba təjəga nañ a. Akaba nani dek ètiri ndo, èheəkaba zlam ya təwəl nañ àna nañ na, mək seteni ni àzoru nañ a hud gili vu.

³⁰ Zal seteni ni àra àhia ana Yezu a « Kəgru daliya ba » ti Yezu àhi : « Slimi gayak way ? » Àhi : « Slimi goro Gaslka. » Àdəm nahkay ti adaba seteni təniviyyu kay.

³¹ Eslini seteni nday nani təbu təgri kam-kam ana Yezu, təhi : « Kəgaroru leli e *evid gədfakani vu

ba ti.† »

³² Mædrés tæbu kay tæzum zlam ka ahar bælan a hæma bu. Nahkay seteni ni tæhi ana Yezu : « Kamkam, mâhuriviyu ana mædrés teguni ti. » Mæk Yezu nakəŋ àvi divi gani ana tay.

³³ Yezu àra àvia divi gana ana tay a ti seteni ni tæslækiaba ana zal nakəŋ a, tæcəlivù a ahàr vu ana mædrés ni. Nahkay mædrés ni dek tændaya ahàr a kirim-kirim, tàra tædəguyu a dəluv ni vu cizliv cizliv, mæk yam ni àbazla tay a.

³⁴ Ndam majəgay mædrés ni tàra tìpia ere ye ti àgravu na ti tædəgiki ana hwa tidizl, tæŋgəhadioru ma gani ana ndam ya a kəsa bu ni akaba nday ya ti e gili ni.

³⁵ Mis tàra tìcia ma na ti tæhəraya ge mipi ere ye ti àgravu na, tærəkia ka Yezu a. Tàra tìnjia ti tìpi zal ya ti seteni tæslækiaba ni, àŋgaba ègia sulumana, naŋ manjəhadani digusa kà gəvay ga asak ga Yezu, mæbakabu azana gayaŋ ka vu. Tàra tìpia naŋ a ti aŋgwaz àdəgakia ka tay a dal-dal.

³⁶ Eslini mis tæbu, tìpia ga Yezu ya àhəŋgaraba zal ya seteni təniviyu na, tæŋgəhadì ma gani ana mis ya tàra ni.

³⁷ Ndam ga had Zerasa dek tàra tìcia ma gani nana ti tæhi ana Yezu mâsləka ka had gatay a, adaba aŋgwaz àdəgakia ka tay a àsaŋay. Nahkay Yezu àhuriyu a slalah ga yam ni vu, awayay asləka.

³⁸ Eslini zal ya ti seteni tæslækiaba ni àhi ahkado : « Nadəboru kur ti. » Yezu àhi : « Aha ! Sləka,

---

† **8:31** Evid gəfakani ti məlan ya tædəm a huđ ga had vu ni. Melefit aməbiyu seteni dek e evid gani vu hayaŋ, kələŋ gani ka mandav ga məlan ti amatraðkivu tay ga kaŋgayani.

³⁹ ɲgoru a magam gayak, kâru kâɲgəhadī ere ye ti Melefit àgruk ni dek ana mis. » Nahkay zal nakəɲ àsləka, ɔru àɲgəhadī ere ye ti Yezu àgri ni dek ana ndam ga kəsa ni dek.

Yezu ahəɲgaraba wal nahaɲ akaba wur dahalay a (Meciyu 9.18-26 ; Mark 5.21-43)

⁴⁰ Yezu àɲgoru gwar ke ledi ga dəluv ni akaba ndam madəbay naɲ ni. Tòru tɲɲəa ti mis dal-dal təgəskabá Yezu àna məmərana, adaba nday dek təbu tajəgay naɲ.

⁴¹ Eslini zal nahaɲ naɲ àbu, slimi gayaɲ Zayros, naɲ gədakani ga ahay ga *mahəɲgalavù Melefit, àrəkia ka Yezu a, àbəhadī mirdim grik meleher ndi6 ana had kà asak ga Yezu. Àhəɲgalay naɲ, àhi mōru a magam afa gani,

⁴² adaba wur gayaɲ awayay amət. Wur nani ti wur dahalay, vi gayaɲ agray kru mahar cə. Zal nani ti wur gayaɲ nahaɲ àbi.

Yezu naɲ àbu akoru afa gani ti mis dal-dalani ni tèvelɲia ahàr a, məsufani tekefī àsuf koksah.

⁴³ Eslini wal nahaɲ àbu, mimiz asləkafəɲa agray vi kru mahar cə. [Ègwejelekaba zlam gayaɲ a dek afa ga ndam məsər haf a ay ti] maslaɲa bəlaɲ èsliki mahəɲgaraba naɲ a ndo.

⁴⁴ Nahkay wal ni àhədakfəɲbiyu kà Yezu gwar kələɲ, èɲjifɲ kà ma ga azana gayaɲ. Àra èɲjifɲa ti mimiz ya asləkafəɲa ni àmbrəɲ naɲ, wal ni àɲgaba huya.

⁴⁵ Eslini Yezu àdəm : « Way èɲjifu way ? » Ku way way do àdəm : « Nu do, » mək Piyer àhəɲgrifəɲ, àhi ahkado : « Gədakani, mis ni damkulkul timey ! »

46 Yezu àdám : « Aha ! Mis ènjifua, adaba nèsèra njéda goro àhəŋgaraba maslaŋa. »

47 Wal ni àra àsərkià àbu koksah nahəma, àrəkià ka Yezu a àna mægəgərani sla6 sla6, àbəhadī mirdim meleher ndi6 ana had, àŋgəhadaya ere ye ti àzəkiyu naŋ ti mīnjifiŋ kà azana ga Yezu ni kè meleher ge mis na dek. Àŋgəhadīaya gayan ya àŋgaba hūya ni ana tay a daya.

48 Eslini Yezu àhi ahkado : « Wur goro ni, Melefit àhəŋga kur a adaba kəfəkua ahàr a palam. Sləka, ru àna sulumani. »

49 Ka ya ti Yezu naŋ àbu azlapay nahkay ni ti maslaŋa nahan ènja. Maslaŋa gani nani àsləkabiya afa ga gədakani ga ahay ga mahəŋgalavù Melefit na, àhi : « Wur gayak nakəŋ èndeverva. Kīwisiri ahàr ana məsi va ba. »

50 Yezu àra ècia ma nana ti àhi ana Zayros ahkado : « Aŋgwaz àwər kur ba, fəku ahàr cilin, Melefit amahəŋgaraba naŋ a. »

51 Nahkay tòru afa ga Zayros nakəŋ.

Yezu òru ènjəa ti àcafəŋa mis a dek ga məhuriyani a ahay vu akaba naŋ a. Àvi divi ana ata Piyer, Zeŋ, Zek akaba bəŋ ga wur ni ata məŋ ga wur ni ga məhuriyani akaba naŋ cilin.

52 Mis ya təbu eslini ni dek təbu tagray delulə, titəwi wur ni. Ay ti Yezu àhi ana tay ahkado : « Kītəwəm ba. Wur ni àmət ndo, naŋ àbu enji dəwir timey. »

53 Àra àhia pakama ana tay a nahkay ti tàyefin, adaba tèsèra wur na àməta àndava.

54 Eslini Yezu àzay ahar ga wur ni, àzalay naŋ, àhi : « Wur goro ni, pidėkvu. »

⁵⁵ Àra àzala wur na nahkay ti sifa àngiva ana wur na mæk ècik cəkwađ huya. Eslini Yezu àhi ana tay t̄avi zlam məzumani.

⁵⁶ Ere ye ti àgravu ni àgria ejep ana ata bəŋ ga wur nday ata məŋ ga wur na àsabay. Ay Yezu àhi ana tay : « Kàhumi ma gani ana maslaŋa ba. »

9

Yezu asl̄ar ndam asak gayan̄ kru mahar c̄æni ni (Meciya 10.5-15 ; Mark 6.7-13)

¹ A vad̄ nahan̄ Yezu àzalakabu ndam gayan̄ kru mahar c̄æni ni, àvi njəda ana tay ga misliki magariaba seteni weley weley do dek ana mis a akaba ga mahəŋgaraba mis a.

² Awayay asl̄aroru tay ga məhi pakama ana mis àki ka *Məgur ge Melefit akaba ga mahəŋgaraba ndam ga arməwər a.

³ Àhi ana tay ahkado : « Kədəgum nihi nahəma, kəzum zlam a ahar vu ba ; ku aday, ku mbolu, ku zlam məzumani, ku siŋgu. Kəhəlum endəwi c̄u c̄u ba daya.

⁴ Ay tamal maslaŋa àhəliya k̄uli a ahay va afa gana nahəma, njəhaduma eslina ; kəmbatum ahay nahan̄ ba duk abivoru ana vad̄ gek̄uli ya akəsləkuma ni.

⁵ Ka mələŋ ya ti akəhurumiyu, t̄əgəskabu k̄uli do nahəma, sləkumaba a kəsa nani ba. Ka ya ti kəsləkuma ni ti təkumkaba had̄ k̄a asak gek̄uli a. * Nahkay ti atəsərki ka magudar zlam gatay ni. »

---

* **9:5** Mətukkaba had̄ ga kəsa k̄a asak a ti adafaki t̄əmbərbu ndam ga kəsa ni, t̄awayay tay va do.

⁶ Nday nakəŋ təhəlvu, təsləka təhioru *Ma Məweni Sulumani ana mis a kəsa gərgərani bu dek ; təhəŋgaraba ndam ga arməwər a ka mələŋ ya ti tōru na dek.

Pakama ya tədəmki ka Yezu ni ahəli ahər ana bay

Erot

(Meciyə 14.1-12 ; Mark 6.14-29)

⁷ Erot bay Gelili ni àra ècia pakama ge mis ya ti tədəmki ka Yezu na dek ti ahəlia ahər a, adaba mis ndahan tədəm Yezu ti naŋ Zeŋ bay məbaray mis ni, àŋgaba e kisim ba.

⁸ Mis ndahan ti ni tədəm Eli bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni àŋgazlavu. Mis ndahan keti tədəm naŋ biliŋ ga ndam ya təhəŋgaray pakama ge Melefit ahaslani ni, àŋgaba e kisim ba.

⁹ Eslini Erot zla ti àdəm ahkado : « Nèkelkia ahər ke Zeŋ a, ay ti maslaŋa ya ti nici təzlapaki ni ti nani way ? » Nahkay ti awayay mîpi Yezu.

Yezu avi zlam məzumani ana mis dəbu zlam

(Meciyə 14.13-21 ; Mark 6.30-44 ; Zeŋ 6.1-14)

¹⁰ A vad nahan ndam *asak ga Yezu ni təsləkabiya ka mələŋ ya Yezu əsləroru tay na. Tàra təsləkabiya ti təŋgəhadıaba ere ye ti təgrabiyu na dek. Eslini Yezu nakəŋ ahəl tay ka ahər gatay ciliŋ, tōru gwar a kəsa nahan vu ; slimi ga kəsa ni Beceyda.

¹¹ Mis dal-dalani ni tàra ticia Yezu àdorı a Beceyda ti tədəboru naŋ a asak vu. Tàra tıŋjikia ka Yezu a ti Yezu nakəŋ àgəskabu tay, əzlapiki ka Məgur ge Melefit ana tay, ahəŋgaraba ndam ya təbesey do na daya.

¹² Fat àra àndəhadıa ahər a zla nahəma, ndam mədəbay naŋ kru mahar cəeni ni təhədəkfəŋiyu,

tàhi ahkado : « Hi ana mis ni ðek tâslàka, tôru a kèsa gərgərani ni vu ahkay do ni tôru a ahay ge mis ye e gili ni vu, tâðaboru zlam məzumani akaba məlan mandəhadani, adaba ahalay ti leli a huđ gili bu. »

¹³ Eslini Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, adəm : « Lekulum lekulumeni vumi zlam məzumani ana tay. » Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi : « *Dipeŋ afəŋ kè leli zlam tàkivu kilif cə cilij. Kawayay ti môru məsukumibiyu zlam məzumani ana mis ðekeni hini aw ? »

¹⁴ Mis zawalani ye eslini ni agray dəbu zlam. Yezu nakəŋ àhi ana ndam madəbay naŋ ni : « Humi ana mis ni ti tənjuhada njəluluk kru kru zlam, kru kru zlam. »

¹⁵ Ndam madəbay naŋ ni tàgray ere ye ti naŋ àhi ana tay ni. Nahkay mis ni tənjuhədkabu njəluluk.

¹⁶ Eslini Yezu nakəŋ àhəl dipen zlamani tàkivu kilif cəeni ni, amənjoru e melefıt vu, əgri səsi ana Melefıt àki ka zlam məzumani nday nani. Àra əgria səsi a ti èsekaba, àbi ana ndam madəbay naŋ ni ti tidi ana mis dal-dalani ni.

¹⁷ Mis ni ðek təzum təzum, tərəhkaba. Kələŋ gani təcakalakabu məgəjəni gani, tərəhvù hətək kru mahar cə àna naŋ.

Piyer adəm Yezu naŋ Krist Bay gəðakani ya amara ni

(Meciyu 16.13-19 ; Mark 8.27-29)

¹⁸ A vad nahaŋ Yezu naŋ àbu cak, ahəŋgalay Melefıt. Ndam madəbay naŋ ni day təbu eslini. Yezu èhindifiŋa ma kà tay a, àhi ana tay ahkado : « Mis dal-dalani ya tadəbay nu ni ti tədəm nu ti nu way ? »

19 Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi : « Mis ndahan tədəm nak Zeŋ bay məbaray mis ni, mis ndahan tədəm nak Eli, mis ndahan ti ni tədəm nak bilin ga ndam ya təhəŋgaray pakama ge Melefit ahaslani ni, àŋgaba e kisim ba. »

20 Eslini naŋ nakəŋ àhi ana tay keti : « Lekulum ti kədəmum nu ti nu way ? » Piyer àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Nak *Krist *Bay gədəkani ya Melefit àslərbiyu ni. »

*Yezu adəm aməmət mək amanğaba e kisim ba
(Meciyə 16.20-28 ; Mark 8.30-9.1)*

21 Yezu àra ècia ma ge Piyer na ti àhi ma ana tay àna ləgay, àdəm ahkado : « Iy nahkay. Ay ti kədəfumi nu ana maslaŋa ba simiteni. »

22 Àhi ana tay keti : « Ahàr àdəm nu *Wur ge Mis ti nəcakay daliya dal-dal. Nday gədəkani ni, gədəkani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni atawayay nu do, atakad nu. Mək a huđ ga vad mahkərani bu ananğaba e kisim ba. »

23 Eslini àhi ana tay dek ahkado : « Tamal mis awayay madəbay nu nahəma, ahàr àdəm məmbrəŋ ere ye ti awayay ni, ku tamal təgri daliya kələvad, *tadarfəŋ naŋ kà təndal nəŋgu ni mîbesey. Tamal mis awayay madəbay nu ti mığray nahkay.

24 Maslaŋa ya ti àdəm ajəgur sifa gayan, awayay amət ba ni ti emiijn. Maslaŋa ya ti emiijn sifa gayan azuhva nu ti aməjəgur sawan, aməmət day-day do.

25 Tamal mis àŋgəta elimeni ga duniya na dek mək èjinə ahàr gayan a ti elimeni gani aziaya mam ?

26 Nu Wur ge Mis ti anara àna njəda goro a, ga Baba goro a, akaba ga *məslər gayan *njəlatani na. Tamal maslaŋa aŋgwaz awər naŋ, adəm naŋ mis goro do, àsər pakama goro do nahəma, nu Wur ge Mis day ka ya ti anara ni anədəm naŋ mis goro do. »

27 Àhi ana tay keti : « Nəhi ana kəli nahəma, e kidiŋ ge mis ya təbu ahalay ni bu ni ti, wudaka ndahaŋ atəmət ti etipia *Məgur ge Melefit a day kwa. »

Vu ga Yezu ambatvu kè meleher ga ndam maɖəbay naŋ ni

(Meciyə 17.1-8 ; Mark 9.2-8)

28 Agray gosku sekw ka ahər ga pakama gayan ya adəm ni zla ti Yezu àzay Piyer, Zek akaba Zen, təcəloru a həma vu ga mahəŋgalay Melefit.

29 Ka ya ti naŋ əbu ahəŋgalay Melefit nahəma, eri gayan ni əmbatvu nahaŋ, azana ka vu gayan day tigia bəd-bəd talla, ahəlabə eri a vərut.

30 Eslini həya mis ndahaŋ cə təbu təzlapay akaba Yezu, nday nani ata Məwiz nday ata Eli.

31 Nday təbu tipivu a masladani ge Melefit bu. Təzlapaki ka məmət ga Yezu ya amoru məmət a Zeruzalem ge mendeveřiŋ təwi ya Melefit əvi ni.

32 Nday təbu təzlapay nahkay ti ata Piyer ti ni dəwir əza tay a. Təra tēpidəkva ti tīpi masladani ga Yezu akaba mis cəeni micikeni akaba naŋ ni.

33 Ka ya ti ata Məwiz nday ata Eli təbu tasləkafəŋa kə Yezu a nahəma, Piyer əhi ana Yezu : « Gəɖakani, leli məbu ahalay ti əbəlay. Mara mivicey ahay mahkər : bəlaŋ gayak, bəlaŋ ge

Mawiz, bəlan ti ni ge Eli. » Àdəm nahkay ti adaba àsər ere ye ti àdəm ni do.

³⁴ Piyer naŋ àbu azlapay nahkay ti mæguduŋguduŋ àhərkiaya ka tay a, aŋgah tay. Ka ya ti mæguduŋguduŋ ni àhərkiaya ka tay a ni ti ndam *madəbay Yezu mahkərani ni aŋgwaz àdəgakia ka tay a.

³⁵ Dəŋgu ga maslaŋa àhənday a mæguduŋguduŋ ni bu, àdəm : « Naŋ hini ti wur goro, nədaba naŋ ga məgru təwi a. Gəsumiki pakama. »

³⁶ Dəŋgu ni àra àhənday va do ni ti tìpi Yezu naŋ bəlan ka ahàr gayan. Ka gani nani nahəma, ndam madəbay Yezu mahkərani ni tənjàhadà àna ma gana te-te a, təhi ana maslaŋa ndo.

*Yezu agariaba seteni ana wur nahan a
(Meciya 17.14-18 ; Mark 9.14-27)*

³⁷ Hajəŋ gani Yezu akaba ndam madəbay naŋ mahkərani ni təndaya ahàr a həma ni ba. Tàra tàhəraya ti mis dal-dal tərəkia ka Yezu a.

³⁸ E kidīŋ ge mis dal-dalani ni bu ni ti zal nahan naŋ àvu, àzlah, àdəm : « Məsi, kam-kam nahəŋgalay kur, mənjukı ka wur goro ni ti adaba wur goro nahan àbi.

³⁹ Seteni àniviyu a ahàr bu, agəs naŋ, azlah həya, adaday naŋ kay kay, guzləbuc krup-krup a ma bu. Àgəsa naŋ a ti agri daliya dal-dal, àmbrəŋ naŋ weceweci do.

⁴⁰ Nàhəŋgala ndam madəbay kur na ti tğariaba, ay ti tìsliki ndo. »

⁴¹ Eslini Yezu àdəm : « Lekulam ye e hini vu ni ti kəfumki ahàr ke Melefit do, lekulam ndam magudar zlam ! Nu ananjəhad akaba kəli kaŋgaya

waw ? Nu enebesi ana kuli kanɣaya waw ? » Mæk àhi ana bəŋ ga wur ni : « Zəbiya wur na ahalay a. »

⁴² Wur ni naŋ àbu arəkia ka Yezu a ti seteni ni àdi naŋ ana məlan, àdadəy naŋ kay kay. Eslini Yezu àzlacaki ke seteni ni, àgariaba ana wur na, mæk àvi wur ni ana bəŋani ni.

⁴³ Mis ye eslini ni tàra tìpia ti njəda ge Melefit àgria ejep ana tay a dal-dal, adaba njəda gani nani àtama zlam ndahaŋ a dek.

*Yezu adəmki ma ka daliya ya atəgri ni
(Meciyu 17.22-23 ; Mark 9.30-32)*

Ere ye ti àgray ni dek àra àgria ejep ana mis na dek, nday təbu təzlapaki kekileŋa ti Yezu àhi ana ndam madəbay naŋ ni :

⁴⁴ « Nawayay nəziaba azay slimi ana kuli a, cəm lala, àgəjazlki ahàr ke kuli ba. Atədəfikiki nu *Wur ge Mis ana mis ti tara təgəs nu. »

⁴⁵ Pakama ga Yezu ya adəm ni ti ndam madəbay naŋ ni ticiaba ndo. Hud ga ma gani nani ti maŋgahkiani ka tay, ti ticiaba ba. Ay aŋgwaz àgrafəŋa tay ge mihindifiŋa ma na.

*Gədəkani ya àtam mis ndahaŋ ni ti way ?
(Meciyu 18.1-5 ; Mark 9.33-37)*

⁴⁶ A vad nahaŋ ndam *madəbay Yezu ni təbu tagray gejewi. Tədəm ahkado : « E kiđiŋ geli bu ni ti way gədəkani àtam mis ndahaŋ ni way ? »

⁴⁷ Yezu àra àsəra majalay ahàr gatay na ti àzay wur gəziteni, àfəkad kà gəvay gayan,

⁴⁸ mæk àhi ana tay : « Tamal ti maslaŋa àgəskabá wur hina azuhva nu a nahəma, àgəskabá nu a daya. Tamal ti maslaŋa àgəskabá nu a nahəma, àgəskabá Bay ya ti àslərbiyu nu na daya. Nahkay

bay ya ti naŋ gʷaziteni e kidin̄ gekʷali bu dek, èsli mis ndahaŋ ni do ni ti naŋ nani gəɖakani sawaŋ. »

Maslaŋa ya ti àcafaŋa kʷali kà zlam a do ni ti agriki tʷwi ana kʷali
(Mark 9.38-40)

⁴⁹ Eslini Zeŋ àzlapay, àhi ana Yezu ahkado : « Gəɖakani, m̄ipia maslaŋa nahaŋ a, àgariaba seteni ana mis àna slimi gayak a, nahkay məɖəm macafaŋa naŋ a, aɖaba naŋ mis geli do. »

⁵⁰ Ay ti Yezu àɖəm : « Kàcumfaŋa naŋ a ba, aɖaba maslaŋa ya ti àwayay magudar tʷwi gekʷali do nahəma, agriki tʷwi ana kʷali. »

Yezu naŋ àbu akoru a Zerʷzalem, ndam Samari t̄gəskabu naŋ do

⁵¹ Sarta ga Yezu ènjia ga morona e mefeit vu wudak nahəma, àzay divi ga moroni a Zerʷzalem, àɖəm ere ye ti acafaŋa naŋ ga morona ni ti àbi.

⁵² Nahkay àsləroru mis kama gayaŋ gwar ka had Samari. Nday t̄bu ka ahàr divi ti t̄huriyu a kəsa nahaŋ vu ga maslamalikabu məlaŋ.

⁵³ Ay ndam ga kəsa nani t̄awayay m̄gəskabu naŋ do, aɖaba t̄icia naŋ àbu akoru a Zerʷzalem palam.

⁵⁴ Ndam maɖəbay naŋ ata Zek, Zeŋ t̄ara t̄icia pakama nana ti t̄hi ana Yezu : « Bay geli, kawayay ti m̄hi ana aku ti m̄ɖaya e mefeit ba, m̄zumaba tay a waw ? »

⁵⁵ Yezu àra ècia pakama gatay na ti àmbatkibiyu ma ka tay, àl̄gi ana tay.

⁵⁶ Mək t̄azay divi ga moroni a kəsa nahaŋ vu.

Ndam ya ti tawayay maɖəbay Yezu ni
(Meciʷ 8.19-22)

⁵⁷ Yezu akaba ndam maɗɗabay naŋ ni tɛbu takoru e divi bu nahɛma, zal nahaŋ àrækia ka Yezu a, àhi ahkado : « Ka mɛlaŋ ya akoru ni ðek ti anaɗɗaboru kur. »

⁵⁸ Yezu àhɛŋgrifɛŋ, àhi ahkado : « Mbiki † tɛbu àna evid gatay, edidɛŋ day tɛbu àna lala gatay, ay nu *Wur ge Mis ti nɛbi àna mɛlaŋ mandɛhadani bi. »

⁵⁹ Yezu àhi ana maslaŋa nahaŋ : « Ɖɛbabiyyu nu. » Maslaŋa nani àhɛŋgrifɛŋ, àhi : « [Bay goro,] vu divi nakoru nilibiya baba goro a day. »

⁶⁰ Eslini Yezu àhi : « Ndam ya tàwayay maɗɗabay nu do ni ti nday akaɗa kisim. Nahkay mbrɛŋ tay ti tili vu gatay. Nak ti ru kɛhi ma ga *Mɛgur ge Melefit ana mis sawaŋ. »

⁶¹ Maslaŋa nahaŋ keti àhi ana Yezu : « Naɗɗabay kur, Bay goro ni. Ay ti vu divi nakoru nɛgria sa ana ndam ga huɗ ahay goro a day. »

⁶² Yezu àɗɛm : « Maslaŋa ya ti awayay agray tɛwi ga Mɛgur ge Melefit mɛk ajalaki ahàr ka zlam ndahaŋ ni ti naŋ akaɗa bay ya ti atɛhad vɛdaŋ àna sla mɛk amɛnɔru kɛlɛŋ ni. Maslaŋa nani ti àgray tɛwi ga Mɛgur ge Melefit koksah. »

10

Yezu aslɛr mis kru kru adɛskɛla mahar cɛ

¹ Bay geli àday mis ndahaŋ kru kru adɛskɛla mahar cɛ, * awayay aslɛroru tay cɛ cɛ ti tôru enji gayaŋ a kɛsa vu ka mɛlaŋ ya naŋ amoru ni ðek.

² Àhi ana tay : « Mis ya ti tici pakama goro faŋ ndo ni nday kay, nday akaɗa ga zlam ya ti tabaz zlam

---

† **9:58** Mbiki ti mis ndahaŋ tɛɗɛm « mbiti. »

* **10:1** A wakita ndahaŋ bu tɛɗɛm mis kru kru adɛskɛla.

a vëdan bu ni, ay ti ndam mabaz zlam ni tëbi kay bi. Nahkay si kahəŋgalum Melefit Bay ga vëdan ni ti mäslerbiyu ndam mabaz zlam a vëdan gayan ni bu.

³ Dəgum. Nihi ti nəsləroru kəli e kidin ge mis vu akada ga bəza təmbak e kidin ga kəra gili bu ni.

⁴ Kəhəlum zlam ba, ku mbici, ku mbolu, ku kimaka. Kicikəm e divi bu ga məgri sa ana mis ba daya.

⁵ Wudaka kəhurumiyu a ahay vu afa ge mis lu nahəma, dəmum : “Melefit məgri sulum gayan ana huf ahay hini.”

⁶ Tamal mis sulumani əvu a ahay gani nani bu ni ti sulum ge Melefit ya kədəmum ni anjəhadki. Tamal mis sulumani əvu bi nahəma, sulum ge Melefit ya kədəmum ni anjəkia ke kəli a.

⁷ Ka ya ti kəhurumiya a ahay va afa ge mis a nahəma, njəhaduma eslina həya. Kəmbatum ahay nahan ba. Zlam məzumani akaba zlam miseni ya ti təvi ana kəli dek ni ti zumum, səm : adaba bay magray təwi ti aḡəski təvi endif gayan.

⁸ Ka ya ti kınjumiya a kəsa va mək təḡəskabá kəli a nahəma, zumum zlam ya təvi ana kəli ni,

⁹ həŋgarumaba ndam gatay ya təbesey do na, humi ana ndam ga kəsa gani : “*Məgur ge Melefit ənjkia ke kəli a.”

¹⁰ Ay tamal ti kınjumiya a kəsa va mək təḡəskabu kəli do nahəma, cikəma a dalaka ba. Humi ana tay :

¹¹ “Ku haf ga kəsa gekəli nəŋgu ni məslədikaba ana kəli ka asak geli a.† Nahkay ti kəsərum Melefit

† **10:11** Məslədikaba haf ga kəsa kə asak a ti adafaki təmbər bu ndam ga kəsa ni, təwayay tay va do.

day àmbrəŋa kɛli a. Ku tamal nahkay nəŋgu ni, sərɛmki Məgur ge Melefit ti ènjia.” »

12 Yezu àhi ana tay keti : « Nəhi ana kɛli nahəma, ka fat ya ti Melefit agray seriya ni ti ku ndam *Sodom nəŋgu ni seriya ge Melefit ya amagrafəŋa kà tay a ni ŋgulum emisli ga ndam ga kəsa gani nani ya təgəskabu kɛli do ni do. »

Ndam ga kəsa ya təfəki ahàr ka Yezu do ni atasay cicihi

(Meciya 11.20-24)

13 Yezu àdəm keti : « Akəsum cicihi, ndam Koraziŋ ! Akəsum cicihi, ndam Beceyda ! Adaba mam, nàgra zlam a kay ya mis tìpi dáy-dáy ndo na a kəsa gekɛli ba. Tamal nàgray zlam nday nani e Tir ahkay do ni a Sidonə nahəma, amal ndam ga kəsa nday nani tàmbrəŋa zlam magudarani gatay na kwa ahaslana àndava. Amal tàmbatkaba majalay ahàr gatay a, tábakabá mbolu ka vu a akada ga azana na, tənjàhada e viti ba. †

14 Ay ka fat ya ti Melefit amagrafəŋa seriya ni ti seriya ya ti amagrafəŋa kà ndam Tir akaba ndam Sidonə a ni ti ŋgulum emisli gekɛli ni do.

15 Lekulum ndam Kafarnahum, kəhumi ana ahàr akədəgum e melefit vu aw ? Aha ! Akədəgum ti ka məlanə ge *kisim sawəŋ. »

16 Àhi ana ndam madəbay naŋ ni : « Maslaŋa ya ti èciikia ma ana kɛli a nahəma, ècukia ma ana nu a daya. Maslaŋa ya ti àgəskabu kɛli ndo nahəma, àgəskabu nu ndo daya. Maslaŋa ya ti àgəskabu nu

† 10:13 Məbakabu buhu akaba manjàhadani e viti bu ni ti adafaki mis titəwi, tahəŋgalay Melefit, təgri kam-kam.

ndo ni ti àgəskabu Bay ya ti àslərbiyu nu ni ndo daya. »

Mis kru kru adəskəla mahar cəeni ni tasləkabiya

¹⁷ Ka ya ti nday kru kru adəskəla mahar cəeni ni təsləkabiya ni ti nday àna məmərani. Təhi ana Yezu ahkado : « Bay geli, ku seteni tekeđi ticiikia slimi ana leli a ka ya ti məhi ma ana tay àna slimi gayak ni. »

¹⁸ Eslini Yezu àhəngarfəŋ, àhi ana tay ahkado : « Nu nìpia *Seteni a ka ya ti àdəbiyu e melefít bu akada ga avər ya abay aku na.

¹⁹ Cəm day : nəvia njəda ana kəli ga masawadakiani ka zlam ya a had akaba ka andra məbal mis a ; nəvia njəda ana kəli a àtama njəda ga Seteni zal ezir na dek. Nahkay arəŋa àbi amagrakivu ke kəli bi simiteni.

²⁰ Ku tamal nəvia njəda nana dek ana kəli a, seteni ticiikia slimi ana kəli a nəŋgu ni, kəmərūmvu azuhva nani ba. Mərūmvu ti adaba Melefít àbəkia slimi gekəli ka wakita gayəŋ e melefít ba ni sawəŋ. »

Yezu azləbay Melefít

(Meciyə 11.25-27 ; 13.16-17)

²¹ Ka sarta gani nani Yezu nəŋ àbu amərvu daldal àna njəda ga *Məsuf Njəlatani, àdəm : « Nazləbay kur, Bəba goro ni, nak Bay məgur mələŋ ya e melefít bu akaba mələŋ ya a ga had ni dek. Nazləbay kur ti adaba kəŋgahkia zlam nday nana ka ndam məsər zlam akaba ka ndam ya tìjəŋga təsəra zlam a ni, kədəfikia ana ndam ya təsər zlam do akada ga bəza ciḃ-ciḃeni na sawəŋ. Iy Bəba goro

ni, kàgray ka mawayay gayak nahkay ti kàmèra àna naŋ a palam. »

²² Àdám keti : « Baba àvua zlam na ðek a ahar va. Nahkay maslaŋa ya àsər Wur ge Melefit naŋ way ni ti maslaŋa gani àbi ; si Bəŋani ciliŋ. Yaw maslaŋa ya àsər Bəŋ goro naŋ way ni ti maslaŋa gani àbi, si nu Wur gayan akaba ndam ya ti nu Wur gayan ni nawayay nədəfiki naŋ ana tay ni ciliŋ. »

²³ Eslini Yezu nakəŋ àmbatkibiyu ma ka ndam madəbay naŋ ni, àhi ma ana tay, nday ka ahàr gatay ciliŋ. Àhi ana tay ahkado : « Ay lekələm ti mərumvu, adaba kəbum kipəm zlam hini àna eri gekəli !

²⁴ Nəhi ana kəli : Ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit akaba bəbay kay ya ahaslani ni tàwaya mipia ere ye ti kipəm na, ay ti tìpi ndo. Tàwaya micia ere ye ti kicəm na, ay ti tìci ndo. »

Zal Samari sulumani

²⁵ Eslini zal nahaŋ àbu, naŋ bay *məsər Wakita ge Melefit, awayay ahəlfəŋa eyə kà Yezu a. Nahkay ècikaba, àhi ana Yezu ahkado : « Məsi, ti nəŋgət *sifa ya àndav day-day do ni ti nàgray mam day mam ? »

²⁶ Yezu nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Məwiz àbəki mam e *Divi ge Melefit bu mam ? Kìci mam a hud gani bu mam ? »

²⁷ Zal nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Àbu məbəkiani : “Wayay Bay Melefit gayak àna hud bəlaŋ, àna sifa gayak ðek, àna njàda gayak ðek akaba àna majalay ahàr gayak ðek. Wayay ndam ya ti nak kəbu akaba tay ni daya akada ya kawayay ahàr gayak gayakani ni.” Š »

28 Yezu àhi ahkado : « Kàhəŋgarfəŋa kigena. Tamal kagray nahkay ti sifa gayak amandav day-day do. »

29 Eslini bay məsər Wakita ge Melefit ni awayay ti Yezu àgəski naŋ ka pakama ba, nahkay àhi ana Yezu : « Ndam ya ti nu nəbu akaba tay ni ti ndamam ? »

30 Yezu àhi keti : « Zal nahaŋ àsləka a Zerəzalem a, naŋ àbu akoru a Zeriko. Ka ahàr divi nahəma, ndam abra təhərkiaya, təhəlfəŋa zlam a dek, təzləbkiyu naŋ, təmbərbu naŋ bəlah àniviyu a məbəruf hiək hiək cilin.

31 Zal nahaŋ ti ni naŋ àbu akoru àna divi gani nani ka məsər gayaŋ do. Naŋ nani ti bay *maŋgalabakabu mis akaba Melefit. Àra èpia zal nana bəlahə ti àsivù ŋə, àsləka zlam gayaŋ a.

32 Zal nahaŋ day àra gwar eslina, naŋ ge dini ge *Levi. Àra ènjia, èpia zal nana bəlahə ti àsivù ŋə daya, àsləka zlam gayaŋ a.

33 Ay ti zal nahaŋ naŋ àbu akoru gwar e divi gani nani bilegeni. Naŋ zal Samari, akoru àna azoŋgu. Àra ènjia ka məlaŋ nana ti àdi ahàr ana zal nakəŋ naŋ bəlahə. Àra èpia naŋ a ti àsia cicihi a dal-dal.

34 Nahkay naŋ nakəŋ àhədəkfəŋiyu, àzaya amal akaba zum a, àbiki ka ambələk ni mək àwəliki àna azana. Kələŋ gani àzəkiyu naŋ ka azoŋgu gayaŋ ni, àzoru naŋ a ahay ya ndam mirkwi tanjəhadvù ni vu, àfi ahàr eslini.

35 Hajəŋ gani ti àhəliaya jik a cə ana bay ga ahay ga ndam mirkwi nakəŋ a, àhi ahkado : “Fi ahàr ana zal hini. Tamal kijiŋkiva siŋgu ka ahàr gani hina nahəma, anasləkabiya ti nara nəpəluk.” »

36 Eslini Yezu nakəŋ àhi ana bay məsər Wakita ge Melefit ni ahkado : « Kìhindifua ma, kədəm ndam ya ti nak kəbu akaba tay ni ti ndamam. Yaw, e kidiŋ ge mis mahkərani ni bu ni ti hu, way nan əbu akaba zal ya ti ndam abra təzləb ni way ? »

37 Nan nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Maslaŋa ya nan əbu akaba nan ni ti bay ya ti àjənaki nan ni. » Yezu àhi : « Nak day ru kagra y akada gayan ni. »

Ata Marta nday ata Mari

38 Ka ya ti Yezu akaba ndam madəbay nan ni təbu takoru e divi bu ni ti təhuriyu a kəsa nahan vu. Eslini wal nahan slimi gani Marta əzalu Yezu a magam afa gani, mək Yezu nakəŋ òru àhuriyu afa gani.

39 Marta gani wur ga mənani walani əbu, slimi gani Mari. Yezu nan əbu azlapay ti Mari nakəŋ nan əbu manjəhadani digusa a ga had kə gəvay ga asak gayan, abi slimi ana ma gayan ya ti adəm ni.

40 Ka gani nani ti təwi ga huđ ahay gərgəri kay təbu tiviyikaba ahər ana Marta. Nahkay zla nahəma nan nakəŋ àrəkia ka Yezu a, àhi : « Bay goro, wur ga mma ni ambərki nu ke təwi ni dek ti àbəlafuk aw ? Hi ma ti məjənaki nu zla aw ! »

41 Ay Bay geli nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Marta, Marta, zlam kay təhəluk ahər, tiviyikaba ahər a daya.

42 Ay zlam ya ti àgəski magrani ni ti bəlan ciliŋ. Mari àdəkiba zlam ya àbəlay magrani na. Nahkay maslaŋa amazafəŋa do simiteni. »

11

*Yezu acahi mahəŋgalay Melefıt ana ndam
madəbay naŋ ni*

(Meciyu 6.9-13 ; 7.7-11)

¹ A vad nahaŋ Yezu ahəŋgalay Melefıt ka məlan nahaŋ. Àra èndeveriŋa ti biliŋ e kidiŋ ga ndam madəbay naŋ ni bu àhi : « Bay geli, Zeŋ àcahia mahəŋgalay Melefıt ana ndam madəbay naŋ na. Nak day cahi mahəŋgalay Melefıt ana leli ti. »

² Yezu àhi ana tay : « Ka ya ti kahəŋgalum Melefıt ni ti dəmum :

“Baba, mis dek təgəskabu nak nəlata ti ;
kàra kəzum bay gayak e kidiŋ geli bu ti.

³ Zlam məzumani ga məgəsi sifa ana leli ni ti vi ana leli kəlavad ti.

⁴ Mbərfəŋa zlam magudarani geli ni kè leli a,
akada geli ya məmbərfəŋa zlam ge mis ya təgudari
ana leli ni dek kà tay a ni ti.

Kəvi divi ana *Seteni ge mesipet leli ba ti.” »

⁵ Yezu àhi ana tay keti : « Mazay mazavu gani,
bi maslaŋa e kidiŋ gekəli bu naŋ àbu àna zləba
gayaŋ, akoru afa ga zləba gayaŋ ni a huđ ya vad,
ahi ahkado : “Zləba goro ni, kəlu *dipeŋ mahkər ti

⁶ adaba zləba goro nahaŋ àsləkabiya e mirkwi a
àdua ahàr a, ay ti zlam àfu ga məviani bi.”

⁷ Bi zləba gayaŋ ni ahəŋgrifəŋbiyu, àhibiyu :
“Kiviyu ahàr ba ! Nəzləkva mahay a àndava,
màndəhadà akaba bəza. Nisliki micikabana ga
mədukaya zlam a do.”

⁸ Ay nəhi ana kəli nahəma, ara ecikaba avi ere ye
ti ehindiliŋ ni dek. Ecikaba avi ti adaba naŋ zləba

gayaŋ ciliŋ do, avi ti adaba àmbrəŋ mihindiliŋeni ndo palam.

⁹ Nahkay nəhi ana kəli: Hindəm zlam. Kihindəma ti Melefit aməvi ana kəli. Dəbum zlam. Kədəbuma ti akəŋgətum. Zalum Melefit. Kàzaluma naŋ a ti aməwəli ana kəli, aməzləkiaba mahay ana kəli a.

¹⁰ Adaba mam, ku way way do ehindi zlam, Melefit avi. Ku way way do adəbay zlam, aŋgət. Ku way way do azalay, Melefit awəli, azləkiaba mahay a.

¹¹ Bi wur ara afa gayak, nak bəŋana, èhindiləka kilif a ti kəvi kilif do, kəvi gavaŋ sawaŋ aw ? Aha !

¹² Ahkay do ni bi ara ehindilək eysli ti kəvi andra məbal mis aw ? Aha !

¹³ Lekələm ti ndam magudar zlam. Ku tamal lekələm ndam magudar zlam nəŋgu ni, kəsəruma məvi zlam sulumani ana bəza gekəli a. Ay ti Bəŋ gekəli Melefit naŋ e melefit bu, naŋ sulumani ti magray gayaŋ ahəmamam ? Naŋ ti tamal maslaŋa èhindiliŋa Məsuf Njəlatana nahəma, aməvi efedīŋ. »

*Yezu ata Seteni tənjàhadkəbu do
(Meciyə 12.22-30 ; Mark 3.22-27)*

¹⁴ A vad nahaŋ Yezu àgariaba seteni ana zal nahaŋ a. Seteni nani acafəŋa maslaŋa nana ga mazlapana. Seteni ni àra àsləkiaba nahəma, zal nakəŋ àzlapay həya. Mis dal-dalani ye eslini ni təgra ejep gana dal-dal.

¹⁵ Ay mis ndahaŋ e kidīŋ gatay nani bu təcəm : « Yezu agariaba seteni ana mis a ni ti àna njəda ge *Belzebəl bay ge seteni ni. »

16 Mis ndahaŋ ti ni tawayay tãhãlfãŋa eyu a ti mângudar zlam, tãhi ahkado : « Griaya ere ye ti mîpi ðay-ðay ndo na ana leli a, ti mãsar ere ye ti kagra y ni ti kagra y àna njêða ge Melefit. »

17 Ay ti Yezu àsëra majalay ahàr gatay a àndava. Nahkay àhi ana tay : « Tamal ndam ga had na-haŋ nday ndayani takadvu e kidiŋ gatay bu ni ti mis akaba zlam ga had gani etigi ahàr. Nahkay ahay ga ndam ga had gani nani atãmbãd ; ndahaŋ atãmbãdkiyu ka ndahaŋ.

18 Lekulum kèdãmum nu nagariaba seteni ana mis a ni àna njêða ge Belzebùl a ; tamal nahkay ti njêða ge *Seteni èdeva ; ègia nahkay ti aŋgoru kama ti ahãmamam ?

19 Ay tamal nu nagariaba seteni ana mis àna njêða ge Belzebùl a ti ndam gekuli ni tagariaba seteni ana mis a ti àna njêða ga way ? Nahkay zlam ga ndam gekuli gekuleni ya tagray ni ti adafaki ere ye ti kèdãmum ni ti ma ga malfadã.

20 Nagariaba seteni ana mis a ti àna njêða ge Melefit sawaŋ. Goro ya nagra y nahkay ni ti adafaki *Mægur ge Melefit ènjikia ke kuli a àndava. »

21 Yezu àdãm keti : « Tamal ti mis njêða-njêðani naŋ àbu àna zlam ahar gayaŋ, ajëgay ahay gayaŋ ti, tãhãlfãŋa zlam gayaŋ a koksah.

22 Ay tamal maslaŋa nahaŋ àtama naŋ àna njêða àrækia, azlób naŋ nahëma, ahãlfãŋa zlam ahar gayaŋ gani ya àdãm ajëgay ahay gayaŋ àna naŋ na ðek. Àhãlfãŋa zlam ahar na ti, ahãlfãŋa zlam ga ahay gayaŋ ndahaŋ na ðek daya, edi ana mis.

23 Maslaŋa ya ti naŋ àbi akaba nu bi nahëma, naŋ zal ezir goro. Maslaŋa ya ti àjënaki nu ga mazalu-

biyu mis do nahəma, agarafua tay a sawaŋ. »

*Seteni àsləkiaba ana mis a ti, aŋgwiviyu tata
(Meciyu 12.43-45)*

²⁴ « Ka sarta ya ti seteni àsləkiaba ana mis a ni ti, akoru a huđ gili vu ka məlaŋ ya ti yam àbi ni, adəbay məlaŋ manjəhadani. Tamal àŋgət məlaŋ manjəhadani do ni ti adəm : “Nɣulum nəŋguvoru a arəŋ goro ni vu zlam goro.”

²⁵ Ara ènjia ti àhuriyu àdi ahàr ana arəŋ ni məsləfabana, maslamalabana lala.

²⁶ Eslini naŋ nakəŋ asləka, akoru azalakivabiyu seteni ndahaŋ adəskəla, nday nani dek tətam naŋ àna cuđay. Mək nday dek tara təhuriyu, tanjəhad a arəŋ ni bu. Nahkay maslaŋa nani ti manjəhad gayaŋ ni egi ŋgulum gayaŋ ya ahaslani ni keti. »

Məmərani ge jiri

²⁷ Ka ya ti Yezu naŋ àbu azlapay nahkay ni ti wal nahaŋ e kidiŋ ge mis macakalavani ni bu àdi ana zlahay, àhi : « Wal ya ti èwi kur, kisi duwa gayaŋ ni ti màmərvu. »

²⁸ Ay Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Aha ! Təmərvu ti ndam ya ti tici pakama ge Melefit mək təgəskabu, tagray təwi àna naŋ lala ni sawaŋ. »

*Ere ye ti Melefit adafaki àna Zonas ni
(Meciyu 12.38-42)*

²⁹ Eslini mis təbu təcakalavabiyu kà gəvay ga Yezu àkivu. Nday təbu təcakalavu nahkay ti Yezu adəm : « Ndam ye e hini vu ni ti ndam magudar zlam. Tihindi ere ye ti mis tìpi đay-đay ndo ni, ay ere ye ti tihindi ni ti Melefit aməgri ana tay

do simiteni. Melefit amədəfiki ana tay ere ye ti àdafaki àna Zonas ni ciliŋ.

³⁰ Zonas nahəma, Melefit àdəfikia zlam ana ndam Niniv àna naŋ a. Nu *Wur ge Mis day Melefit amədəfiki zlam ana nday ye e hini vu ni àna nu.

³¹ Ka fat ya ti Melefit amagrafəŋa seriya kè mis a dek nahəma, bay walani ya àgur had Seba ni emicikaba akaba ndam ye e hini vu na, aməhi ana tay : “Lekələm ndam magudar zlam.” Adaba mam, bay gani nani ècikbiyu kwa kè sliri ga mələŋ ga mara məbi slimi ana pakama ga Salomon bay məsar zlam ni. Ay ahalay ti mis àbu àtama Salomon àna gədəkana ti kəsərum do aw ?

³² Ka fat ge seriya nani ti ndam Niniv day eticikaba akaba mis ye e hini vu na, atəhi ana mis ye e hini vu ni : “Lekələm ndam magudar zlam.” Adaba mam, ndam Niniv tàra ticia pakama ga Zonas ya àhi ana tay na ti tàmbatkaba majalay ahər gatay na. Ay ahalay ti mis àbu àtama Zonas àna gədəkana ti kəsərum do aw ? »

*Ere ye ti avi masladani ana vu ni
(Meciya 5.15 ; 6.22-23)*

³³ Yezu àdəm keti : « Maslaŋa ya ti ebeftəy cəŋgel mək aŋgah, ahəmbaki zlam ni ti àbi. Afəkad ka mələŋ zaŋani sawaŋ, adaba awayay ti ndam ya təhuriyu a ahay vu ni tipi masladay ge cəŋgel ni.

³⁴ Eri gayak asladay vu gayak akada ge cəŋgel ya asladay mələŋ ni. Tamal eri gayak lala nahəma, vu gayak dek àbu a masladani bu. Ay tamal eri gayak lala do nahəma, vu gayak dek e ziŋ-zிŋeni bu.

³⁵ Tamal kədəm nak kəbu a masladani bu ni ti jalay lala ; bi nak kəbu e ziŋ-zிŋeni bu sawaŋ.

³⁶ Tamal ti vu gayak dek a masladani bu, palahar gani nahan avu e ziŋ-zijeni bu bi nahama, vu gayak dek amelabu a masladani bu, akada ka ya ti cengel asladuk molan ni. »

Ndam Feriziyen akaba ndam masar Wakita ge Melefit ni

(Meciyu 23.1-36 ; Mark 12.38-40)

³⁷ Ka ya ti Yezu endeveriŋa mazlapana ni ti zal *Feriziyen nahan azaloru nan afa gani ga mazum zlam. Yezu naken ara ahuriya ti anjeki ka mazum zlam

³⁸ manjad mabaray ahar ana divi gani. Zal Feriziyen ni ara epia nahkay ti agria ejep a.

³⁹ Eslini Bay geli ahi ahkado : « Lekulum ndam Feriziyen nahama, kabarumfana alen ge hijiyem akaba alen ga halaf a, ambatakani do a hud gekali bu ni ti akal akaba cuday cisl cisl.

⁴⁰ Muru gekali ni ! Melefit Bay ya ti agraya alen ga zlam a ni ti agraya hud gana daya. Nahkay do aw ?

⁴¹ Vumi zlam ya a hud ge hijiyem gekali bu akaba a halaf gekali bu ni ana ndam talaga. Tamal kegrum nahkay ti zlam gekali dek amelabu njelata.

⁴² « Ay lekulum ndam Feriziyen ni ti akasum cicahi, adaba ata azagat, matakavay akaba slim-beri ndahan ya tidi eli ana tay ni tekefi, kabum kezumiaba bilin a hud ga kruani ba ana Melefit a. Ay ti lekulum kegrum jiri do, kawayum Melefit do. Giri-giri ti ere ye ti amal kegrum enji ni ti magray jiri akaba mawayay Melefit, day kwa ti kegrum zlam ndahan ya Mawiz adam grum ni.

43 Lekulám ndam Feriziyeŋ ni ti akəsúm cicihi, adaba kawayum manjəhadvani e kúrsi ga gəđákani vu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit bu, kawayum ti mis təgri sa ana kúli a gosku bu kè meleher ge mis dek daya.

44 Akəsúm cicihi, adaba lekulám akada mindiviŋ mebesveni ya mis təsər məlaŋ gani do, təcəlki ni. »

45 Zal nahaŋ, bay *məsər Wakita ge Melefit, àra ècia pakama ga Yezu na ti àhi ahkado : « Məsi, kəđəm nahkay ti kındivia leli a daya timey. »

46 Yezu àhi : « Lekulám ndam *məsər Wakita ge Melefit day akəsúm cicihi, adaba kəfumkiyu zlam mədəsani ke mis, ku weleher tekeđi kəfumfəŋiyu ga məjənaki tay do.

47 Akəsúm cicihi, adaba kedezləmkiyu mindiviŋ ga ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit ya ahaslani ni lala. Ambatakani do tábazl tay ti ata bəŋ gekúli.

48 Nahkay kəđəfumki kəgəsúm kabá təwi ga ata bəŋ gekúli ya təgray na : nday tábazla ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit na, lekulám ti ni kedezləmkiyu mindiviŋ gatayani.

49 Azuhva nani ti Melefit àna məsər zlam gayan ni àdəm : “Anəslərikaboru ndam mahəŋgaray pakama goro akaba ndam asak goro ana tay. Ay atəgəskabu ndam ya ti anəslərikaboru ana tay ni do ; atabazl ndahaŋ, ndahaŋ ti ni atəgri daliya ana tay.”

50 Seriya gani amədəđki ka ndam ye e hini vu ni, adaba ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit ya tábazl tay kwa ka mənjəki ga məlaŋ ni kala nday tábazl tay,

⁵¹ tənǰəki ka Abel, təbazlbiyu duk àniva ana Zakari a. Tàkad Zakari ti e kidin ga məlanǰ *meviyekiki zlam ana Melefit ata məlanǰ *nǰəlatani ga *ahay gəǰakani ge Melefit ni bu. * Nəhi ana kəli nahəma, seriya amədəǰki ka ndam ye e hini vu ni azuhva mis nday nani ya təbazl tay ni dək.

⁵² Lekəlum ndam məsər Wakita ge Melefit ni ti akəsüm cicihi, adaba kəzləkumiva mahay ana mis a, kawayum ti təsər Melefit ba. Lekəlum lekəlumeni day kəhurumiyu do, kəcumfəŋa ndam ya tawayay məhuriyani na daya. »

⁵³ Yezu nakəŋ àra àhəraya a ahay ya naŋ àvu ni ba ni ti ndam məsər Wakita ge Melefit akaba ndam Feriziyen ni tədəbay naŋ àna pakama, təzumkia bəruv a dal-dal. Tənǰəki ke mihindifinǰa zlam a gərgəri kay,

⁵⁴ təbu təhəlfəŋa eyu a, tawayay ti təgəski naŋ ka ma magudarani.

12

Kəgrum zlam akada ga ndam Feriziyen ni ba (Meciyu 10.26-27)

¹ Ka sarta gani nani nahəma, mis təcakalava agray dəbu ehimeya. Nday kay nahkay ti mis ndahanǰ təcəlki ka asak ge mis ndahanǰ adaba məlanǰ mafəkad asak àbi. Eslini Yezu àhi ma ana ndam madəbay naŋ ni enji. Àhi ana tay ahkado : « Bumvu slimi ana *miwisiŋ ga ndam *Feriziyen ni : gatay

---

* **11:51** A Wakita ge Melefit ga ndam Zude ni bu ni ti tədəmki ma ka Abel ka mənǰəki gani (Mənǰəkiani 4.8). Tədəmki ma ka Zakari wur ge Berisi ti ni ka mandav gani (2 Labara 24.20-22).

ya taŋgah majalay ahàr gatay magədavani ni ti ègia akada miwisiŋ a.

² Ay zlam maŋgahani ni dek emipivu ; ma maŋgahani ni dek emicivu.

³ Nahkay ma ya ti kədəmum a mələŋ ziŋ-zijiŋeni bu ni dek ti emicivu vay-vay a mələŋ masladani bu. Ma ya ti kəhumiviyu ana mis e slimi vu lekələm məzləkumkabu ahay ni ti atəzlah àna ma gani nani ka ahàr ga həma. »

*Grumfəŋa aŋgwaz kè Melefit a cilin
(Meciya 10.28-31)*

⁴ Yezu àdəm keti : « Nəhi ana kəli ndam goro ni, kəgrumfəŋa aŋgwaz kà ndam ya takad mis na ba, adaba tamal takada mis a ti təgrikivu araŋa nahaŋ koksah.

⁵ Nədfiki bay ya ti kəgrumfəŋa aŋgwaz a ni ana kəli : bay nani ti bay ya ti tamal akada mis a ti esliki mizligiyu naŋ a *dəluv ga aku vu ni. Bay nani ti Melefit. Iy nahkay, nəhi ana kəli, grumfəŋa aŋgwaz a ti kà naŋ.

⁶ « Təbu təsəkum efdiŋ ciβ-ciβeni zlam àna siŋgu cə bi aw ? Ay səruma efdiŋ nday nani ti ku biliŋ day àgəjazlki ahàr ke Melefit do.

⁷ Lekələm day ku məhər ga ahàr gekəli nəŋgu ni Melefit àcalaba dek. Nahkay kəgrum aŋgwaz ba, ku efdiŋ kay day kətamuma tay kè eri ge Melefit a. »

*Ahàr àdəm mədəm leli ndam ga Yezu
(Meciya 10.32-33 ; 12.32 ; 10.19-20)*

⁸ Yezu àdəm keti : « Nəhi ana kəli nahəma, ku way way do tamal adəm vay-vay naŋ mis goro kè meleher ge mis ti, nu *Wur ge Mis day anədəm vay-vay naŋ mis goro kè meleher ga *məslər ge Melefit.

⁹ Ay maslaṇa ya ti aḍəm naṇ mis goro do nahəma, nu day anəḍəm naṇ mis goro do kè meleher ga məslər ge Melefit.

¹⁰ Maslaṇa ya ti aḍəmku ma magədavani ka nu, nu Wur ge Mis ni ti, Melefit aməmbərfəṇa zlam magudarani gayaṇ nana. Ay maslaṇa ya endivi *Məsuf Njəlatani ni ti, Melefit aməmbərfəṇa zlam magudarani gayaṇ na do simiteni.

¹¹ Atagrafəṇa seriya kè kəli a ahay ga *mahəṅgalavù Melefit ba, akaba kè meleher ga bəbay ahkay do ni kè meleher ga ndam ga ṅgumna. Ka ya ti tagrafəṇa seriya kè kəli a nahkay ni ti pakama ya ti akəḍəmum ga mahəṅgay ahàr gekəli ni ti àhəli ahàr ana kəli ba ;

¹² aḍaba mam, ka sarta gani nani ti Məsuf Njəlatani aməḍəfikɪ ere ye ti akəḍəmum ni ana kəli. »

Ma gozogul àki ka bay ge elimeni ya àsər zlam do ni

¹³ Eslini zal nahaṇ e kiḍiṇ ge mis dal-dalani ni bu àhi ana Yezu ahkado : « Məsi, wur ga mmawa àhəla elimeni ga bəṇ geli ya àmbribu ana leli na ðek. Hi ti mādufəṇa ere gani goro a ti. »

¹⁴ Yezu àhəṅgrifəṇ, àhi ahkado : « Way àfiyu nu bay magray seriya ga midikaba zlam ana kəli a way, wura ? »

¹⁵ Eslini Yezu nakəṇ àhi ana mis ni ðek ahkado : « Bumvu slimi ana ma ge elimeni, kàwayum ba. Aḍaba mis naṇ àbu àna sifa ti azuhva zlam ya àfəṇ ni do. Ku elimeni gayaṇ kay nəṅgu ni àvi sifa do. »

16 Àhi ma ana tay àna ma *gozogul, àdám ahkado : « Bay ge elimeni nahañ àbu nahəma, vèdañ gayañ təbu, zlam ànjəkia dal-dal.

17 Àhi ana ahàr : “Nihi guvur goro tàhəca ti anəbəviyu zlam ni ti a mam vu mam ? Nagray hi ti ahəmamam ?”

18 Mək àdám : “Ere ye ti nagray ni ti nihi : nembedkaba guvur goro na dek, nələmvaya gəđákana ndahañ a. Nahkay anəbəviyu hay goro ni akaba zlam ndahañ ni dek.

19 Mək anəhi ana ahàr : Maslaña goro ni, zlam gayak àvu kay mañgahani ge vi ehimeyeni. Nihi ti pəsaba, zum zlam, si zlam, gray wuməri zlam gayak.”

20 Ay ti Melefit àhi : “Nak kəsər arañ do, kani kani a ga mələvad kara kəmət. Nahkay zlam gayak ya kəñgahkabu dek ni ti way aməzum way ?” »

21 Yezu àhi ana tay ahkado : « Maslaña ya ti añgahikabu elimeni ana ahàr gayañ gayañani ni ti nañ day ere ye ti agrakivu ni ti nahkay, adaba kè eri ge Melefit ti nañ bay ge elimeni do. »

*Kàjalumki ahàr ka zlam ga duniya ba
(Meciyu 6.25-34)*

22 Eslini Yezu àhi ana ndam mađəbay nañ ni ahkado : « Nahkay zla nahəma, nəhi ana kəli a manjəhad gekəli bu ni ti ñgay akəzumum mam akaba akəbumkabu mam ti kàjalum ba, àhəli ahàr ana kəli ba daya.

23 Sifa ti àtam zlam məzumani do waw ? Vu ti àtam zlam məbakabani do waw ?

24 Nğa pəm ñgarama day nimi : tìzligi zlam do, tàbaz zlam do. Guvur gatay àbi, mələñ məbiyu

zlam gatay ndahaŋ day àbi. Ku nday tàbu nahkay nənġu ni, Melefit naŋ àbi avi zlam məzumani ana tay bi aw ? Lekulum ti kàtamum efdiŋ ferek-ferek do waw ?

²⁵ Way e kidiŋ gekuli bu esliki mədəkiviyyu vad àkivu ke vi gayan ku ġuzit àna majalay ahàr gayan way ? Àbi !

²⁶ Ay tamal kislumki magray ere hini ġuzitèni ni do nahəma, kajalumki ahàr ka zlam ga manjəhad gekuli nday ndahaŋ ni ti kamam ?

²⁷ Jalum ahàr day ! Vay-vay ga zlam ya təfət a vədaŋ bu ni ti təgray təwi do, tələmkabu azana do daya. Ay nəhi ana kuli nahəma, ku Salomon àna elimeni gayan ni dek tekeđi àbakabu azana ya ti àbəlay akada vay-vay bəlaŋ ni ndo.

²⁸ Zlam ya təfət a vədaŋ bu kani, haŋəŋ təbiyyu tay a aku vu ni tekeđi Melefit abəki vay-vay ka tay. Tamal naŋ àbu agray nahkay ti aməbəki zlam ke kuli amatam gatay ni do waw ? Lekulum ti kəfumki ahàr ke Melefit lala do ni ti kamam ?

²⁹ Lekulum ti kəđəbum zlam məzumani akaba zlam miseni ba ; zlam nday nani ahəli ahàr ana kuli ba.

³⁰ Nday ya ti tadəbay zlam nday nani dek kəlavad ni ti ndam ga *duniya ya təfəki ahàr ke Melefit do ni. Ay lekulum ti Bəŋ gekuli Melefit àsəra ere ya ahəcivuu ana kuli na.

³¹ Dəbum ti *Məġur ge Melefit sawan. Nahkay zlam ndahaŋ ni dek day Melefit aməvikivu ana kuli.

³² Anġwaz àwəŋ kuli ba, bəza təmbak goro ni, adaba àbəlafəŋa kà Bəŋ gekuli Melefit ga məvi Məġur gayan ana kuli a. »

*Elimeni ya a huf melefif bu ni
(Meciyu 6.19-21)*

³³ « Səkumumoru zlam gekali ti kəbumi singu gani ana ndam talaga. Nahkay ti akələbum àna elimeni e melefif bu. Elimeni nani àndav day-day do, mbolu gani àgədavu day-day do daya. Esline e melefif bu ni ti ndam akal tōru koksah, ganju day tēbi ga magudar zlam bi.

³⁴ Adaba mələŋ ya ti elimeni gekali àvu ni ti kajalumki ahàr ti ka mələŋ gani nani. »

*Njəhadum eri, slamatumvu lala
(Meciyu 24.43-51)*

³⁵ Yezu àhi ana tay keti : « Ahàr àdəm kəbumkabu azana ge təwi, kəbumi slimi ana ceŋgel gekali ti aku àmətchia ka tay a ba.

³⁶ Njəhadum akada ga ndam majəgay ahay ka ya ti bay ya təgri təwi ni àdoru ka wuməri ga maday wal ni. Təbu tajəgay naŋ ; tamal àsləkabiya, àzala tay a nahəma, təzləkiaba mahay a.

³⁷ Tamal bay ya təgri təwi ni àsləkabiya, àdi ahàr ana ndam gayan ni nday eri, nday təbu tajəgay naŋ nahəma, ndam nday nani tēmərvu. Nəhi ana kəli nahəma, bay ahay ni aməbakabu azana ge təwi gayan, aməhi ana tay tənəhadu ga məzum zlam a, amara məvi zlam məzumani ana tay.

³⁸ Ku tamal àsləkabiya àna huf ya vad ahkay do ni ge dəena, àdi ahàr ana tay nday eri, təbu tajəgay naŋ ti tēmərvu.

³⁹ « Cəm day, tamal bay ahay àsəra sarta ga ndam akal ya atara ga məzləl naŋ na ti àmbrəŋ tay ga mara məhuriyani a ahay gayan vu do.

⁴⁰ Nahkay lekulum day slamatumvu lala, adaba nu *Wur ge Mis anara ti ka sarta ya ti lekulum kàjalumki ahàr do ni. »

⁴¹ Eslini Piyer àhi ana Yezu ahkado : « Bay geli, ma *gozogul ya kèdàm ni ti kèhi ana leli tək, kèhi ana mis dek aw ? »

⁴² Bay geli àhəngrifəŋ, àhi ahkado : « Bay magray tawi lala, andikabu ana bay ya agri tawi ni, àsəra zlam a ni ti way ? Maslaŋa nani ti bay ya ti naŋ agri tawi ni ambərfəŋ tawi ga huɗ ahay gayəŋ dek a ahar vu. Ambərfəŋ tawi ga məvi zlam məzumani ana ndam məgri tawi ndahaŋ àna sarta gani daya.

⁴³ Bay magray tawi nani ti tamal bay ya naŋ agri tawi ni àsləkabiya, àdi ahàr, naŋ àbu agray tawi lala nahəma, bay məgri tawi nani aməmərvu.

⁴⁴ Nəhi ana kuli nahəma, bay ya təgri tawi ni aməmbriyu elimeni gayəŋ dek a ahar vu.

⁴⁵ Ay bi bay magray tawi ni àhi ana ahàr ahkado : “Bay ya ti nəgri tawi ni àsləkabiya weceweci do.” Nahkay anjəki ka məzləb ndam ya tagrakabu tawi ni ; ku zal ku wal day azləb. Azum zlam zlam gayəŋ, esi zum dal-dal, eviyi ahàr.

⁴⁶ Naŋ àbu agray nahkay ti bay ya təgri tawi ni amasləkabiya ka fat ya bay məgri tawi ni àjalaki ahàr ndo ni, àna njemdi ya ti àsər do ni. Eminjia ti amatrab naŋ dal-dal, aməgri daliya akada ya agri ana nday ndahaŋ ya ti təkəki ahàr ndo ni. »

⁴⁷ Yezu adəm keti : « Tamal bay magray tawi àsəra ere ye ti bay ya agri tawi ni awayay na, àslamalavu ga məgri tawi nani do nahəma, bay ahay ni aməzləb naŋ dal-dal.

⁴⁸ Ay tamal ti bay magray tawi ni àsər ere ye ti bay ahay ni awayay ni do, agray ere ye ti bay ahay

ni àwayay do ni ti, bay ahay ni aməzləb naŋ kay do. Maslaŋa ya ti təvia zlam a kay ni ti etihindifiŋa kay daya. Maslaŋa ya ti təmbriwa zlam kay a ahar va nahəma, etihindifiŋa kay àtama ge mis ndahaŋ na. »

*Yezu edekaba mis a
(Meciyu 10.34-36)*

⁴⁹ Yezu àdəm keti : « Ere ye ti nəzəbiyu a duniya vu ni ti aku. Nawayay nihi ti aku ni mēbeftevu həya.

⁵⁰ Mis atəgru daliya kay, daliya nani ti emigi *baray goro nahaŋ. Nisliki majəgani do, nawayay ti baray nani mātəgru həya.

⁵¹ Lekəlum kədəmum nu nàra a duniya va ti, ti mis tənjàhad e kidīŋ gatay bu àna sulumani aw ? Aha ! Nəhi ana kəli, nàra ti ga məzəbiyu hirvu sawaŋ.

⁵² Nahkay mis zlam a huɗ ahay bu etihirvu. Mis mahkərani ni etici ma ge mis cəeni ni do, mis cəeni ni day etici ma ge mis mahkərani ni do. Anjəki ti nihi həya.

⁵³ Bəŋ ga wur emici ma ga wur gayaŋ zalani do, wur ni day emici ma ga bəŋani do. Məŋ ga wur emici ma ga wur gayaŋ dahalayani do, wur ni day emici ma ga mənani do. Məŋ ga zal emici ma ga wal ga wur gani do, wal ni day emici ma ga mən ga zal gayaŋ ni do. »

*Ahàr àdəm məsarum ere ye ti Melefit agray ni
(Meciyu 16.2-3)*

⁵⁴ Yezu àhi pakama nahaŋ ana mis dal-dalani ni, àdəm ahkado : « Tamal ti kīpəma maklaɓasl gwar

ka dɛlɛv gɛdɛkɛnɛ ti kɛdɛmum avɛr ara atɛd hɛya, mɛk agravu ededɛŋ.

⁵⁵ Tamal ti kɛcɛma amɛd akɛzlabiyu gwar egezi ti kɛdɛmum endif ara agray, mɛk agravu ededɛŋ.

⁵⁶ Lekɛlɛm ndam jireni do, adɛba kɛmɛnjumoru agavɛla ahkay do ni ka had ti kɛsɛruma ere ye ti amagravu na. Ay ere ye ti Melefit agray nihi ni ti kɛsɛrum do ni ti kamam ? »

Ngalumbu e kidɛŋ gekɛli bu
(Meciyɛ 5.25-26)

⁵⁷ Yezu adɛm keti : « Ere ye ti adɛlay magrani ni ti lekɛlɛm lekɛlɛmeni kɛsɛrumkaba do ni ti kamam ?

⁵⁸ Tamal ti maslaŋa akoru abɛhadkuk mirdim, kɛbum kɛdɛgumkaboru afa ga bay nahɛma, ŋgalumbu ka ahɛr divi. Tamal ti kɛŋgalumbu ndo nahɛma, maslaŋa nani amɛzikaboru kur ana bay magray seriya. Bay ni amɛvi kur ana zal slewja, mɛk zal slewja ni amɛfiyu kur a danɛay vu.

⁵⁹ Nɛhuk nahɛma, mɛnjɛd mɛpɛlaba ere ye ti tɛfɛkuk na dek ti akahɛraya a danɛay ni ba do. Ku tamal ti agɛjɛnifuk sisi bɛlaŋ nɛŋgu ni, si kɛpɛlaba kwa. »

13

Tamal kɛmbatumkaba manjɛhad gekɛli a do ni ti akɛmɛtum

¹ Ka sarta gani nani mis ndahaŋ tɛrɛkia ka Yezu a. Tɛra tɛnjia ti tɛhi ma adɛka ka ndam Gelili ndahaŋ. Nday nani ti Pilet abazl tay ka ya ti tɛliŋi zlam ana Melefit ni.

² Yezu adɛhi ana mis ni : « Ndam Gelili nday nani ya Pilet abazl tay ni ti, lekɛlɛm kɛdɛmum nday ndam

magudar zlam tètam ndam Gelili nday ndahan ni dek aw ?

³ Aha, nahkay do. Ay nəhi ana kəli, tamal lekulum kàmbatumkaba manjəhad gekəli a do nahəma, akəmətum dek akada ga ndam nday nani.

⁴ « Yaw nazay mazavu ga zlam nahan keti : mis kru mahar azlalahkərani ya ahay zəbalani a Siluwe àmbədkia ka tay a, àngəladkaba tay a ni ti kicəm do aw ? Lekulum kədəmum nday ndam magudar zlam tètam ndam Zerəzalem nday ndahan ni dek aw ?

⁵ Aha, nahkay do. Ay nəhi ana kəli, tamal lekulum kàmbatumkaba manjəhad gekəli a do nahəma, akəmətum dek akada ga ndam nday nani. »

Ma gozogul àki ka mən ga wəruv ya èwi bəza ndo ni

⁶ Eslini Yezu àhi ma ana tay àna ma *gozogul, àhi ana tay ahkado : « Zal nahan àjav mən ga *wəruv a vədan gayan bu. Ay ka ya ti àra ga məpalay bəza gana ni ti bəza təfən bi.

⁷ Eslini àhi ana bay məgri təwi ga vədan ni ahkado : “Tegi agray vi mahkə, nədəm nara napalay bəza ga wəruv hini, ay ti bəza təfən bi. Keleba, agudaru vədan masakani ti kamam ?”

⁸ Ay bay magray təwi ga vədan ni àhəngrifən, àhi ahkado : “Bay goro, mbrən e vi hini hayən. Nara nilifiņa had a tekesl, mək nabafən argwa.

⁹ Nahkay ti bi emiwi bəza kama ; tamal èwi bəza do kekilenə ti ekikeleba.” »

Yezu ahəngaraba wal dərə nahan a

10 A vad *məpəsabana nahaŋ ba ni ti Yezu naŋ àbu acahi zlam ana mis a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit bu.

11 Wal nahaŋ naŋ àbu eslini, èbesey do agray vi kru mahar azlalahkər. Seteni nahaŋ àgudara naŋ a, èheḅkia aləŋ a, nahkay wal ni èsliki micikabana koksah.

12 Yezu àra èpia naŋ a ti àzalay naŋ, mək wal nakəŋ àrəkioru. Òru ènjəa ti Yezu àhi ahkado : « Wal hini, nàhəŋgaraba kur a arməwər gayak ni ba, »

13 mək àbəkì *ahar. Nahkay wal nakəŋ ècikaba jik huya, tata ànjəki ka mazləbay Melefit.

14 Gəḁakani ga ahay ga mahəŋgalavù Melefit ni àra èpia ga Yezu ya ti àhəŋgaraba wal na a vad məpəsabana ba ni ti àzumkia ḅəruv a. Nahkay àhi ma ana mis ya təbu eslini ni, àḁəm ahkado : « Kəsəruma vad àbu muku ga magray təwi gekəli. Nahkay dəguma ti tàhəŋgaraba kəli a vad nday nana ba. Kədəguma a vad məpəsabana ba ba. »

15 Bay geli àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Lekələm ti ndam jireni do. Way e kidīŋ gekəli bu a vad məpəsabana ba ti èpiceheya sla gayaŋ a ahkay do ni azonḡu gayaŋ a dəksla ba, àzoru àvibiyu yam do ni way ?

16 Ay wal hini ti naŋ wur huḁ ga Abraham, *Seteni àwəlkabá naŋ a vi kru mahar azlalahkər àmbərəŋ naŋ ndo. Nahkay ti tēpiceheba naŋ a vad məpəsabana ba ba waw ? »

17 Yezu àra àḁəma pakama na nahkay ti mimili àdəgakia ka ndam ezir gayaŋ na ḁek. Ay mis dal-dalani ya təbu eslini ni ḁek təbu təmərɔv azuhva zlam gayaŋ ya agray ni ḁek, aḁaba zlam gani nani

ti mis tìpi ðay-ðay ndo.

Hilfi ga zlam gɔziteni akaba miwisiŋ
(Meciɣu 13.31-33 ; Mark 4.30-32)

¹⁸ Yezu àðəm keti : « Məgur ge Melefit ti àzavu akaba mam ? Nəgurfəŋ ti kà mam ?

¹⁹ Àzavu akaba hilfi ga zlam gɔziteni ya mis azay, ezligi e dini gayan bu ni. Àfətaya ti adək gəðakani akada ga məŋ ga zlam ni : edidŋ tagraviyu lala gatay a ahar gani vu. »

²⁰ Yezu àðəm pakama nahan keti, àðəm : « Nəgurfəŋ *Məgur ge Melefit ti kà mam ?

²¹ Àzavu akaba *miwisiŋ : wal azay, abəkivu ka humbu kay, akudatay àna nan ni. Nahkay miwisiŋ ni ewisiŋaba humbu na dek. »

Mahay misliceni
(Meciɣu 7.13-14, 21-23)

²² Yezu nan àbu akoru a Zerɔzalem. Ka ya ti ènjua a kəsa gəðakani va ahkay do ni a kəsa ciβ-ciβeni va ni ti acahi zlam ana mis.

²³ Eslini maslaŋa nahan èhindifiŋa ma, àhi ahkado : « Bay goro, mis ya ti Melefit amahəŋgay tay ni ti nday kay do ededŋ aw ? » Nahkay Yezu àhi ma ana mis ya təbu eslini ni, àðəm ahkado :

²⁴ « Zum njəða, kadumvu ga məhuriyani gwar a mahay misliceni ni. Nəhi ana kəli nahkay nahəma, adaba mis kay atəðəm təhuriyu, ay ti etisliki do.

²⁵ « A vad nahan bay ahay emicikaba, aməzləkvù mahay gayan. Ka gani nani ti lekulum akələbum e mite bu. Akazalum bay ahay ni, akəhumi : “Bay geli ! Zləkiaba mahay ana leli a ti.” Ay

ti aməhəŋgrifəŋ ana kəli : “Ləkələm ndamam ? Nəsər kəli do.”

²⁶ Eslini akəhumi ahkado : “Leli ya məzumkabu zlam akaba mīsikabu zlam akaba nak ni. Nak ya kàcahi zlam ana mis a kəsa geli bu ni timey.”

²⁷ Ay aməhəŋgrifəŋ ana kəli keti : “Ləkələm ndamam ? Nəsər kəli do. Sləkumfua, lekələm dek ndam ya ti kəgrum zlam ge jiri do ni !”

²⁸ Eslini ekipəm Abraham, Izak, Zekəp akaba ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni dek a *Məgur ge Melefit bu, lekələm ti ni atəmbərəŋ kəli e mite bu. Eslini ti ekitəwəm, akacakum daliya dal-dal.

²⁹ Mis atara kwa kè sliri ga məlaŋ a gwar eley gwar eley do dek, atəzum zlam ga wuməri a Məgur ge Melefit bu.

³⁰ Nahkay ti nday gəđákani ya kama ge mis ni ti mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu ataŋgoru kələŋ ge mis. Nday ya təbu kələŋ ge mis ni ti ni, mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu etigi gəđákani kama ge mis. »

*Yezu adəmki ma ka ndam Zeruzalem
(Meciya 23.37-39)*

³¹ Ka sarta gani nani ndam *Feriziyen ndahaŋ tərəkia ka Yezu a, təhi ahkado : « Sləkaba ahalay a, ru ka məlaŋ nahaŋ, adaba Erot awayay akad kur. »

³² Yezu àhi ana tay ahkado : « Maslaŋa nani ti ànjəha akada ge eyen na. Dəgum kəhumi ahkado : “Kani nəbu nagariaba seteni ana mis a akaba nahəŋgaraba mis ya tēbesey do na. Hajəŋ day anagraŋ nahkay. A vad ya mahkər zla nahəma, enindeverin təwi goro.” »

³³ Yezu àdəm keti : « Kani, hajəŋ akaba hajəŋ nahaŋ ti ahàr àdəm nəsawaduru nakoru a Zeruzalem.

Adaba mam, ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit nahəma, tabazl tay ti a Zeruzalem kwa.

³⁴ Ndam Zeruzalem, ndam Zeruzalem, kəbum kabazlum ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit, kəbum kabazlum ndam ya ti Melefit asləribiyu tay ana kəli ni àna mizligi tay àna akur daya. Sak ehimeya nəwaya macakalakabá kəli a akada ga məŋ ge mickar ya acakalakabu bəza gayan, abəki kərpasla gayan ka tay ni. Ay ti lekulum kəcuhwum ndo.

³⁵ Nahkay ti Melefit aməbrəŋ ahay gekəli ni. Nəhi ana kəli nahəma, ekipum nu e eri vu va do. Ekipum nu wudaka ti si kədamuma : “Bay Melefit məgri sulum gayan ana maslaŋa ya ti amara àna slimi gayan a ni” * day kwa. »

14

Yezu ahəŋgaraba mis kà fat məpəsabana

¹ A vad *məpəsabana nahan ba nahəma, gəɗakani ga ndam *Feriziyen nahan àzalabiyu Yezu a magam afa gani ga məzum zlam. Yezu àra àhuriya a ahay va ti ndam ya təbu eslini ni təbu təbi slimi lala, təhi ana ahər bi agudar araŋa ti təgəski nan aw.

² Eslini zal nahan nan əbu èbesey do àrəkia ka Yezu a. Maslaŋa nani asak akaba ahar dek məgəsləŋana.

³ Yezu àhi ana ndam *məsər Wakita ge Melefit akaba ndam Feriziyen ni ahkado : « E *Divi ge Melefit ni bu ni ti təva divi ga mahəŋgaraba mis a vad məpəsabana ba tək, təvay ndo waw ? »

---

* 13:35 Limis 118.26.

⁴ Eslini nday te-te, t̄həŋgrifəŋ ndo. Nahkay Yezu àgəs ahar ga maslaŋa ya èbesey do ni, àhəŋgaraba naŋ a, mək àhi : « Sləka. »

⁵ Yezu àhi ana mis ye eslini ni ahkado : « Way e kidīŋ gekuli bu, bi wur gayan bi sla gayan àdiya a suwa va ti ku a vad məpəsabana ba azaya we-ceweci huya do ni way ? »

⁶ Yezu àra àhia ma nana ana tay a nahkay ti nday nakəŋ tislīki məhəŋgrifəŋani koksah.

Maslaŋa ya ti àdəm naŋ gəɖakani ni ti atahəŋgororu naŋ a had

⁷ Yezu àra èpia ndam ya t̄zalay tay ga məzum zlam na, t̄bu t̄ɖəkiba mələŋ manjəhadani ga gəɖákana nahəma, àhi ma nahan ana tay àna ma *gozogul, àdəm ahkado :

⁸ « Tamal ti maslaŋa àgra wuməri ga maday wal a, àzala kur ga məzum zlam a nahəma, k̄ɖəkiba mələŋ manjəhadani ga gəɖákana ba. Adaba mam, bi àzala maslaŋa nahan gəɖákana àtama kur a.

⁹ Eslini maslaŋa ya ti àzalabiyu kuli ni ara ahuk ahkado : “Sləkiaba ana naŋ hina.” Nahkay mim-ili amadəgakuk, ekicikiaba, akoru kanjəhad ka mələŋ ge mis ya kələŋ ni.

¹⁰ Tamal t̄zalala kur ga məzum zlam a nahəma, ru kanjəhad ka mələŋ ge mis ya kələŋ ni. Eslini day kwa ti maslaŋa ya àzalay kur ni ara ahuk ahkado : “Zləba goro ni, ra kanjəhad ka mələŋ ga gəɖákana.” Nahkay mis ya t̄bu eslini ni dek atədəm nak gəɖakani.

¹¹ Nahkay maslaŋa ya ti awayay gəɖakani ni lu, Melefit amafəkad naŋ kələŋ ge mis dek. Ay

maslaᅇa ya ti àdɛm naᅇ kɛlɛᅇ ge mis dɛk ni day, Melefit amɛvi mɛlaᅇ ga gɛdɛkani. »

Zalum ndam talaga

¹² Yezu àhi ma ana zal *Feriziyen ya àzalabiyu naᅇ ni. Àhi ahkado : « Tamal kazalay mis ga mɛzum zlam ga mɛlafat ahkay do ni ga mɛlakarawa nahɛma, kàzalay zlɛbɛba gayak ba. Ku bɛza ga muk, ku ata muk ata buk, ku ndam mahay gayak ya tɛbu àna elimeni ni kàzalay tay ba. Adɛba tamal kàzala nday nana ti nday day atɛzalavù kur, atɛpɛlukvù zlam gayak ya kɛvi ana tay ni.

¹³ Ay tamal kagra y wumɛri nahɛma, zalay ndam talaga, ndam dɛra, ndam jigwer akaba ndam wuluf.

¹⁴ Tamal kàgra nahkay ti akɛmɛrvu, adɛba nday gani tɛsliki mɛhɛᅇgrukvani koksah. Ka fat ya ti Melefit amahɛᅇgaraba ndam jireni e kisim ba ni ti Melefit Melefiteni amɛhɛᅇgruk zlam gayak zlam gayak. »

Ma gozogul àki ka wumɛri gɛdɛkani (Meciya 22.1-10)

¹⁵ Maslaᅇa nahaᅇ e kidɛᅇ ga ndam ya tɛzumkabu zlam akaba Yezu ni bu ni àra ècia pakama ga Yezu ya àdɛm na ti àhi : « Maslaᅇa ya ti amɛzum zlam a *Mɛgur ge Melefit bu ni ti mɛmɛrvu. »

¹⁶ Eslini Yezu àhɛᅇgrifɛᅇ, àhi : « Zal nahaᅇ àgray wumɛri gɛdɛkani, àzalay mis dal-dal ti tɛru afa gani ga mɛzum zlam.

¹⁷ Ka sarta ga mɛzum zlam ni ti àslɛrkioru bay mɛgri tɛwi ka ndam ya ti àzalay tay ni ga mɛhiani ana tay : “Zlam èdiva àndava. Dɛguma zla aw.”

18 Tàra tìcia zalay na ti nday ðek ku way way do àdám : “Kam-kam, nu eninjoru do.” Maslaṅa nahaṅ ni àhi : “Nèsəkuma vèdaṅ goro a ti nakoru namənjakibiyu kwa. Kam-kam, bəsua.”

19 Maslaṅa nahaṅ day àhi : “Nèsəkuma slasla ga məwəs vèdaṅ a kru ti nakoru natəkar tay. Kam-kam, bəsua.”

20 Maslaṅa nahaṅ keti day àhi : “Nèdəbiya wal a ti nahkay nisliki maroni do.”

21 Bay məgri təwi ni àra àsləkabiya ti àṅgəhadī ma ni ðek ana bay ga ahay ni. Naṅ nakəṅ àra ècia ma na nahkay ti àzuma bəruv a, àhi ana bay məgri təwi ni ahkado : “Ru piṅ a kəsa vu, kəhəlbiya ndam ya kədi ahàr ana tay e mite bu na ðek. Ku ndam talaga, ku ndam dəra, ku ndam wuluf akaba ndam jigwer ðek, həliyu tay a ahay goro vu.”

22 Bay məgri təwi nakəṅ àra àgra təwi nana ti àra àhi ana bay məgur naṅ ni ahkado : “Bay goro, təwi gayak ni àgrava, ay ti mələṅ manjəhadani àgəjənia kekileṅa.”

23 Eslini bay nakəṅ àhi ana bay məgri təwi ni ahkado : “Ru a huḍgili vu akaba a vèdaṅ vu. Ndam ya ti akədi ahàr ana tay ni ti garubiya tay a, nahkay day kwa ti ahay goro ni amara mərəhvū.

24 Nəhi ana kəli nahəma, ndam ya ti nəzalay tay, tàcuḥway marana ndo ni ti ku bələṅ gatay tekeḍi amacakay zlam ga wuməri goro ni do simiteni.” »

Kagraḃ mam day kwa ti kigi bay maḍəbay Yezu ni mam ?

(Meciyu 10.37-38)

25 Yezu àra àsləka eslina ti mis dal-dal tàḍəboru naṅ e divi vu. Nahkay naṅ nakəṅ àmbatkibiyu ma

ka tay, àhi ana tay ahkado :

²⁶ « Tamal ti maslaṅa ara, awayay maɗɗabay nu nahəma, maslaṅa nani si awayay nu kay àtama bəṅana ata məṅana kwa. Si maslaṅa nani awayay nu kay àtama wal gayaṅ a, àtama bəza gayaṅ akaba bəza ga məṅani zawalani akaba walani daya kwa. Si maslaṅa gani nani awayay nu kay àtama ahàr gayaṅ gayaṅana daya kwa. Tamal àgray nahkay ndo nahəma, èsliki maɗɗabay nu koksah.

²⁷ Maslaṅa ya ti àgəskabu daliya do ni ti èsliki maɗɗabay nu do. Ku tamal tawayay *madarfəṅ naṅ kà təndal nəṅgu ni, ahàr àɗəm mɗɗabay nu. Tamal àgray nahkay do ni ti èsliki maɗɗabay nu koksah.

²⁸ « Bi maslaṅa e kidīṅ gekūli bu awayay aləm ahay zəbalani. Maslaṅa nani anjəhad digus aslaslay ahàr, asərkaba siṅgu ya àfəṅ ga mendeve-eriṅaba tawi ga ahay gayaṅ na day. Agray nahkay day tək, àgray do aw ?

²⁹ Tamal àslaslay ahàr gayaṅ day ndo ni ti bi afəkad asak ga ahay ni ciliṅ, èsliki mendeveeriṅ tawi gayaṅ ni koksah. Mis etipia èndeveeriṅ ahay ni ndo ni ti atəbi seki,

³⁰ atəɗəm ahkado : “Aw ! Maslaṅa hini àfəkada asak ga ahay gayaṅ a, èsliki məlumabana ndo timey !”

³¹ « Nahkay day, bi bay ga kəsa nahan awayay akoru akadɗafəṅva kà bay ga kəsa nahan a. Bay nani anjəhad digus ga məgri sawari ana ahàr gayaṅ day, ahi ana ahàr : “Mis goro dəbu kru, bay nahan ni ndam gayaṅ dəbu kru kru cə ni ti nisliki moru makadɗani ata naṅ tata aw ?” Ahi ana ahàr nahkay day tək, àɗəm do aw ?

³² Tamal ti àsəra emisliki do nahəma, aslərkiuru mis ka bay nahan ni ka ya ti nan àbu driŋ mba ni, ge mihindifiŋa ere ya nan awayay ti tãŋgalabu na.

³³ « Nahkay zla nahəma, tamal maslaŋa e kidiŋ gekuli bu awayay adəbay nu ti si ambrəŋ zlam gayan dek day kwa, do ni ti èsliki madəbay nu koksah. »

*Estena ya àgray tɔwi va do ni
(Meciyə 5.13 ; Mark 9.50)*

³⁴ Yezu àhi ana tay keti : « Estena ti zlam sulumani. Ay tamal àcər va do ni ti təgri mam ti məcər keti ni mam ? Àbi.

³⁵ Nahkay egi àbəlay va do. Ku ga magray argwa ga məbəkiani ka vədaŋ day àbəlay va do. Mis taboru ke jigəri cilin. Tamal maslaŋa slimi àfəŋ ge mici zlam nahəma, mıcı lala. »

15

*Ma gozogul àki ka təmbak mijjeni
(Meciyə 18.12-14)*

¹ Ndam *məhəl hadam akaba ndam magudar zlam ndahan tərəkia ka Yezu a ga məbi slimi ana pakama gayan ya àhi ana mis na.

² Ndam *Feriziyeŋ akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit tàra tìpia tay a nahəma, təŋguzay ma e kidiŋ gatay bu, tədəm : « Nan hini ti agəskabu ndam magudar zlam, təzumkabu zlam ka ahar bəlaŋ akaba tay timey ! »

³ Eslini Yezu àhi ma ana tay àna ma *gozogul, àhi ana tay ahkado :

⁴ « Bi maslaŋa e kidiŋ gekuli bu təmbəmbak gayan təbu diŋ mək bəlaŋ gani èjia. Àra èpia ti bəlaŋ

gani àkibu ka ndahaŋ ni bi nahəma, ambərbu kru kru ambəlmbu mahar ambəlmbani ni a huf gili bu. Akoru adəboru bəlanjani ni, àdia ahàr a day kwa ti ambrəŋ madəbani. Way àgray nahkay do ni way ?

⁵ Ka ya ti àdia ahàr a nahəma, amərɔv, azak-ababiyu ke mejeŋgel.

⁶ Àra ènjia a magam a ti azalakabu zləbəba gayan akaba ndam mahay gayan. Tàra tɔnjia ti ahi ana tay ahkado : “Nədia ahàr ana təmbak goro ya ti èji na, nihi ti məmərɔmɔv, do ni ti ahəmamam.”

⁷ Nəhi ana kəli nahəma, nahkay day ku bay magudar zlam naŋ bəlanj tamal àmbatkaba majalay ahàr gayan a ti Melefit akaba məslər gayan atəmərɔv e melefit bu. Atəmərɔv àna naŋ kay àtama məmərɔvani ya təmərɔv àna ndam jireni kru kru ambəlmbu mahar ambəlmbani ya wudəra gatay àbi ga mambatkaba majalay ahàr gatay a bi ni. »

Ma gozogul àki ka siŋgu ya èji ni

⁸ Yezu àhi ana tay keti : « Nahkay day, bi wal nahaŋ naŋ àbu àna grusu kru, èjifiŋa bəlanj. Àra èpia ti siŋgu ni èjia nahəma, àdəki aku ke ceŋgel, àsləd ahay gayan dek. Adəbay siŋgu ni lala, àdia ahàr a day kwa ti ambrəŋ madəbani.

⁹ Àra àdia ahàr a ti azalakabu zləbəba gayan akaba wəl mahay gayan. Tàra tɔnjia ti ahi ana tay ahkado : “Nədia ahàr ana grusu goro ya èji na, nihi ti məmərɔmɔv, do ni ti ahəmamam.”

¹⁰ Nəhi ana kəli nahəma, nahkay day ku bay magudar zlam bəlanj tamal àmbatkaba majalay ahàr gayan a ti *məslər ge Melefit atəmərɔv. »

Ma gozogul àki ka wur ya èji ni

11 Yezu àhi ana tay keti : « Zal nahaŋ àbu, bəza gayan zawalani bebem cu.

12 A vad nahaŋ zla nahəma, naŋ gʷziteni ni àhi ana bəŋani ahkado : “Bəba, dikaba elimeni gayak na ana leli a ti nəhəl ere gani goro.” Nahkay bəŋ gatay ni èdikaba elimeni gayan na ana tay a.

13 Àra àgra vad a ɓal ka ahàr gana zla ti naŋ gʷziteni nakəŋ àhəl ere ga zlam gayan ni, àsəkumoru dek, àsləka àna siŋgu gana, òru ka had driŋeni zlam gayan. Òru ènjəa ka had nana ti ègwejelekaba siŋgu gayan na dek a magray paraw ba.

14 « Siŋgu ni àra àndavfəŋa dek nahəma, ləwir ti ni àdaya ka had nana kay. Ləwir ni àra àdaya ti naŋ nakəŋ àŋgət zlam va do.

15 Nahkay òru ga məgri təwi ana mis ka had nani. Maslaŋa nani àhi mōru mājəgi mədrəs e gili.

16 Awayay məzum zlam məzumani ga mədrəs ni ti mārəh àna naŋ, ay ti maslaŋa àbi avi bi.

17 Eslini naŋ nakəŋ àjalaki ahàr ka manjəhad gayan, àhi ana ahàr : “Mis ya təbu təgri təwi ana baba goro ni dek təbu təzum zlam pazaza, àgəjənifəŋa kà tay a. Nu zla ti nəmət ahalay àna ləwir ti ahəmamam.

18 Nihi ti nasləka naŋgoru a magam afa ga baba goro. Eninjəa ti anəhi ahkado : Bəba goro ni, nəgudaria zlam ana Melefit a, nak day nəgudaruka zlam a.

19 Àgəski ti kàzalay nu wur gayak va ba, mənjalulu akada nu bay məgruk təwi cilin.”

20 Nahkay àsləka, naŋ àbu aŋgoru a magam afa ga bəŋani nakəŋ.

« Naŋ àbu ara e divi ba driŋ mba nahəma, bəŋani àsəraya naŋ a, àsia cicihi a dal-dal. Bəŋani ni àcuhwakioru, àgəskabu naŋ gum, àgri sa àna məmərani.

²¹ Wur ni àhi ahkado : “Bəba goro ni, nàgudaria zlam ana Melefit a, nak day nàgudaruka zlam a. Àgəski ti kàzalay nu wur gayak va ba.”

²² Esline bəŋani àhi ana ndam məgri təwi ni ahkado : “Dəgum piŋ kəzumbiya azana sulumani ya àtam ndahaŋ na ni, ti kəfumki. Fumiviyu mili a ahar vu, kəbumiviyu kimaka a asak vu daya.

²³ Dəgum kəpicehəmbiya wur sla magalani na, ti kīslinəmi. Məgrum wuməri, məzum zlam àna məmərani, do ni ti ahəmamam.

²⁴ Adəba wur goro hini ti àməta, ay ti àŋgaba ; èjija, ay ti nədia ahàr a.” Bəŋani ni àra àdəma nahkay ti tənjàki ka magray wuməri àna məmərani.

²⁵ « Nday təbu tagray wuməri nahkay ti wur gəɖakani ni naŋ àbiyu e gili. Naŋ àbu asləkabiya ènjia cifa a magam a nahəma, èci zlam ya mis tivi ni akaba həɖay gatay ya tahəɖay ni.

²⁶ Naŋ nakəŋ àzalay maslaŋa nahaŋ naŋ àbu agri təwi ana bəŋani, èhindifiŋa ma, àhi ahkado : “Mam àgravu a magam mam ?”

²⁷ Maslaŋa nani àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : “Wur ga muk ni àsləkabiya, mək buk èsliŋa wur sla ya məgal na, adəba àdia ahàr ana wur na naŋ àbu nŋəjalaŋ.”

²⁸ Wur gəɖakani ni àra ècia ma na nahkay ti àzuma bəruv a, àcuhway məhuriyani a ahay vu do. Bəŋani àra ècia wur gayaŋ ni àcuhway məhuriyani a ahay vu do nahəma, àhərkiaya e mite va àdabakay naŋ ti məhuriyu a ahay ni vu.

²⁹ Nahkay wur ni àhəŋgrifəŋ ana bəŋani ni, àhi ahkado : “Ci day! Agray vi ehimeya nu nəbu nəgruk təwi, day-day nədukia asak ka ma gayak a ndo. Akaba nani dek day-day kəvu ku wur ga awak ga magray wuməri akaba zləbəba goro ndo.

³⁰ Ay nihi ti wur gayak ni ègwejeleka bəbiya elimeni gayak na a wál ba. Akaba nani dek ti kislɪŋja wur sla ya mǎgal na !”

³¹ Ay bəŋani àhi ahkado : “Wur goro, leli makakabu kəlavad ata nak timey. Elimeni goro ni dek ti gayak, do ni ti ga way ?

³² Ay ahàr àdəm magray wuməri àna məmərani, adaba wur ga muk ti àməta, ay ti àŋgaba ; èjija, ay ti mǎdia ahàr a.” »

16

Ma gozogul àki ka bay manğah siŋgu

¹ A vad nahaŋ Yezu àhi ana ndam madəbay naŋ ni ahkado : « Zal nahaŋ àbu nahəma, naŋ bay ge elimeni. Naŋ àbu àna bay məgri təwi ; təwi gayan ti ga manğahi siŋgu. A vad nahaŋ maslaŋa nahaŋ àrəkia ka bay ge elimeni na, àhi ahkado : “Bay manğahuk siŋgu ni ti naŋ àbu ejiŋ elimeni gayak ni.”

² Bay ge elimeni ni àra ècia nahkay ti àzalay bay məgri təwi ni, àhi ahkado : “Pakama ya nìci, mis tǎdəm kuk ni ti àsu bi. Nihi ti slaslukabu siŋgu goro ni ka wakita ti kəvu wakita gani, adaba nara nizligaba kur e təwi ni ba.”

³ Bay magray təwi nakəŋ àra ècia təhia ma na nahkay ti àdəm : “Bay ya nəgri təwi ni ara ezligaba nu e təwi ni ba ni ti anagray ahəmamam ? Njəda

goro day àbi ga məwəs vədan bi, mahəŋgalay zlam day mimili awərki nu ni.

⁴ Ere ye ti nagraj ni ti nihi : wudaka tara tizligaba nu e təwi ni ba nahəma, nagraj zlam ti mis atəgəskabu nu afa gatay ka ya ti tizligaba nu e təwi ba ni.”

⁵ Nahkay nan nakəŋ əzalabiyu ndam ya ti àkəli duwa ana tay ni dek bəlan əna bəlan. Duwa nani ya àkəli ana tay ni ti ga bay ge elimeni ni. Tàra tɪnjikaba ti àhi ana maslaŋa nahaŋ e kidɪŋ gatay bu ahkado : “Duwa ga bay ya nəgri təwi ni, əfuk ti ehimey ?”

⁶ Nan nani àhəŋgrifəŋ, àhi : “Àfu amal gurda diŋ.” Eslini bay magray təwi ni àhi : “Zay wakita ga duwa gayak ni, nəhəda digəs bəki weceweci gurda kru kru zlam.”

⁷ Mək àhi ana maslaŋa nahaŋ keti : “Nak ti əfuk ehimey ?” Maslaŋa nani àhəŋgrifəŋ, àhi : “Buhu ga *alkama əfu diŋ.” Àhi : “Zay wakita gayak, bəki kru kru azlalahkər.”

⁸ Bay ge elimeni ni àra ècia ti bay məgri təwi ni àgosa nan a nahəma, əzləbay nan, adaba ànjəhkia ka vu gayan a. Nəfəm nahəma, mis ga duniya ti tənjàha e kidɪŋ gatay ba tətama ga ndam ge Melefit na.

⁹ « Nu ti ere ye ti nəhi ana kəli nahəma nihi : Siŋgu ti agosay mis. Lekələm ti vumi ana mis ndahaŋ ti tigi zləbəba gekəli. Tamal kəgruma nahkay nahəma, ka ya ti siŋgu ni amandavfəŋa kè kəli a ti atəgəskabu kəli a ahay bu ; ahay gani nani ti àmbəd day-day do.

¹⁰ Tamal ti mis agray təwi ku gəziteni àna jiri nahəma, agray təwi gədakani àna jiri daya. Tamal agosay mis e təwi ku gəziteni bu nahəma, agosay

mis e tawi gɔɔakani bu daya.

¹¹ Singu ti agosay mis. Nahkay tamal ti lekulum kɔgrum tawi ge jiri ana nan ndo nahama, Melefit amavi zlam ya sulumani ededineni ni ana kuli aw ? Aha, amavay do !

¹² Nahkay day, tamal kɔgrum tawi ge jiri ana zlam ge mis ndahan ndo nahama, Melefit amavi zlam gekuli gekuleni ana kuli aw ? Aha, amavay do !

¹³ « Maslana abi esliki magari tawi ana bay ahay cu bi. Emizirey balaŋ gani, amawayay nan nahan ni, ahkay do ni amegəsiki ma ana nahan ni do, ana nan nahan ni ti ni amegəsiki ma. Lekulum day tamal kɔɔabum singu hi hi ti kislumki magari tawi ana Melefit koksah. »

*Zlapay ga Yezu gargarani ndahan
(Meciya 11.12-13 ; 5.31-32 ; Mark 10.11-12)*

¹⁴ Ndam *Feriziyen ndahan tara ticia ma ga Yezu ya adam na dek ti tɔyefin, adaba nday tawayay singu gɔɔak.

¹⁵ Eslini Yezu ahi ana tay ahkado : « Lekulum nahama, ke eri ge mis ti kɔɔamum lekulum ndam jireni. Ay ti Melefit asera ere ye ti a hud gekuli bu na. Zlam ya ti mis tadam zlam gɔɔakani ni, ke eri ge Melefit ti zlam nani zlam magɔɔdavani abalay do simiteni. »

¹⁶ Yezu adam keti : « *Divi ge Melefit ya Mawiz abaki ni akaba pakama ga ndam ndahan ya tahangaray *pakama Melefit ni ti mis tabu tagray tawi ana nan duk abivu ana sarta ge Zen bay mabaray mis ni. Kwa ka sarta gani nani tabu tahi *Ma Maweni Sulumani aki ka *Magur ge Melefit

ana mis. Məğur ge Melefit ti ku way way do day akadvu àna njəda gayan dek ga məhuriyani.

¹⁷ Ku tamal nahkay nəngu ni, huđ melefit akaba had ni dek atəndav, ay asak ma ge Divi ge Melefit ya Məwiz əbəki ni ku gəziteni nəngu ni mandav gani zləzlada.

¹⁸ « Ku way way do àgara wal gayan a, mək àda wal nahan a nahəma, maslanə nani àgra hala. Tamal maslanə nahan əza wal ya ti zal gani àgara nan na ti maslanə nani day àgra hala. »

Ma gozogul àki ka bay ge elimeni nday ata Lazar

¹⁹ Yezu ədəm keti : « Zal nahan əbu nan bay ge elimeni. Abakabu azana sulumani ga siŋgu kayani, kəlavad agray wuməri àna zlam məzumani məcərani kayani ni.

²⁰ Zal nahan əbu, slimi gani Lazar. Nan zal talaga, andəhad kəlavad kə mahay ga bay ge elimeni ni. Vu gayan ni dek ambələk.

²¹ Awayay ti azum zlam ya adəgaya adəgafəna kə məlan məzumki zlam ga bay ge elimeni na, ay ti təvi do. Kərə tara tindigid ambələk gayan ni sawan.

²² A vad nahan zal talaga nakən əməta. Àra əməta zla nahəma, *məslər ge Melefit təzoru nan afa ge Melefit ti tənəhadkəbu akaba Abraham. Bay ge elimeni nakən əməta daya, nahkay tileba nan a.

²³ Tərə tileba nan a ti ərə a məlan ge *kisim vu, eslini nan əbu acakay daliya dal-dal. Nan əbu eslini ti amənəjoru agavəla, epioru Abraham nday ata Lazar manəhadkəbani.

²⁴ Àra epia tay a ti əzlah, əhi ana Abraham ahkado : “Abraham baba goro ni, nəsuk cicihi ti ! Kam-kam slərbiyu Lazar ti mətəlviyu weleher

gayaŋ a yam vu ti mâfuki ka arəd ga məvu liŋ-liŋeni, adaba nu nəbu ahalay a aku bu, nagray daliya dal-dal.”

²⁵ Ay Abraham àhəŋgrifəŋoru, àhi : “Wur goro ni, sərki ti a manjəhad gayak bu ka dala ahaslani ti kəŋgəta zlam sulumana dal-dal, ay Lazar ti ni àgra daliya dal-dal. Nihi nahəma, naŋ àbu aŋgət zlam sulumani ga məhəŋgrivu bəruv, nak ti ni kacakay daliya.

²⁶ Akaba nani dek nəŋgu ni, *evid gədakani àbu e kiđiŋ geli bu akaba kəli. Nahkay maslaŋa ya ti ecik ahalay akoru afa gekəli ni ti èsliki do. Maslaŋa ya ti ecikbiyu afa gekəli ara afa geli a ni day èsliki do.”

²⁷ Bay ge elimeni nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : “Tamal nahkay ti nahəŋgalay kur kam-kam baba goro ni, sləroru Lazar a magam afa ga bəŋ goro,

²⁸ adaba bəza ga mmawa təbiyu eslini nday zlam. Hi ana Lazar ti mōru məhivu ana tay ti tàra ka mələŋ ga daliya hini va ba daya.”

²⁹ Abraham àhi ahkado : “Nday təbu àna wakita ge Məwiz akaba wakita ga ndam ndahaŋ ya təhəŋgaray *pakama ge Melefit ni. Ahàr àdəm təbi slimi ana pakama ya a wakita nday nani bu ni lala.”

³⁰ Bay ge elimeni nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : “Aha, Abraham baba goro ni, nahkay do. Ay tamal maslaŋa aŋgaba e kisim ba, arəkioru ka tay, ahivù ma gani ana tay nahəma, atambatkaba majalay ahàr gatay na.”

³¹ Ay Abraham àhi ahkado : “Tamal təbi slimi ana pakama ge Məwiz akaba ga ndam ndahaŋ ya təhəŋgaray pakama ge Melefit ni do nahəma, ku tamal maslaŋa mənəgaba e kisim ba, məhi pakama

ana tay nənğu ni, ticiiki do simiteni.” »

17

*Magudar zlam akaba məbərfəna
(Meciyə 18.6-7, 21-22 ; Mark 9.42)*

¹ Yezu àhi ma ana ndam madəbay naŋ ni keti, àhi ana tay ahkado : « Zlam ya ejiŋkia mis ke divi a ni ti təbu. Nğay təbi ti àdəmvu koksah. Ay tamal maslaŋa agray zlam ya ti ejiŋkia mis ke divi a nahəma, maslaŋa nani cicihi amələki,

² hojo təwəliviyu avar gədəkani a dəŋgu vu dondul mək tizligiyu naŋ a *dəluv gədəkani vu dəzləz. Ndam ya təfəku ahàr, mis tədəm tislə arəna do akada ga bəza ciḃ-ciḃeni ni ti, tamal ti maslaŋa agray ti ku way way do e kiḃiŋ gatay bu mîjikia ke divi a nahəma, hojo təgri nahkay.

³ Nahkay ti bumi slimi ana ahàr gekəli !

« Tamal wur ga muk àgudaruka zlam a ti hiki lala. Tamal àsərkiə ka zlam magudarani gayəŋ na, àdəm “Nàgray va do” nahəma, məbərfəna.

⁴ Ku tamal àgudaruka zlam a sak adəskəla a vadba mək ara afa gayək a sak adəskəla ahuk : “Nəsərkiə ka zlam ya nàgudaruk na, nàgray va do” nahəma, məbərfəna. »

Məfəki ahàr ke Melefit

⁵ Ndam *asak ga Bay geli Yezu təhi ana Yezu ahkado : « Mawayay kàgray ti məfəki ahàr ke Melefit àkivu ti. »

⁶ Bay geli àhəŋgrifəŋ ana tay, àdəm ahkado : « Ku tamal məfəki ahàr gekəli ke Melefit kay do, àbu gəzit akada hilfi ga zlam gəziteni cilin nənğu ni, kisləmki məhiani ana məŋ ga zlam hini :

“Radvaba, kâru kânjêhad a *dêluv gêdâkani vu” nêngu ni, amagravu. »

Manjêhad ga ndam mægri tawi ana Melefit

⁷ Yezu àdêm keti : « Bi mis e kidin gekali bu bay mægri tawi gayan nan àbu awês vèdan ahkay do ni ahétay zlam. Tamal àslêkabiya e gili na ti bay ahay ni ahi ahkado : “Ra kânjêhadâ weceweci, kâzum zlam” aw ?

⁸ Aha ! Ahi ahkado : “Dêaya zlam mæzumana. Kîdia ti kâmbatkabu azana, kêhêlubiya zlam mæzumani na. Kêhêlubiya ti cika kâ gèvay goro a ga mêhêlubiya zlam ndahan ya nawayay na. Ka ya ti anêzuma akaba enisia goro a nahêma, nak akêzum akaba ekisi gayak.” Bay ahay ni amêhi nahkay sawan do aw ?

⁹ Bay magray tawi ni tamal àgra tawi ya têhi na ti bay ahay ni agri sêsi aw ? Àgri do.

¹⁰ Nahkay lekâlêm day tamal kêgruma tawi ya Melefit àhi ana kâli grum na ti dêmum : “Leli ndam mægri tawi ana Melefit cilin. Ere ye ti àhi ana leli grum ni, màgra àndava.” »

Yezu ahêngaraba ndam ambêlêk a kru

¹¹ Ka ya ti Yezu akoru a Zerêzalem nahêma, aslêkaba gwar ke ekwi ga had *Samarî nday ata had *Gelilî a.

¹² Nan àbu ahuriyu a kêsa nahan vu ni ti ndam ambêlêk kru têrêkia, tîcik cak.

¹³ Têzlah, têdêm : « Yezu gêdâkani geli, mêsuk cicihi ti. »

¹⁴ Yezu nakêj àra êpia tay a ti àhi ana tay ahkado : « Dêgum afa ga ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit ni, ti tamênjaki ke kâli. »

Ka ya ti nday tɔ̀bu takoru nahɔ̀ma, tɔ̀ngaba, tɔ̀gia mis njɔ̀latana.

15 Bɛlan ɔ̀gatay ɔ̀ra ɛ̀pia ɔ̀ngaba ti ɔ̀ngɛkibiyu ka Yezu, ɔ̀zlɛbabiyu Melefit ɔ̀na zlahay.

16 ɔ̀ra ɛ̀njikia ka Yezu a ti ɔ̀bɛhadɛ mirdim, meleher ndiɔ̀ ana hadɛ, ɔ̀gri sɛsi dal-dal. Zal nani ti zal Samari.

17 Yezu ɔ̀dɛm : « Mis tɔ̀gi njɔ̀lata ti nday kru do aw ? Ay nday ambɛlmbani ni nday eley ? »

18 E kidɛn ɔ̀gatay ambɛlmbani ni bu ni ti mis ɔ̀bi ɔ̀nga ɔ̀gri sɛsi ana Melefit bi aw ? Si zal madurlan hini cilin ni ! »

19 Eslini Yezu ɔ̀hi ana maslan ɔ̀ya ɔ̀ngɛkia ni : « Cikaba, ru a magam. Melefit ɔ̀hɛnga kur a adaba kɛfɛkua ɔ̀hɛr a palam. »

Mɛgur ge Melefit akaba manɔ̀ga ga Wur ge Mis a (Meciya 24.23-28, 37-41)

20 Ndam *Feriziyen ndahan tɛrɛkia ka Yezu a, tɛhi ahkado : « *Mɛgur ge Melefit ti amɛnjɛki ananaw ? » Yezu ɔ̀hɛngrifɛn ana tay, ɔ̀hi ana tay ahkado : « Mɛgur ge Melefit anjɛki nahɔ̀ma, ɛ̀pivu do.

21 Nahkay atɛdɛm : “Nan hi !” ahkay do ni : “Nan tegi !” do. Nɛdɛm nahɔ̀ma, Mɛgur ge Melefit ti ɔ̀njɛkia e kidɛn gekɛli ba ɔ̀ndava. »

22 Yezu ɔ̀hi ana ndam madɛbay nan ni ahkado : « Sarta nahan amara ti akawayum mipi nu *Wur ge Mis ku vadɛ bɛlan, ay ti ekipɛm nu do.

23 Ka sarta gani nani atɛhi ana kɛli : “Nan tegi !” ahkay do ni “Nan hi !” Ay tamal tɛhia ana kɛli a nahkay ti kɛdɛgum ba, kɛdɛbum tay ba.

²⁴ Adaba mam, ka fat ya ti nu Wur ge Mis anaŋga nahəma, mis etipi nu akada ga avər ya abay aku, asladay huđ melefít dek ni.

²⁵ Ay wudaka anaŋga ti ahàr àdəm mis ye e hini vu ni tægəskabu nu do, tēgru daliya dal-dal day kwa.

²⁶ Ere ye ti àgravu ke zemeni ge Nəwi ni amagravu ka fat ya ti nu Wur ge Mis anaŋga ni.

²⁷ Ke zemeni gani nani ti mis təbu təzum zlam, tisi zlam, taday wál, wál day taday zawal. Nday təbu tagray zlam nday nani nahkay duk àbiviyu ana vad ya ti Nəwi àhuriyu a *slalah ga yam gədakani vu ni. A vad gani nani ti yam àrəhvù mələŋ dek, èziŋeba mis na dek kədap.

²⁸ Amagravu akada ya àgravu ke zemeni ga *Lot ni daya. Ke zemeni gani nani ti mis təbu təzum zlam, tisi zlam, təsəkum zlam, təsəkumoru zlam, tajav zlam, tələm ahay.

²⁹ Ay ka fat ya ti Lot àsləka a *Sodom a ni ti aku akaba zlam nahaŋ ya aku agəs akada ga asas ya aku agəs ni dal-dal àdəgakia ka ndam ga kəsa nana kwa e melefít ba akada ga avər ya atəd na, èviyekaba tay a dek.

³⁰ Nahkay ka fat ya ti Melefít amaŋgazli nu Wur ge Mis ana mis dek nahəma, zlam gani amagravu ka məsərki gatay do.

³¹ « Ka fat gani nani ti tamal mis nahaŋ naŋ àbu ka *dalahar ga ahay gayaŋ, zlam gayaŋ təvu a ahay bu nahəma, àhəraya, àhuriyu a ahay vu ga məhəlaya zlam gayaŋ a day ba. Nahkay day maslaŋa ya ti naŋ e gili ni àŋga a magam a ba, məcuhway həya.

³² Nədəm nahəma, ere ye ti àgrakivu ka wal ga Lot ni ti àgəjazlki ahàr ke kəli ba !

³³ Maslaᅇa ya ti awayay ajəgur sifa gayan ti àmət ba ni ti emiᅇiᅇ, ay maslaᅇa ya ti emiᅇiᅇ sifa gayan nahəma aməjəgur sawaᅇ, aməmət day-day do.

³⁴ Nəhi ana kəli nahəma, ka ya ti anaᅇga ni ti ku tamal mis cə nday ka slalah bəlaᅇ ga mələvad nəᅇgu ni atazay bəlaᅇ gani, atəmbərbu nahaᅇ ni ti amagravu tata.

³⁵ Ku tamal wál cə tihikabu humbu ka ahar bəlaᅇ nəᅇgu ni, atazay bəlaᅇ gani, atəmbərbu nahaᅇ ni ti amagravu tata. [

³⁶ Ku tamal zawal təbu e gili ka ahar bəlaᅇ nəᅇgu ni, atazay bəlaᅇ gani, atəmbərbu nahaᅇ ni ti amagravu tata.] »

³⁷ Yezu àra àdəma pakama nana ti ndam madəbay naᅇ ni təhi ahkado : « Bay geli, ere gani nani amagravu ti eley ? » Yezu nakəᅇ àhəᅇgrifəᅇ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Nəhi ana kəli nahəma, ka mələᅇ ya zlam məmətani àvu ni ti mambá təcakalavu eslini. »

18

Ma gozogul àki ka wal madakway akaba bay magray seriya

¹ Yezu àhi ma *gozogul ana ndam madəbay naᅇ ni, ti təhəᅇgalay Melefit a sarta bu dek kələvad, təmbrəᅇ ba simiteni.

² Àdəm ahkado : « Bay magray seriya nahaᅇ àbu a kəsa nahaᅇ bu. Bay gani nani ti àdi slimi ana mis do ; ku Melefit day aᅇgwaz àwərfəᅇa naᅇ a do.

³ A kəsa gani nani bu nahəma, wal madakway nahaᅇ àbu. Wal nani àra sak ehimeya afa ga bay

magray seriya na, àhi ahkado : “Maslaṅa nahaṅ àgudarua zlam a, ay ti nawayay ti kəgru seriya gani.”

⁴ Naṅ gani sak ehimeya àcuhway mægri seriya ni ndo. Ay a vad nahaṅ zla nahəma, bay magray seriya nakəṅ àdəm ahkado : “Ku tamal nàgrafəṅa aṅgwaz kè Melefit a do, nədi slimi ana mis do nəṅgu ni,

⁵ wal madakway hini ti ahəlu muru, hojo nægri seriya gayaṅ ni. Do ni ti wal ni naṅ àbu ara nahkay ti anəṅgətfəṅa ahàr a do.” »

⁶ Eslini Bay geli àdəm ahkado : « Bay magray seriya nani ti mis jireni do. Ay cəm pakama gayaṅ ya àdəm ni !

⁷ Naṅ tekeḍi àgray nahkay ti Melefit naṅ jireni ni ti amægri jiri gayaṅ ana ndam ya àdaba tay a ni do aw ? Amægri ana tay, adaba təbu tahəṅgalay naṅ mələfat akaba mələvad gani do dek. Amamənjalaṅ ana tay àna eri ahkay ciliṅ aw ? Aha !

⁸ Nəhi ana kuli nahəma, amægri jiri gayaṅ ana tay ke weceweceni həya. Ay ka ya ti nu *Wur ge Mis anaṅa a mələṅ va ni ti anədi ahàr ana mis ya təfəki ahàr ke Melefit ni aw ? »

Ma gozogul àki ka zal Feriziyəṅ nday ata bay məhəl hadam

⁹ Yezu àdəm ma *gozogul nahaṅ keti. Àhi ana ndam ya ti tədəm nday ndam jireni, tamənjalaṅ kè mis ndahaṅ akada təsər zlam do ni. Àdəm ahkado :

¹⁰ « A vad nahaṅ ndam ndahaṅ nday cə təhuriyu a dalaka ga *ahay gəḍakani ge Melefit ni vu ga mahəṅgalay Melefit. Bəlaṅ gani zal *Feriziyəṅ, naṅ nahaṅ ni ti ni bay *məhəl hadam.

11 Eslini ti zal Feriziyen ni ècik jik, àhəngalay Melefit a məbərüv gayan bu, àdəm ahkado : “Bay Melefit goro ni, nəgruk səsi adaba nu ti akada ge mis ndahan ni do. Mis ndahan ni ti ndam akal, ndam jireni do, ndam magray hala. Nday ti akada ga bay məhəl hadam nini.

12 Nu zla nahəma nəgəs ndəra sak cə a hud ga gosku bu ; a hud ga zlam goro kurani ya nəngət ni bu lu, nəzaba bəlan, nəvuk.”

13 Bay məhəl hadam ni ti ni ècik cak, eri tekefi àwayay mazoroni e melefit vu ndo, àbəki ahar duc ka məbərüv, àdəm ahkado : “Bay Melefit goro ni, nu bay magudar zlam, nəsuk cicihi ti.”* »

14 Eslini Yezu àhi ana tay : « Nəhi ana kəli nahəma, ka ya ti təhəraya, təbu takoru a magam ni ti maslaņa ya Melefit àmbərfəņa zlam magudarani gayan na àndava ni ti nani bay məhəl hadam ni. Zal Feriziyen ni ti Melefit àmbərfəņa zlam magudarani gayan na ndo. Adaba mam, maslaņa ya ti àdəm nan gəđakani ni ti Melefit aməhi : “Nak gəziteni” sawan. Ay maslaņa ya ti àdəm nan gəziteni nahəma, Melefit aməhi : “Nak gəđakani” sək sawan. »

*Yezu agri sulum ge Melefit ana bəza cib-cibeni
(Meciya 19.13-15 ; Mark 10.13-16)*

15 Mis ndahan təhəlibiyu bəza cib-cibeni ana Yezu ti məgri *sulum ge Melefit ana tay àna məbəki *ahar gayan ka tay. Ndam madəbay nan ni tiplea tay a ti tələgi ana tay.

---

* **18:13** Ka sarta gani nani ti maslaņa ya ti abəki ahar duc ka məbərüv ni ti adafaki tuway, akada geli ya məbəki ahar duc ka ahər ni.

16 Yezu àra ècia ndam madəbay naŋ ni təbu tələgi ana mis ni ti àzalay tay, àhi ana tay ahkado : « Mbrəŋum bəza târa afa goro a, kəcumfəŋa tay a ba. Adaba mam, *Məgur ge Melefit ti ga ndam ya təbu akada ga bəza ni.

17 Nəhi ana kəli nahəma, ahàr àdəm ku way way do məgəskabu Məgur ge Melefit akada ga wur gəziteni ya eciiki slimi ana bəŋani ni. Tamal əgəskabu nahkay do nahəma, èsliki məhuriyani a *Məgur ge Melefit vu koksah. »

Bay ge elimeni

(Meciyu 19.16-30 ; Mark 10.17-31)

18 Bay ga ndam *Zude nahaŋ àrəkia ka Yezu a, àhi : « Məsi sulumani, ti nəŋgət *sifa ya àndav day-day do ni ti nəgray ahəmamam ? »

19 Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Kazalay nu mis sulumani ti kamam ? Mis sulumani ti àbi, si Melefit ciliŋ.

20 Ere ye ti kəhindi ni ti, *Divi ge Melefit ya àvi ana mis ni ti kəsəra tay a do aw ? Kəgray hala ba ; kəkad mis ba ; kigi akal ba ; kəgray sedi ti kəsəkad malfada ba ; həŋgriuru ahàr a had ana ata buk ata muk. † »

21 Eslini zal nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Divi nani ti nəgəskabá dek kwa nu a wur wurani. »

22 Yezu àra ècia pakama gayan na ti àhi ahkado : « Kekileŋa zlam àhəcukivu bəlaŋ. Səkomoru zlam gayak dek ti kidi siŋgu gani ana ndam talaga. Nahkay ti akəŋgət elimeni e melefit bu. Akagra zlam nana dek nahəma, kàra, kədəbay nu. »

† 18:20 Məŋjay Mahərana 20.12-16 ; Mimbiki 5.16-20.

²³ Naŋ nakəŋ àra ècia ma ga Yezu ya àhi na ti ma gani àhəlia ahàr a, adaba elimeni gayan àbu dal-dal.

²⁴ Yezu àra èpia naŋ a, ahàr àbu ahəli ti àdəm ahkado : « Ndam ge elimeni tâhuriyu a Məgur ge Melefit vu ni ti zləzlada dal-dal.

²⁵ Ezligwemi ahuriyu e evid ge lipri vu kwalac ti agravu aw ? Ay ti bay ge elimeni mâhuriyu a Məgur ge Melefit vu ni ti zləzlada dal-dal, àtama ge ezligwemi ya ahuriyu e evid ge lipri vu na. »

²⁶ Ndam ya ti tici ma gayan ya àdəm ni tādəm : « Ay tamal nahkay ti way ti Melefit amahəŋgay naŋ way ? »

²⁷ Ay Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Ere ye ti mis tàgray koksah ni, Melefit agray tata. »

²⁸ Piyer àra ècia ma ga Yezu na ti àhi ahkado : « Iy zla, leli màmbrəŋa zlam geli a, madəbay kur ti ahəmamam ? »

²⁹ Yezu àhi ana tay : « Nəhi ana kəli nahəma, tamal mis àmbərba zlam gayan azuhva Məgur ge Melefit a, bi àmbərba ahay gayan, wal gayan, bəza ga məŋani, ata bəŋani ahkay do ni bəza gayan nahəma,

³⁰ aməŋgətvù zlam nday nani kay nihi ka sarta hini. Ka məlan məwəni ya Melefit amagraya ni day aməŋgət sifa ya àndav day-day do ni. »

Yezu adəm keti aməmət mək aməŋgaba e kisim ba (Meciya 20.17-19 ; Mark 10.32-34)

³¹ Yezu àzalakabu ndam *asak gayan kru mahar cəeni ni, àhi ana tay ahkado : « Cəm day, nihi ti leli məbu məcəloru a Zerəzalem, adaba zlam ya ti

ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit tədəmkku ka nu, nu *Wur ge Mis ni dek amagravu ti eslini.

³² Mis atəgəsi nu ana ndam ya təfəki ahər ke Melefit do ni. Nday gani nani eteyefə, etindivi nu, etitifəviyu esliḃ e eri vu,

³³ atəzləḃ nu àna kurupu, atakad nu, mək a vad ya mahkər ti anaŋgaba. »

³⁴ Yezu àra àdəma ma nahkay ti ndam asak gayan ni ticiaba ndo. Ma gani nani maŋgahkiani ka tay, ma ga Yezu ya awayay adəm ni ti təsəraba ndo.

Yezu ahəŋgaraba zal wuluf a

(Meciyə 20.29-34 ; Mark 10.46-52)

³⁵ Yezu nday akaba mis kay təbu takoru a Zeriko, tɪŋjəa wudak. Eslini ti zal wuluf nahan naŋ àbu manjəhadani digusa kà gəvay ge divi, ahəŋgalay zlam.

³⁶ Zal wuluf ni àra ècia daḃay ge mis kayani ya ti tasləkafəŋa ni ti àdəm ahkado : « Mam agravu mam ? »

³⁷ Təhəŋgrifəŋ, təhi : « Yezu zal Nazaret naŋ àbu akoru àna divi hini, do ni ti ahəmamam. »

³⁸ Naŋ nakəŋ àra ècia ti àdi ana zlahay, àdəm : « Yezu *Wur ge Devit, nəsuk cicihi ti ! »

³⁹ Nday ya ti təbu takoru kama ga Yezu ni tələgi ana zal wuluf ni, ti mələkakaba. Naŋ nakəŋ àzlahkivu kay kay sawaŋ, àdəm : « Wur ge Devit, nəsuk cicihi ti ! »

⁴⁰ Yezu àra ècia zlahay na ti ècik, àdəm təzibiya naŋ a. Zal wuluf ni àra ènjia ti Yezu èhindifiŋa ma, àhi ahkado :

⁴¹ « Kawayay ti nəgruk mam ? » Zal wuluf ni àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Bay goro, nawayay ti nipi divi akada ge mis ni bilegeni ti. »

⁴² Yezu àhi : « Pi divi akada ge mis ni. Melefit àhəŋga kur a adaba kəfəkua ahə a palam. »

⁴³ Ka ma geli hini èpi divi həya. Naŋ àbu epi divi nahkay ti àdəboru Yezu àna mazləbay Melefit. Mis ya təbu eslini ni dek tàra tìpia naŋ a ti nday day tàzələbay Melefit.

19

Yezu nday ata Zese

¹ Yezu ènjəa a Zeriko a. Naŋ àbu asawaɗay a hud ga kəsa bu.

² A kəsa gani nani bu ni ti zal nahaŋ àbu, slimi gayaŋ Zese, naŋ gəɗakani ga ndam *məhəl hadam, elimeni gayaŋ àbu dal-dal.

³ Àra ècia ti Yezu naŋ àbu ara nahəma, awayay ti mîpi naŋ. Ay ti èsliki mipi naŋ do, adaba àhəca àna zəbal a, mis dal-dal timbiva e eri va.

⁴ Nahkay naŋ nakəŋ àcuhworu gwar kama ka mələŋ ga Yezu ya akoru ni, àcəliyu a məŋ ga akram vu ti mîpi Yezu.

⁵ Yezu àra ènjia ka mələŋ nana ti àmənjoru agavəla, àhi ana Zese nakəŋ ahkado : « Zese, hərəya weceweci, adaba kani ti si nakoru nanjəhad afa gayak kwa. »

⁶ Nahkay Zese nakəŋ àhərəya weceweci, tòru a magam afa gayaŋ. Tòru tìnjəa ti àgəskabu Yezu àna məmərani.

⁷ Mis tàra tìpia Yezu àdoru afa ge Zese ti tənɗuzay ma, təɗəm ahkado : « Maslaŋa ya ti àdoru anjəhad afa gani ni ti bay magudar zlam timey ! »

⁸ Ay Zese nakəŋ ècik jik, àhi ana Bay geli ahkado : « Ci day Bay goro, nihi ti nidi telma ga zlam

goro ana ndam talaga. Tamal nêhêlfêŋa sîngu kà maslaŋa, àtamkia ka ya akal apêl na ti anêpêlivù hud'fad. »

⁹ Yezu àra ècia pakama nana ti àhi ana Zese ahkado : « Kani ti nàra a hud' ahay gayak va ti ga mahêŋgay mis. Adaba mam, nak day wur hud' ga Abraham :

¹⁰ nu *Wur ge Mis nàra ti ga madêbay ndam ya tàsar Melefit do ni, ti nâhêŋgay tay. »

*Ma gozogul àki ka bay ya èdi sîngu ana ndam mægri tawi ni
(Meciyu 25.14-30)*

¹¹ Ka ya ti mis tàbu tàbi slimi ana ma ga Yezu ya àdêŋ ni ti àhi ma nahan ana tay àna ma *gozogul. Àhi ma gani nani ana tay ti adaba ênjêa a Zeruzalem a wudak, mis day tàhi ana ahâr hi ti Melefit ara anjêki ka Mêgur gayan huya.

¹² Àhi ana tay nahêma : « Mis nahan àbu gêdakanani a kêsa nahan bu. Awayay akoru ka had' drîŋeni ti tâvîbiyu bay ga mara mægur kêsa gayan.

¹³ Ara aslêka wudak nahêma, àzalakabu mis kru e kidîŋ ga ndam mægri tawi gayan ni bu, èdeki sîngu ga gru bêlan bêlan ka tay, àhi ana tay ahkado : “Nu nêbi ti mbatumvu àna nan hayan.” Mêk nan nakêŋ aslêka, ôru e mirkwi gayan ni.

¹⁴ Zal nani ti ndam ga kêsa gayan tàwayay nan do. Nan nakêŋ àra aslêka ti tàslêroru mis ndahan kêlêŋ gayan ga mêhi ana maslaŋa ya akoru afiyu nan a bay vu ni ahkado : “Nan hini egi bay geli ti leli màwayay do.”

«

15 Akaba nani dek tɛfiya nan a bay ni va sawan. Kɛlan gani aslɛkabiya. Ara enjia ti azalakabu ndam mɛgri tɛwi gayan ya edi sɛngu ana tay ni keti. Awayay asɛrkaba tɛmbatva ana sɛngu na akada gayan ya ahi ana tay na waw.

16 Nahkay maslan ya ti enjenjeni ni arɛkia ahi ahkado : “Bay goro, ana sɛngu ya kɛvu bɛlanani ni ti nɛmbatva ana nan a, nɛngɛtkia ndahan a kru.”

17 Eslini bay ni ahi : “Aɛalay, nak bay magray tɛwi sulumani. Nihi ti nɛfiyu kur a bay vu, kɛgur kɛsa kru, adaba kɛgrua tɛwi sulumana ana zlam gɛziteni hini ya nɛvuk na.”

18 Nan ye cɛ ni day arɛkia ahi ahkado : “Bay goro, ana sɛngu ya kɛvu bɛlanani ni ti nɛmbatva ana nan a, nɛngɛtkia ndahan a zlam.”

19 Nahkay bay ni ahi ahkado : “Nak ti ni kɛgur kɛsa zlam.”

20 Mɛk bay mɛgri tɛwi nahan arɛkia, ahi ahkado : “Bay goro, sɛngu ya kɛvu ni ti nihi. Nɛwɛlki ke kece-kece, nɛngahukkaba.

21 Nɛgray nahkay ti adaba nɛgrafuka anɛwaz a. Nɛsɛra manjɛhad gayak a, nak mis zlɛzladani, kɛmbrɛn mis do. Zlam ya ti nak kɛfɛkad ndo ni day kazay, zlam ya ti kɛzligi ndo ni day kabaz.”

22 Eslini bay ni ahi ahkado : “Nak ti kɛgray tɛwi sulumani do. Nihi ti nɛgrafuka seriya akada ga pakama gayak ya kɛdɛmaya na. Kɛsɛra manjɛhad goro a, nu mis zlɛzladani, nɛmbrɛn mis do, zlam ya ti nɛfɛkad ndo ni day nazay, zlam ya ti nɛzligi ndo ni day nabaz zla do aw ?

23 Tamal kɛsɛra nahkay ti kɛvi sɛngu goro ni ana ndam macakalani ndo ni ti kamam ? Nihi

nàsləkabiya ti amal nàdia ahàr a èwikia.”

²⁴ Mək àhi ana nday ye eslini ni ahkado : “Zumfə̀na sɪngu na, kə̀vumikivu ana maslaɲa ya ti gayan kruani ni.”

²⁵ Nday nakə̀ɲ tə̀hə̀ɲgrifə̀ɲ, tə̀hi ahkado : “Sɪngu tə̀fə̀ɲ kru àndava timey, bay geli !”

²⁶ Eslini àhi ana tay : “Nə̀hi ana kə̀li nahə̀ma, maslaɲa ya ti zlam gayan àbu ni ti atə̀vikivu. Ay maslaɲa ya ti zlam gayan àbi ni ti ku ere ye ti àfə̀ɲ ni day atə̀zafə̀ɲa.

²⁷ Yaw ndam ya tizirey nu, tawayay ti nə̀gur tay do ni ti gə̀sumubiya tay a, sliɲəm tay kè eri goro pat pat.” »

²⁸ Yezu àra àdəm ma *gozogul na nahkay ti òru kama, təcə̀loru a Zeruzalem akaba mis ya ti tafə̀bay naɲ ni.

Yezu enjiyu a Zeruzalem wudak

(Meciya 21.1-11 ; Mark 11.1-11 ; Zeɲ 12.12-19)

²⁹ Ka ya ti tòru tɪɲjua a kə̀sa Betfazi ata Betani a gwar ka hə̀ma *Oliviye ni va wudak nahə̀ma, Yezu àslər ndam mafə̀bay naɲ ni cə̀,

³⁰ àhi ana tay ahkado : « Də̀gum a kə̀sa tegə̀ni ya kama gekə̀li ni vu. Ekinjumiya nahə̀ma, akədumi ahàr ana wur ga azoɲgu mə̀wəlani. Wur ga azoɲgu nani ti maslaɲa àcəlkiyu dáy-dáy faɲ ndo. Picehə̀mbiya, zumubiya.

³¹ Ay tamal maslaɲa èhindifiɲa ma kè kə̀li a, àhi ana kə̀li : “Kepicehəm ti kamam ?” ti humi ahkado : “Bay geli awayay.” »

³² Nahkay nday ya ti Yezu àslər tay ni tàslə̀ka, tòru. Tòru tɪɲjua ti tə̀di ahàr ana zlam ni dek akada ga pakama gayan ya àhi ana tay ni.

³³ Ka ya ti nday tɛbu tepiceh wur ga azoŋgu ni ti ndam ga azoŋgu ni tɛhi ana tay : « Kepiceham wur ga azoŋgu ni ti kamam ? »

³⁴ Eslini tɛhi ana tay ahkado : « Bay geli awayay. »

³⁵ Nahkay tɛzibiyu wur ga azoŋgu ni ana Yezu, tɛbɛki azana ti Yezu mɛcɛlkiyu, mɛk ɛcɛlkiyu.

³⁶ Ka ya ti Yezu naŋ ɛbu akoru ni ti mis tɛpaɓivoru azana gatay e divi vu.

³⁷ Tɔru tɛnjɛa ka mɛlaŋ ya tɛndɛkia ahɔr ka hɛma Oliviye ga moroni a Zerɛzalem a nahɛma, mis ya ti tadɛboru naŋ ni dɛk tɛdɛgiki ka mazlɛbay Melefit ɛna mɛmɛrani azuhva zlam ya nday tɛpi, mis ndahaŋ tɛpi dɛy-dɛy ndo ni. Tɛzlah,

³⁸ tɛdɛm : « Bay Melefit mɛgri sulum gayaŋ ana *bay gɛɔakani ya ara ɛna slimi gayaŋ a ni ! * Melefit naŋ agavɛla ɛvia manjɛhad sulumana ana mis a. Tɛzɛbay naŋ a huɔ melefit bu ! »

³⁹ Ndam *Feriziyen ndahaŋ tɛbu eslini e kidɛŋ ge mis dal-dalani ni bu. Tɛhi ana Yezu ahkado : « Mɛsi, hi ma ana ndam maɔɛbay kur ni ti tɛlakakaba, tɛzlah ba. »

⁴⁰ Yezu ɛra ɛcia pakama gatay na ti ɛhi ana tay ahkado : « Nɛhi ana kɛli nahɛma, tamal nday tɛlakakabɛ ti akur atɛzlah. »

Yezu etɛwi ndam Zerɛzalem

⁴¹ Ka ya ti Yezu ɛnjɛa a Zerɛzalem a wuɔak, ɛpia kɛsa na ti ɛtɛwi ndam ga kɛsa nani.

⁴² ɛdɛm ahkado : « Tamal ti lekɛlum day kɛsɛruma ahɛmamam kɛŋgɛtum manjɛhad sulumani akaba Melefit kana nahɛma, akal

* 19:38 Mɛnjay Limis 118.26.

kəŋgətuma àndava. Ay nihi ti maŋgahkiani ke kuli, kipuram do.

⁴³ Nahkay nihi ti vad gani amara, ndam ezir gekuli atara tevelin kasa gekuli ni tekesl, atəbivu zlam ana kuli e divi bu dek ga macafəŋa kuli ga mahərana, atəhurkiyu ke kuli àna silik.

⁴⁴ Atabazl kuli dek, etembedkaba ahay gekuli a dek besek-besek, atəmbərki akur ka ahər ga akur nahaŋ do. Adaba mam, kəsərum sarta ya Melefit àra àmənjava kuli a ni ndo. »

Yezu a ahay gəđakani ge Melefit ni bu

(Meciyu 21.12-17 ; Mark 11.15-19 ; Zeŋ 2.13-22)

⁴⁵ Tòru tìnjuu a Zeruzalem a ti Yezu àhuriyu a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni vu. Eslini àdi ahər ana ndam məsəkumoru zlam, mək ànjəki ka magaraya tay e mite va.

⁴⁶ Àhi ana tay ahkado : « Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu, Melefit àđəm : “Ahay goro nahəma, emigi ahay ga *mahəŋgalavù Melefit.” Ay lekuləm ti kàmbatumkaba, ègia ahuzl ga ndam akal a.† »

⁴⁷ Kələŋ gani naŋ àbu a dalaka ga ahay ge Melefit ni bu, acahi zlam ana mis kəlavad. Eslini gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni tàdəbafəŋ divi ge mijiŋ naŋ. Gəđakani ga ndam *Zude ni day tawayay mijiŋ naŋ.

⁴⁸ Ay ti təŋgətfəŋa divi gana ndo, adaba ndam Zude dek tawayay ma ga Yezu, təbu təbi slimi ana ma gayan ya adəm ni lala.

---

† 19:46 Məŋjay Izayi 56.7 ; Zereŋi 7.11.

20

*Tɔwi ga Yezu ya àgray ni ti way àvi divi gani way ?
(Meciyɛ 21.23-27 ; Mark 11.27-33)*

¹ Yezu naɲ àbu eslini a Zeruzalem ti a vad na-
haɲ àhuriyu a dalaka ga *ahay gəɖakani ge Melefit
ni vu. Naɲ àbu acahi zlam ana mis, ahi *Ma
Mɔweni Sulumani ana tay nahəma, gəɖákani ga
ndam *maɲgalabakabu mis akaba Melefit akaba
ndam *məsər Wakita ge Melefit akaba gəɖákani
ndahaɲ tərəkia,

² təhi : « Hi ana leli, kagraɲ tɔwi hini nahkay ti
kəɲgət divi gani ti eley ? Way àvuk divi gani way ? »

³ Yezu àhəɲgrifəɲ ana tay, àɖəm : « Nu day nihin-
difiɲa zlam bəlaɲ kə kəli a. Həɲgrumufəɲ :

⁴ *baray ge Zeɲ ya àbaray mis ni ti nɲəɖa gani
Melefit àvi tək, tək day ti mis təvi aw ? »

⁵ Tàra ticia ma na nahkay ti tàgray gejewi e kidiɲ
gatay bu, təɖəm : « Tamal məhi : “Melefit àslərbiyu
naɲ” hi nahəma, ara ahi ana leli : “Kəgəsunkabu
pakama gayaɲ ni ndo ni ti kamam ?”

⁶ Ay tamal məɖəm : “Mis təvi nɲəɖa gani” ti ndam
geli ni ɖek etizligi leli àna akur, aɖaba təɖəm Zeɲ ti
bay mahəɲgaray *pakama ge Melefit. »

⁷ Nahkay təhəɲgrifəɲ, təhi : « Maslaɲa ya ti àvi divi
gani ni ti leli məsər do. »

⁸ Eslini Yezu àhi ana tay : « Nu day nəɖəfi bay
ya ti àvu divi ge tɔwi ya ti nagray ni ana kəli do
bilegeni. »

*Ma gozogul àki ka ndam məwəs vədan
(Meciyɛ 21.33-46 ; Mark 12.1-12)*

9 Eslini Yezu àhi ma *gozogul hini ana mis ni. Àdám ahkado : « Zal nahan̄ àbu nahəma, àjavù mən̄ ga zlam * a vədan̄ gayan̄ vu. Kələn̄ gani àfivù vədan̄ ni a ahar vu ana mis ti tət̄wəs, mək àsləka, òru e mirkwi ga məpəsiyani zlam gayan̄. ¹⁰ Sarta ga məpalay bəza ga zlam ni àra ènjia ti bay ga vədan̄ ni àslərbiyu bay məgri təwi afa ga ndam məwəs vədan̄ ni ti tət̄həlīkaboru ja gani gayan̄. Ay bay məgri təwi ni àra ènjia ti ndam məwəs vədan̄ ni təgəs nan̄, tət̄zləb, mək təgaray nan̄, arañ̄a day àzay a ahar vu ndo.

¹¹ Eslini bay ga vədan̄ ni àslərbiyu bay məgri təwi nahan̄ keti. Àra ènjia ti ndam məwəs vədan̄ ni tìndivi nan̄ cəf cəf, tət̄zləb nan̄, mək təgaray nan̄, arañ̄a day àzay a ahar vu ndo daya.

¹² Bay ga vədan̄ ni àslərbiyu bay məgri təwi nahan̄ keti. Àra ènjia ti ndam məwəs vədan̄ ni təsi ambələk mək tət̄zaba nan̄ a vədan̄ ni ba, tət̄əloru.

¹³ Bay ga vədan̄ ni àra ècia ere ye ti àgravu na ti àhi ana ahàr : “Nihi ti nagray ni mam ? Nihi nahəma wur goro àbu, nawayay nan̄ dal-dal, nəsłəroru nan̄ afa gatay. Eminjəa ti atəgəsiki ma.” Nahkay àslərbiyu nan̄.

¹⁴ Ay ndam məwəs vədan̄ ni tàra tìpia wur na nan̄ àbu ara ti tət̄zlapay e kidīn̄ gatay bu, tədám ahkado : “Nan̄ tegəni ti mekeji gayan̄. Makadum nan̄ ; nahkay ti vədan̄ ni emigi geli.”

¹⁵ Àra ènjikia ka tay a ti təgəs nan̄ yaw, tət̄zaba nan̄ a vədan̄ ni ba, tòru təkaf. »

Eslini Yezu èhindifiñ̄a ma kà tay a, àhi ana tay ahkado : « Bay ga vədan̄ ni amasləkabiya ti aməgri

* 20:9 Mən̄ ga zlam nani ti *viñ̄.

mam ana ndam məwəs vədanj ni mam ?

¹⁶ Amara mabazl ndam məwəs vədanj ni, mək aməvi vədanj ni ana mis ndahañ. » Mis ya təbu eslini ni tàra tìcia ma gayanj ya àdəm na ti təcəm : « Ere nani ti àgravu day-day ba ! »

¹⁷ Eslini Yezu àmənjaləñ ana tay lala, àhi ana tay ahkado : « A Wakita ge Melefit bu ni ti àbu məbəkiani :

“Akur nahañ àbu ti ndam mələm ahay tàwayay magray təwi àna nañ ndo.

Ay ti akur gani nani ègia akur ya akay ahay na dek sawañ.” †

« Ma gani nani ti lekələm kəcəmum awayay adəmvaba ti ahəmamam ? »

¹⁸ Àhi ana tay keti : « Akur gani nani nahəma, tamal maslaña àdədkiya ti maslaña nani aməhuɓkaba ŋguc ŋguc. Ay tamal akur ni àdəkia ti ni amaŋgaladkaba nañ a. »

¹⁹ Ndam *məsər Wakita ge Melefit akaba gəđákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni təsəra Yezu àdəmki ma gozogul ni ti ka tay. Tàra təsəra ti tàdəbay divi ga məgəs nañ ke weceweceni huya. Ay ti tislìki məgəs nañ ndo, adaba aŋgwaz àwərfəña tay kè mis ya təbu eslini dal-dalani na.

*Hadam ya təpəli ana bay ga ndam Rom ni
(Meciyu 22.15-22 ; Mark 12.13-17)*

²⁰ Eslini gəđákani nday nani təbu təbi slimi ana Yezu, təslərkibiyu ndam gatay ndahañ : ndam nday nani tawayay ti Yezu màmənjaləñ kà tay akada nday ndam jireni, tawayay ti məcəm ma

---

† 20:17 Limis 118.22.

magədavani ti tægəski naŋ. Gəđákani nday nani tàgray nahkay ti adaba tawayay tægəsi naŋ ana bay ga ndam *Rom ya agur had *Zude ni, ti mâgrafəŋa seriya.

²¹ Nday nakəŋ tàra tìnjikia ti təhi ahkado : « Məsi, məsəra nak ti ere ye ti kəđəm akaba ya kacahi ana mis ni ti dek jiri. Nak ti kìcirkaba mis a do, kaməŋjaləŋ ana tay kala-kala, kacahi zlam ya ti Melefit awayay ni ana tay àna jiri gani ciliŋ.

²² Nahkay ti Melefit àvia divi ana leli a ga mabəhadī hadam ana *bay gəđákani ga ndam Rom a tək, àvi ana leli ndo waw ? »

²³ Yezu àra àsərikia zuh ana tay a nahəma, àhi ana tay :

²⁴ « ŋga ŋgazlumubiya siŋgu akur-akurana nimi. » Tàra tàngazlia ti àhi ana tay ahkado : « Àki ka siŋgu hini ti mazavu ga ahàr ga way ? Slimi məbəkiani ni ti ga way ? » Təhəŋgrifəŋ, təhi : « Ga bay *Sezar.‡ »

²⁵ Eslini naŋ nakəŋ àhi ana tay ahkado : « Tamal nahkay ti həŋgrumi zlam ga bay Sezar zlam gayəŋ, ge Melefit ti ni həŋgrumi ana Melefit zlam gayəŋ. »

²⁶ Nahkay tisliki məgəski Yezu ka ma magudarana kè meleher ge mis ni ndo. Ma gayəŋ ya àhi ana tay ni àgria ejep ana tay a, nahkay təlakkabá te-te.

*Mis àməta ti àŋgaba e kisim ba edefiŋ a waw ?
(Meciya 22.23-33 ; Mark 12.18-27)*

²⁷ Ndam *Sedəseyəŋ ndahaŋ tərəkia ka Yezu a. Ndam Sedəseyəŋ ti təđəm mis àməta ti àŋgaba e

‡ **20:24** Ka siŋgu gatay lu ti ndam Rom tagrakiaya mazavu ga bay gəđákani gatay a, təbəki slimy gayəŋ daya.

kisim ba koksah. Nahkay nday nakəŋ tihindifiŋa ma,

²⁸ təhi : « Məsi, Məwiz àbiki ana leli a wakita gayan ni bu, àdəm ahkado : “Tamal mis nday kà mən gatay, bəlan gani àda wal a, mək àməta, wal gayan ni ewii wur ndo nahəma, ahər àdəm wur ga mənani azay wal ni, ti tīwia mekeji ana wur ga mənani ya àmət na.” §

²⁹ Yaw mis ndahaŋ təbu adəskəla kà mən gatay. Gədakani gatay ni àda wal a, ewifiŋa wur a ndo, mək àmətka.

³⁰⁻³¹ Àra àməta ti mimbiki gayan ni àzay wal ni àmətka, naŋ ya mahkər ni day àgray nahkay. Nday adəskəlani ni dek tàza wal na, tiwifiŋa wur a ndo mək təməta.

³² Kələn gani wal ni day àməta.

³³ Ay ka fat ya ti mis atanğaba e kisim ba nahəma, wal ni ti way e kiđin gatay bu amazay way ? Nday adəskəlani ni dek tàza naŋ a ni. »

³⁴ Yezu nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àdəm ahkado : « Ka sarta hini ti zawal akaba wál təhəlvu.

³⁵ Ay nday ya ti Melefit àgəskabá tay a, atəməta mək atanğaba e kisim ba, atanjəhad ka məlan məweni ya Melefit amagraja ni ti zawal ataday wál va do, wəwal day ataday zawal va do.

³⁶ Nday gani təmət day-day va do, tigi akada ga *məslər ge Melefit ni. Nday bəza ge Melefit, adaba tanğaba e kisim ba.

³⁷ Ge mis ya atanğaba e kisim ba ni ti Məwiz day àbəkia ma gana a wakita gayan ni ba lala. Ka sarta ya èpi mənğəhaf ya aku àgəs ni ti àdəm Bay geli ti

---

§ 20:28 Mənjay Mimbiki 25.5-6.

naŋ Melefit ga Abraham, Melefit ga Izak, Melefit ge Zekup. *

³⁸ Melefit ti naŋ Melefit ga ndam ya àna sifa ni, do ni ti ga nday ya tàməta ni do. Adaba kè eri ge Melefit ti nday dek tàbu àna sifa. »

³⁹ Yezu àra àdəma ma na nahkay ti ndam ndahaŋ ya *təsəra Wakita ge Melefit a ni tahi : « Məsi, pakama gayak ya kədəm ni ti àbəlay. »

⁴⁰ Tədəm nahkay ti adaba aŋwaz àwərfəŋa tay ge mihindifiŋa ma ndahaŋ a.

*Bay gəɖakani ya amara ni ti naŋ way ?
(Meciyu 22.41-46 ; Mark 12.35-37)*

⁴¹ Yezu àhi ma ana tay keti. Àdəm ahkado : « Mis tədəm *Krist *Bay gəɖakani ya amara ni naŋ *Wur ge Devit ti ahəmamam ?

⁴² Adaba Devit àna ahàr gayaŋ àdəm a wakita ge Limis bu :

“Bay Melefit àhi ana bay goro :

Njəhada gwar kà ahar ga ɖaf goro a, a məlaŋ ga gəɖakani va.

⁴³ Ndam ezir gayak ti anabəhad tay kè meleher gayak

akada ga zlam ga bay ya abəki asak ni, ti kəcəlki ka tay.” † »

⁴⁴ « Nədəm nahəma, Krist nani ti Devit azalay naŋ bay gayaŋ ti, təzalay naŋ wur ge Devit keti ti kamam ? »

*Ndam məsar Wakita ge Melefit ni
(Meciyu 23.1-36 ; Mark 12.38-40)*

---

* **20:37** Mənjay Mahərana 3.2, 6. † **20:43** Limis 110.1.

⁴⁵ Ka ya ti mis dek tǎbu tǎbi slimi ana Yezu nahǎma, Yezu nakǎŋ àhi ana ndam madǎbay naŋ ni ahkado :

⁴⁶ « Bumvu slimi, do ni ti ndam *mǎsǎr Wakita ge Melefit ni atagosay kǎli. Nday ti tawayay mǎbakabu mǎgudi, tǎsawadǎy àna naŋ riya ; tawayay ti mis tǎgri sa ana tay kǎ meleher ge mis dek ; tawayay manjǎhadvani e kǎrsi ga gǎdǎkani vu a ahay ga *mahǎŋgalavù Melefit bu akaba ka mǎlaŋ mǎzum zlam ga wumǎri.

⁴⁷ Nday gani nani ti tǎzum ahay ga wǎl madakway mǎk tǎpǎski ka mahǎŋgalay Melefit, tawayay ti mis tǎdǎm nday ndam jireni. Tagray nahkay ti Melefit amagrafǎŋa seriya kǎ tay a, amatraǎ tay àtama ga ndam magudar zlam ndahaŋ na. »

21

Sǎdaga ga wal madakway ya araŋa gayan àbi ni (Mark 12.41-44)

¹ Yezu èheliŋ eri, èpi ndam ge elimeni tǎbu tǎbiyu siŋgu a mǎlaŋ mǎbiyu siŋgu ga sǎdaga ni vu. Naŋ àbu amǎnjalaŋ ana tay nahkay ti

² èpi wal madakway nahaŋ araŋa gayan àbi, àbiyu siŋgu akur-akurani ciǎ-ciǎbeni cǎ.

³ Yezu nakǎŋ àra èpia ti àdǎm ahkado : « Nǎhi ana kǎli nahǎma, wal madakway hini ti araŋa gayan àbi, ay siŋgu ya ti àbiyu ni àtama ge mis ndahaŋ ya tǎbiyu na dek.

⁴ Adaba mis ndahaŋ ni dek tǎgray sǎdaga nahǎma, tǎbiyu siŋgu ya tǎgǎjǎnifaŋ kǎ tay, tǎsǎr ere ye ti tagray àna naŋ ni va do ni, wal hini ti ni araŋa gayan àbi, ay ti àbiya siŋgu ya àfǎŋ na dek.

Sinƙu gayan nahan ga mäsəkum zlam məzumani àgəjənifən ndo. »

Yezu adəm etembedkaba ahay gəđakani ge Melefit na

(Meciyu 24.1-2 ; Mark 13.1-2)

⁵ Mis ndahan təbu təzlapaki ka *ahay gəđakani ge Melefit ni. Təđəmki ma ka akur gəđakani ya tēdezl ahay ni àna nan ni akaba zlam maɓəlani ya təhəlibiyu ana Melefit a ahay ni bu ni. Yezu àra ècia ma gatay na ti àđəm :

⁶ « Zlam hini ya kəmənjumləŋ ni đek ti, vad nahan amara nahəma, etembedkaba ahay na besək-besək, ku akur bəlan day amanjəhadki ka akur nahan va do. »

Yezu azlapaki ka sarta ya amara ni

(Meciyu 24.3-14 ; Mark 13.3-13)

⁷ Tàra ticia ma ga Yezu na ti təhi : « Məsi, ere gani amagravu ti ananaw ? Aməsərkaba sarta ya ere nani amagravu wudak na ti ahəmamam ? »

⁸ Yezu àhəŋgrifən ana tay, àđəm ahkado : « Bumvu slimi, maslanə àgosay kəli ba. Adaba mis kay atara, ku way way do aməđəm nan ti nu, aməđəm nan ti *Bay gəđakani ya amara ni ; aməđəm sarta gayan ənija. Ku təđəm nahkay nəŋgu ni, kəđəbum tay ba.

⁹ Mis atagray silik, atakadfaŋva kə ŋgumna daya, ekicəm ma gani. Kicəma ti kəgrum aŋgwaz ba. Ahàr àđəm zlam nday nani təgravu kwa. Ku tamal təgrava nahkay nəŋgu ni, mandav ga duniya həya do. »

¹⁰ Yezu àhi ana tay keti : « Ndam ga had ndahan atakadvu akaba ndam ga had ndahan, bəbay ndahan akaba bəbay ndahan.

11 Hađ amadađay dal-dal a kəsa ndahaŋ bu, a kəsa ndahaŋ bu ləwir amagraj, a kəsa ndahaŋ bu ni ti ni arməwər aməgəs mis kay. Zlam ndahaŋ ya tasay aŋgwaz dal-dal ni atagraju ka hađ akaba a huđ melefıt bu, nahkay mis atəsər araŋa ara agraju wuđak.

12 « Ay wuđaka zlam gani nday nani đek atagraju nahəma, mis atəgəs kəli, atəgri daliya ana kəli, atəhəloru kəli a ahay ga *mahəŋgalavù Melefıt vu ga magrafəŋa seriya kə kəli a, atəbiyu kəli a daŋgay vu. Atəhəloru kəli kə meleher ga bəbay, kə meleher ga gəđákani ga ŋgumna daya, ađaba lekələm ndam goro :

13 nahkay akəŋgətum divi ti etici ma gekəli ya akazlapumku ni.

14 Ay ere ye ti amagraju ni ti àhəli ahàr ana kəli ba simiteni : ka ya ti atəhəloru kəli kə meleher gatay ga magrafəŋa seriya kə kəli a, tihindifıŋa ma kə kəli a nahəma, ma ya ti akəhumi ana tay ni ti aŋgwaz aməwərki kəli do.

15 Ađaba ere ye ti akəđəmum ni akaba məsər zlam gani đek ti nu nuani anəđəfiki ana kəli. Nahkay ti maslaŋa amələbi e kidıŋ ga ndam ezir gekəli ni bu aməwəlki kəli ka pakama bi.

16 Ka sarta gani nani ndam ya atəgəs kəli ti təgrafəŋa seriya kə kəli a ti ata bəŋ gekəli, ata məŋ gekəli, bəza ga məŋ gekəli, ndam gekəli akaba zləbəba gekəli. Atabazl mis ndahaŋ e kidıŋ gekəli bu ni ti azuhva tay.

17 Mis đek etizirey kəli ađaba lekələm ndam goro.

18 Ku tamal nahkay nəŋgu ni, ku məhər ga ahàr gekəli bəlaŋ tekeđi amadoru a hađ do.

19 Tamal a hud ga daliya nani bu kàmbrəŋum nu do nahəma, akəŋgətum sifa ya ti Melefit aməvi ana kəli ni. »

*Yezu àdəm etembed Zeruzalem
(Meciyə 24.15-21 ; Mark 13.14-19)*

20 Yezu àdəm keti : « Ka ya ti ekipəma ndam silik tēvelinjia ahàr ana Zeruzalem a tekesl nahəma, sərunkı sarta ènjia, atəzum kəsa ni, etembedkaba ahay a dek.

21 Ka sarta gani nani ti ndam ya ka had *Zude ni ahàr àdəm tâcuhworu a həma vu ; ndam ya ti a Zeruzalem ni ahàr àdəm tâhəraya tâsləka ; ndam ya ti a kəsa ciβ-ciβeni bu ni ti ni tòru təhuriyu a Zeruzalem ba.

22 Adaba a vad nday nani bu ni ti Melefit amatraβvù ndam ga kəsa nani ; ere ye ti àdəm a Wakita gayəŋ bu ni dek amagravu.

23 Ka sarta gani nani ti wál a hud akaba nday ya ti bəza təfəŋ ka tay ka ahar ni atasay cicihi ! Ndam ga had nani atəcakay daliya dal-dal, adaba Melefit aməzumki bəruv ka tay.

24 Atara tabazl mis ndahan e kidin gatay bu kay àna maslalam, ndahan ni ti ni atəgəs tay, atəhəloru tay ka had gərgərani dek, tigi evidi. Eslini ndam ya ti təfəki ahàr ke Melefit do ni atəzum Zeruzalem ga njəda. Atəguroru duk abivoru ana mandav ga sarta ya Melefit àvi ana tay ga məgurani ni. »

*Mara ga Wur ge Mis a
(Meciyə 24.29-31 ; Mark 13.24-27)*

25 Yezu àdəm keti : « Zlam ndahan amagrakivu ka fat, ke kiyi akaba ka ata boŋgur. Mis etipia ti

atəsər arañə àbu ara agravu. Zlam ndahañ ama-gravu ka had : aməđ amadađay *dəluv gəđakani, dəluv ni amahənday. Zlam nday nani atəsi aŋgwaz ana mis ga məlañ ni đek : ɓəruv amətikaba ana tay a.

²⁶ Ka sarta gani nani ti zlam ya ti amagravu ka had ni aməhəli ahàr ana mis, atəđəđ àna aŋgwaz tazlazl-zlazl, adaba zlam njəda-njədani a hudf mel-efit bu atədađay a məlañ gatay bu.

²⁷ Ka sarta gani nani ti mis etipi nu *Wur ge Mis anara a maklaɓasl ba àna njəda kay akaba maslađay goro a. *

²⁸ Ay lekɛlam ti ka ya ti zlam nday nani təbu tagravu nahəma, cikɛma lala, zum njəda ti kəmənjumoru kama, adaba sarta ge Melefit ya ahəŋgay kɛli ni ènjia wudak. »

*Yezu azay mazavu ga məñ ga wəruv
(Meciyə 24.32-35 ; Mark 13.28-31)*

²⁹ Yezu àhi ma ana tay àna ma *gozogul, àđəm ahkado : « Mənjumki məñ ga *wəruv akaba məñ ga zlam ndahañ ni.

³⁰ Kipɛm ti nday təbu tidfi nahəma, kəsəruma mədərdər ènjia wudak.

³¹ Nahkay day tamal kipɛma zlam ya nəhi ana kɛli ni nañ àbu agravu nahəma, sərɛmki *Məgur ge Melefit ènjia wudak.

³² Nəhi ana kɛli nahəma, wudaka mis ya təbu ka dala nihi ni təmət đek ti zlam nday nani đek amagrava day kwa.

---

* 21:27 Məñjay Deniyel 7.13.

33 Məlanəy ya agavəla akaba məlanəy ya a ga həd ni amandav, ay ti ma goro ya nədəm ni amandav day-day do. »

Bumi slimi ana ahər gekəli

34 Yezu àdəm keti : « Bumi slimi ana ahər gekəli, kəvumi vu gekəli ana zum ga makad kəli ba. Zlam ga duniya ègi eri ana kəli ba daya, do ni ti vad gani nani amərəkia ke kəli a ka məsərki gekəli do.

35 Vad gani nani amərəkia ke kəli a akada ga kəmbazl ya agəs zlam ndacani ni. Adaba vad gani nani eminjikia ti ka ndam ga duniya dek, maslaña bəlan tekedī amatam do.

36 Nahkay njəhadum eri, həngalum Melefit a sarta bu dek ti məvi njəda ana kəli ga matamfəna kə zlam ya ti ara agravu na dek, ti aŋwaz àwər kəli ge micikeni kə meleher ga *Wur ge Mis ba. »

37 Kəlavad Yezu acahi zlam ana mis a dalaka ga *ahay gədəkani ge Melefit ni bu ga məlafat ; ga məlavad ti ni ahəraya, akoru andəhad a həma ya təzalay *Oliviye ni bu.

38 Kəla miledə də mis dek takoru a dalaka ga ahay gədəkani ge Melefit ni vu ga məbi slimi ana pakama gayanəy ya adəm ni.

22

*Gədəkani ga ndam Zəde tawayay tijəy Yezu
(Meciyə 26.1-5, 14-16 ; Mark 14.1-2, 10-11)*

1 Wuməri ga ndam *Zəde ya təzumvù dipenə *miwişənəni do ni ənja wudak : təzalay wuməri gani nani *Pak.

2 Ka sarta gani nani ti gədəkani ga ndam *məŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam

*məsər Wakita ge Melefit ni tàgray sawari ge mijin Yezu akal-akal. Tàgray akal-akal ti adaba anğwaz àwərfəŋa tay kè mis dal-dalani na.

³ Eslini *Seteni àhuriviyu ana Zudas. Zudas gani, slimi gayan nahan ni Iskariyot, nan bəlan ga ndam *asak ga Yezu kru mahar cəeni ni.

⁴ Seteni ni àra àhuriviya ti Zudas nakəŋ àrəkioru ka gəđakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ka bəbay ga ndam slewja ya tajəgay *ahay gəđakani ge Melefit ni. Òru ti ga magray sawari akaba tay ga mədəfiki Yezu ana tay ti təgəsa nan a.

⁵ Nday nakəŋ tàra ticia ma gayan na ti təmərə dal-dal, təhi : « Məvuk siŋgu. »

⁶ Zudas nakəŋ àgəskabá ma gatay na. Nahkay adəbay divi ahəmamam ti ara adəfiki Yezu ana tay ti təgəs nan ka məsər ge mis do ni.

Təslamalikabu məlan ga wuməri ga Pak ana Yezu

(Meciyu 26.17-25 ; Mark 14.12-21 ; Zeŋ 13.21-30)

⁷ Vad ga wuməri ge dipen *miwisiŋeni do ni ənja. A vad ga wuməri ga *Pak nani ti tisiŋi bəza təmbak ana Melefit.

⁸ Nahkay Yezu àslər ata Piyer nday ata Zeŋ, àhi ana tay ahkado : « Dəgum kəslamalumikabu zlam məzumani ga Pak ana leli. »

⁹ Nday nakəŋ tihindifiŋa ma, təhi ahkado : « Kawayay ti mōru məslamalakabu eley ? »

¹⁰ Àhi ana tay : « Ekinjumiya a kəsa gəđakani va nahəma, akəbumkabu ahər akaba zal nahan àcahbiya yam a mandaray va. Ekipəma nan a ti dəbumiyu nan a ahay ya nan ahuriyu ni vu.

11 Akəhurumiya ti humi ana bay ahay ni ahkado : “Məsi geli àdəm : Ahay goro ya ti anara nəzumviyu zlam ga wuməri ga Pak ni akaba ndam madəbay nu ni ti neley ?”

12 Eslini bay ahay ni amədəfiki ahay nahan gədəkani ka ahər ga ahay nahan ana kəli, zlam dek əvu àndava. Slamatumkabu zlam məzumani ni ti eslini. »

13 Nahkay nday nakəŋ təsləka, tōru tēdi ahər ana zlam ni dek akada ga pakama ga Yezu ya àhi ana tay ni, mək təslamalakabu zlam ga wuməri ga Pak ni.

Yezu avi dəf ge Melefit ana ndam madəbay nan ni (Meciyyə 26.26-30 ; Mark 14.22-26 ; 1 Koreŋ 11.23-25)

14 Sarta ga zlam məzumani àra ènjia ti Yezu akaba ndam *asak gayan ni tōru tənjuhəd ka mələŋ ga məzum zlam ni.

15 Eslini Yezu àhi ana tay : « Sarta goro ga macakay daliya ènjia wudak. Wudaka nəcakay daliya ni ti nəwaya məzum zlam ga wuməri ga *Pak hini akaba kəli a dal-dal.

16 Nəhi ana kəli nahəma, anəzumkivu zlam ga wuməri ga Pak ni va do, si ka ya ti Melefit emende-veriŋaba təwi gana a Məgur gayan ba ni kwa. »

17 Àra àdəm ma nahkay ti àzay hijiyem akaba zum, àgri səsi ana Melefit, àhi ana tay : « Zuma, səm lekələm dekeni.

18 Nəhi ana kəli nahəma, kwa kani nìsi zum ga wur ge *viŋ va do, si a vad ya *Məgur ge Melefit eminjia ni day kwa ti enisi. »

19 Kələŋ gani àzay *dipeŋ, àgri səsi ana Melefit, èsekaba, əvi ana tay, àhi ana tay : « Hini hi ti aslu

ga vu goro : navay ti ga mahəŋgay kəli. Grumoru nahkay, ti kâjalumku ahâr. »

²⁰ Kələŋ ga məzum zlam ni ti àzay hijiyem akaba zum ni keti, àvi ana tay akada ya àvi dipen ana tay ni, àhi ana tay : « Àna zum ge hijiyem hini ti Melefit awəlkabu pakama gayan akaba ge mis ; məwəlvani nani ti məweni. Awəlkabu ti àna mimiz ga vu goro ; mimiz goro ni aməŋgəzaya a vu goro ba ti ga mahəŋgay kəli. »

²¹ Àhi ana tay keti : « Nədəm nahəma, maslaŋa ya ti aməsəkumoru nu ni ti naŋ àbu məzumkabu zlam.

²² Nu *Wur ge Mis nara nəmət akada ge Melefit ya àdəm ni, ay maslaŋa ya ti asəkumoru nu ni ti amasay cicihi ! »

²³ Ndam asak gayan ni tàra ticia ma gayan na ti tihindivu, tədəm way e kidin gatay bu amagray ere gani nani way.

Gədəkani ya àtam mis ndahan ni ti way ?

²⁴ Ndam *asak ga Yezu ni tàgray gejewi e kidin gatay bu, tədəm : « Way gədəkani e kidin geli bu àtam leli ndahan ni way ? »

²⁵ Yezu àhi ana tay : « Bəbay ga hađ ndahan təgur hađ gatay : gədəkani ndahan e kidin gatay bu tawayay ti mis təzalay tay ndam məgri zlam sulumani ana mis.

²⁶ Lekələm zla nahəma, àgravu akada nani e kidin gekəli bu ba simiteni. Ay e kidin gekəli bu ti maslaŋa ya ti naŋ gədəkani àtama kəli ndahan na ti mənjuhəđ akada ga wur gəziteni kwa sawan. Nahkay day maslaŋa ya agur kəli ni mənjuhəđ akada ga bay məgri təwi ana mis ni.

27 Nədəm nahəma, e kidin ga bay ya təzibiyu zlam məzumani nday ata maslaña ya azibiyu ni bu ni ti way gəđakani ni way ? Gəđakani ti bay ya təzibiyu zlam ni do aw ? Ay nu nəngu ni nəbu e kidin gekəli bu akada ga maslaña ya ti azibiyu zlam məzumani ana mis ni.

28 Lekələm ti kəbum akaba nu ; ku ka ya ti mis təwayay nu ndo nəngu ni kəmbərənum nu ndo.

29 Nahkay nu ti nagraj ahəmamam ? Baba əvua bay a, nu day nəvi bay ana kəli bilegeni a Məgur goro bu akada gayan ya əvu ni.

30 Nahkay zla ti akəzumum zlam akaba ekisəm zlam akaba nu a Məgur goro bu. Akanjəhadumviyu e kərsi vu ga magrafəña seriya kə dini kru mahar cəeni ge Izireyel na daya. »

Yezu adəm : « Piyer amədəm əsər nu do »

(Meciyə 26.31-35 ; Mark 14.27-31 ; Zəj 13.36-38)

31 Yezu əhi ma ana Piyer, ədəm : « Simu, Simu, ci day : lekələm ti *Seteni əhindifiña kəli kə Melefit a, awayay agra ana kəli akada ge mis ya ti atađalakia hilfi ga zlam gayan a ni.

32 Ay nu zla ti nəhəngala Melefit a ti kəmbərən məfəku ahər ba. Ekijikia ke divi a, ay ti akəngəkiya. Əkəngəkiya ti vi njəda ana bəza ga muk ni. »

33 Piyer əhəngrifəñ, əhi : « Bay goro, nəgəskabu ga morakabani ata nak a daŋgay vu, ku ga məmətkabani ata nak day nəgəskabu. »

34 Ay ti Yezu əhi ahkado : « Piyer, nəhuk nahəma, kani kani a a huf ga məlavaf bu, wudaka agwazl azlah ti akədəm sak mahkər kəsər nu do timey. »

Mbici, mbolu akaba maslalam

³⁵ Yezu àhi ana tay ahkado : « Ka sarta ya ti nàslər kəli, ku mbici, ku mbolu, ku kimaka day kəhəlum ndo ni ti, mam àhəcikiva ana kəli a mam ? » Təhəŋgrifəŋ, təhi : « Àbi. »

³⁶ Àhi ana tay : « Ay nihi ti maslaŋa ya ti siŋgu àvu e mbici gayan bu nahəma, m̂aza, ku zlam gayan a mbolu bu day m̂aza akaba naŋ a. Maslaŋa ya ti maslalam gayan àbi ni day m̂əsəkumoru azana gayan ti m̂əsəkum maslalam àna siŋgu gani.

³⁷ Nəhi ana kəli nahəma, maslaŋa ya ti Melefit àdəm a Wakita gayan ni bu : “Atacalkivu naŋ àkivu ka ndam magudar zlam” * ni ti, maslaŋa gani nani ti nu. Pakama gani nani si agrakuvu kwa. »

³⁸ Eslini təhi ahkado : « Bay geli, maslalam nday hi cə. » Naŋ nakəŋ àhi ana tay : « Èslia ahkay. »

*Yezu ahəŋgalay Melefit ka həma Oliviye
(Meciyə 26.36-46 ; Mark 14.32-42)*

³⁹ Yezu àhəraya, òru ka həma *Oliviye akada gayan ya agray kəlavad ni. Àra àhəraya ti ndam madəbay naŋ ni tàdəboru naŋ kələŋ.

⁴⁰ Tòru tìŋjəa eslina ti Yezu àhi ana ndam madəbay naŋ ni ahkado : « Həŋgalum Melefit ti kijumkia ke divi a ka ya ti *Seteni esipet kəli ni ba. »

⁴¹ Eslini Yezu nakəŋ àsləkafəŋa kà tay a, òru cak. Òru ènjəa nahəma, àbəhad mirdim grik, àhəŋgalay Melefit,

---

* 22:37 Izayi 53.12.

42 àdám ahkado : « Bəba, tamal kawayay ti hədākfua daliya hina, nəcakay ba ti. † Ku nədám nahkay nəngu ni, kəgray ere ya nu nawayay ni ba, gray ere ye ti nak kawayay ni sawaŋ. » [

43 Eslini *məslər ge Melefit àhərkiaya e melefit ba, àvi njəda.

44 Bəruv àtikaba dal-dal, nahkay naŋ nakəŋ àkadvu àna mahəŋgalakivu Melefit ; endif gayaŋ àndalaya akada ge mimiz na ndal ndal a ga had a.]

45 Àra àhəŋgala Melefit a nahkay ti ècikaba cəkwađ, àŋgəkia ka ndam madəbay naŋ na. Àdi ahər ana tay nday e dəwir bu, adaba tàmətađkaba àna majalay ahər a.

46 Naŋ nakəŋ àhi ana tay : « Kinjəm dəwir ti kamam ? Cikəmaba, həŋgalum Melefit ti kījəmkiya ke divi a ka ya ti Seteni esipet kəli ni ba. »

Təgəs Yezu

(Meciyə 26.47-56 ; Mark 14.43-50 ; Zəŋ 18.3-11)

47 Ka ya ti Yezu naŋ àbu azlapay nahkay ni ti mis kay təbu tərəkia. Naŋ ya təzalay naŋ Zədas, naŋ bilin ga ndam *asak ga Yezu kru mahar cəeni ni, àdibiyu kama ana tay. Tàra tinjia ti Zədas nakəŋ àrəkia ndoroŋa ka Yezu a ga məgri sa àna məfəki ma ka tuwər a. ‡

48 Eslini Yezu àhi : « Zədas, kəsəkumoru nu *Wur ge Mis ti àna məgru sa nahkay hi zla do aw ? »

---

† 22:42 Ahalay ti ma ga Yezu ya àdám ni ti nahkay hi : « Hədākfua hijiyem hina. » A Wakita ge Melefit ya ahaslani ni bu ni ti tədám məzum bəruv ge Melefit ti akada zum e hijiyem bu, mis tisi ti akad tay. ‡ 22:47 Ka sarta nani ti kəlavad mis təgri sa ana mis ya ti tawayay tay dal-dal ni àna məfəki ma kə tay kə tuwər.

49 Nday ya tǎbu akaba Yezu ni tǎra tǐpia ere ye ti àgravu na ti tǎhi ana Yezu : « Bay geli, mǎkadvu akaba tay àna maslalam geli ni aw ? »

50 Eslini mis bilin e kidin gatay bu àsi maslalam ana bay mǎgri tǎwi ana gǎdákani ga ndam *manǎgalabakabu mis akaba Melefit ni, àsifǎna slimi ga ahar ga dǎf a hǎndaǎ.

51 Ay Yezu àǎm : « Mbrǎnum, èslia nahkay. » Mǎk ènjifin kǎ mǎlan ge slimi ga maslan nani, àhǎngaraba nan a.

52 Kǎlan gani Yezu àhi ma ana gǎdákani ya tǎra ga mǎgǎs nan a ni. Nday nani ti gǎdákani ga ndam *manǎgalabakabu mis akaba Melefit akaba gǎdákani ga ndam majǎgay *ahay gǎdákani ge Melefit akaba gǎdákani ndahan. Àhi ana tay ahkado : « Kǎdǎgumkua àna maslalam akaba aday a, kǎgǎsum nu akadǎ nu zal akal,

53 ambatakani do nǎbu akaba kǎli a dalaka ga *ahay gǎdákani ge Melefit ni bu kǎlavad. Ay ti kinǎmǎfu ndo timey ! Ay nihi ti sarta ge tǎwi gekǎli akaba ge *Seteni bay mǎgur mǎlan zin-zineni ni ènjia. »

Piyer adǎm nan àsǎr Yezu do

(Meciya 26.57-58, 69-75 ; Mark 14.53-54, 66-72 ; Zen 18.12-18, 25-27)

54 Eslini mis ni tǎgǎs Yezu. Tǎra tǎgǎsa nan a ti tǎzoru nan, tǎfiyu nan a ahay ga gǎdákani ga ndam *manǎgalabakabu mis akaba Melefit ni vu. Piyer ti ni nan drin àǎǎbabiyu Yezu.

55 Tǎru tinǎa ti mis tǎbefta aku a dalaka ba, nday tǎbu tǎnjafǎn. Piyer day ànjǎhadkivu ka tay.

⁵⁶ Nday tǎbu tǎnjafǎŋ kà aku ni nahkay ti wal nahanǎ àbu, agray tǎwi eslini. Àra èpia Piyer a manǎhadǎni kè eri ga aku na ti àmǎnjalǎŋ lala, àdǎm : « Maslaŋa hini day mis ga Yezu. »

⁵⁷ Eslini Piyer àhi : « Aha, nèsǎr nanǎ do timey, wal hini. »

⁵⁸ Àra àpǎsa bal ti zal nahanǎ èpia Piyer a keti, àhi : « Nak day ndam gatay gani. » Piyer nakǎŋ àhi : « Nu mis gatay do timey, maslaŋa goro. »

⁵⁹ Àra àpǎsa keti ka ahǎr gana agray njemdi bǎlanǎ nahǎma, maslaŋa nahanǎ àmbrǎŋ ma gani ndo, àdǎm : « Edeǎŋ nanǎ mis ga Yezu, adǎba nanǎ zal Gelili. »

⁶⁰ Piyer àhi : « Maslaŋa goro ni, nèsǎr ere ye ti kǎdǎmku ni do. » Piyer nanǎ àbu azlapay nahkay ti agwazl àzlah hǎya.

⁶¹ Eslini Bay geli àmbatkibiyu ma ke Piyer, àmǎnjalǎŋbiyu ndekwa. Nahkay Piyer nakǎŋ ma ga Bay geli ya àhi : « Kani kani a wudǎka agwazl àzlah ti akǎdǎm sak mahkǎr kèsǎr nu do timey » ni àŋgiaya a ahǎr ba.

⁶² Eslini àhǎraya e mite va, ètǎwi dal-dal.

Teyefiŋ kà Yezu

(Meciyu 26.67-68 ; Mark 14.65)

⁶³ Nday ya tǎjǎgay Yezu ni tǎyefiŋ, tǎzlǎb nanǎ.

⁶⁴ Tǎkambahi eri, tǎhindifiŋa ma, tǎhi : « Tamal nak bay mahǎŋgaray *pakama ge Melefiti ti sǎrkaba, way àzlab kur ni way ? »

⁶⁵ Tǎndivkivu nanǎ àna ndivey ndahanǎ kay.

Tagrafǎŋa seriya kà Yezu a kè meleher ga gǎdǎkani ga ndam Zude a

(Meciyu 26.59-66 ; Mark 14.55-64 ; Zeŋ 18.19-24)

⁶⁶ Məlanə àra àsla nahəma, gəđákani ga ndam *Zude, gəđákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni tənğasvu. Nahkay təzəbiyu Yezu kə meleher gatay ga magrafəŋa seriya.

⁶⁷ Tihindifiŋa ma, təhi : « Tamal nak *Krist *Bay gəđákani ya amara ni ti hi ana leli. » Naŋ nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àđəm : « Tamal nəhia ana kəli nihi day nəsəra akəgəsumukabu do.

⁶⁸ Tamal nihindifiŋa ma kə kəli a day akəhəŋgrumufəŋ do.

⁶⁹ Ay nəhi ana kəli nahəma, ku kani səruma nu *Wur ge Mis ananəhad a məlanə ga gəđákani bu kà ahar ga dəf ge Melefit Bay njəda-njədani ni. § »

⁷⁰ Tàra ticia ma ya àđəm na ti nday dek təhi : « Nahkay ti nak Wur ge Melefit aw ? » Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay : « Nu gani : kəđəmum ti lekələm lekələmeni àna ahàr gekəli. »

⁷¹ Eslini nday nakəŋ təđəm : « Macəbay ndam sedi ndahaŋ kamam mba mam ? Leli leleni àna ahàr geli mïcifiŋa a ma gayanə ba ni. »

23

Təzoru Yezu kə meleher ga bay Pilet

(*Meciyu 27.1-2, 11-14 ; Mark 15.1-5 ; Zen 18.28-38*)

¹ Mis ni dek tìcikaba hurum, təzoru Yezu kə meleher ga bay *Pilet.

² Tòru tìnjəa ti nday nakəŋ tàcalki naŋ ka zlam magudarani, təhi ana bay ni ahkado : « Mədi ahàr ana maslanə hini naŋ àbu ewisiŋkabu ndam ga had

geli. Àdám tǝpǝli hadam ana *Sezar ba, àdám naŋ *Krist, naŋ bay. »

³ Pilet nakəŋ àra ècia ma na ti èhindifiŋa ma kà Yezu a, àhi : « Nak ti bay ga ndam *Zude ededīŋ aw ? » Àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nak kədəm. »

⁴ Eslini Pilet àhi ana gədəkani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba mis macakalavani ni ahkado : « Maslaŋa hini ti nədi ahàr ana zlam magudarani gayəŋ ga məwəl naŋ àna seriya ndo timey. »

⁵ Ay nday nani təmbrəŋ ma gani ndo, tədəm : « Àdám mis tэгəsiki ma ana ŋgumna ba, àcahia ma gana ana mis ga had *Zude na dek. Àŋjəkibiya kwa e Gelili bədək, àbaya ahalay a. »

Təzoru Yezu kè meleher ga bay Erot

⁶ Pilet àra ècia ma nana ti àdám : « Naŋ hini ti zal Gelili aw ? »

⁷ Tàra təhia Yezu naŋ ga had ga Erot ya agur na ti Pilet nakəŋ àdám tōru àna naŋ afa ga Erot, adaba ka sarta gani nani ti Erot naŋ àbu a Zerəzalem daya.

⁸ Erot àra èpia tīŋjia àna Yezu a ti àmərva dal-dal, adaba ècia pakama ya təzlapaki na. Àpəsa àwaya ti mīpi Yezu ; awayay ti Yezu mągraya ere ye ti mis tīpi day-day ndo na.

⁹ Nahkay èhindifiŋa ma kà Yezu a gərgəri kay, ay ti Yezu àhəŋgrifəŋ ndo.

¹⁰ Gədəkani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni day təbu eslini, tacalki Yezu ka zlam magudarani kay dal-dal.

¹¹ Kələŋ gani Erot akaba ndam slewja gayəŋ təyefiŋ kà Yezu, tàməŋjaləŋ akada èsli mis e eri

gatay bu ndo. Təfəki mugudi sulumani ge meye-
fiŋeni ; t̄ara t̄eyefiŋa ti Erot nakəŋ àdəm t̄ahəŋgororu
Yezu afa ge Pilet, mək t̄ahəŋgoru naŋ.

¹² Ahaslani nahəma Erot nday ata Pilet ti nday
ke ezir, ay kà fat nani ti t̄igi ka zləba həya.

Pilet avi divi ana mis ga makad Yezu

*(Meciyu 27.15-26 ; Mark 15.6-15 ; Zeŋ 18.39-
19.16)*

¹³ T̄ara t̄injia àna Yezu a ti Pilet àzalakabu gəďákani
ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni,
gəďákani ndahaŋ akaba ndam *Zude ndahaŋ ni.

¹⁴ Àhi ana tay ahkado : « Kəzumubiyu maslaŋa
hini, kəhumu èwisin̄ ndam ga had *Zude. Nahkay
nihindifiŋa ma kè meleher gekəli a, ay ti zlam ya
kàcalumki naŋ, kəďəmum àgudara ni ti nu n̄di ahàr
ku bəlaŋ ndo.

¹⁵ Erot day àdi ahàr ana magudar gayaŋ ndo,
nahkay àhəŋgribiyu naŋ ana leli ni. Nihi ti maslaŋa
hini magudar gayaŋ àbi ga makadki naŋ di bi.

¹⁶ Nihi nahəma nəhi ana ndam slewja goro ni
t̄əzləb naŋ, kələŋ gani anafəkad naŋ. » [

¹⁷ Kəla wuməri ga *Pak lu, Pilet si àfiaya zal
daŋgay a bəlaŋ ana ndam Zude a kwa.]

¹⁸ Pilet àra àdəm ma nahkay ti nday ye eslini
ni dek t̄əzlah, t̄əďəm : « Jiŋa maslaŋa hina, fiaya
Barabas ana leli a. »

¹⁹ Barabas ti t̄əfiyu naŋ a daŋgay vu adaba naŋ e
kidin̄ ge mis ya t̄akadvu akaba ŋgumna a Zeruzalem
ni bu, azuhva gayaŋ ya àkad mis ni daya.

²⁰ Pilet àwayay mafəkad Yezu, nahkay àhəŋgri
zuh ana ma gayaŋ ya àhi ana tay ni.

21 Ay nday nakəŋ təzlah, tədəm : « *Darfəŋ naŋ kà təndal ! Darfəŋ naŋ kà təndal ! »

22 Pilet àhəŋgri zuh ana ma ni ya mahkəŋ, àhi ana tay ahkado : « Ay ti àgudar mam ? Magudar gayəŋ ya təkadki naŋ ti nədi ahàr ndo. Nahkay nəhi ana ndam slewja goro ni təzləb naŋ, kələŋ gani anafəkad naŋ. »

23 Ay nday nakəŋ təzlah kay kay, tədəm : « Darfəŋ naŋ kà təndal ! » Təzlahkivu kay kay.

24 Tàra təzlahaha nahkay ti Pilet nakəŋ àgəskabu ga məgri ere ye ti tihindifiŋa ni ana tay.

25 Àfiaya maslaŋa ya ti tihindifiŋa ni ana tay a. Naŋ ti maslaŋa ya ti təfiyu a danğay vu adaba təkadva akaba ŋgumna, àkadā mis a ni. Yezu ti ni, Pilet àhi ana ndam slewja gayəŋ ni təgri ere ye ti ndam Zude tawayay ni.

Tadarfəŋ Yezu kà təndal

(Meciyə 27.32-44 ; Mark 15.21-32 ; Zeŋ 19.17-27)

26 Ka ya ti ndam slewja ni təzoru Yezu ga makad naŋ nahəma, tədi ahàr ana zal Sireŋ nahaŋ, slimi gayəŋ Simu, naŋ àbu asləkabiya e gili a. Eslini nday nakəŋ təfəki ŋgasa ga mazay təndal ga *madarfəŋ Yezu ni ti mādəboru Yezu àna naŋ kələŋ.

27 Ndam *Zude dal-dal təbu tadəboru Yezu, wál day təkibu ka tay titəwioru naŋ, tagroru deləli.

28 Eslini Yezu nakəŋ àmbatkibiyu ma ka wál ni, àhi ana tay ahkado : « Wál Zeruzalem, kitəwəm nu ba. Təwəm ti vu gekəli, təwəm bəza gekəli daya.

29 Adaba sarta amara, mis atəcakay daliya dal-dal. Ka sarta gani nani ti atədəm : “Wál dəgəl

tâmərvu, wál ya tìwi bəza ndo, bəza tìsi ɗuwa gatay ndo ni, tâmərvu.”

³⁰ Mis atənjəki ka mədəmani həma gəɗákani təmbəɗkiaya ka tay a, bəza həma tənɗaha tay a. *

³¹ Nu nəcakay daliya nihi ti agravu akaɗa ga aku ya azum biyem míɗeni ni, lekulam ti ni akacakum daliya ti amagravu akaɗa ga aku ya azum biyem mikuleni ni. »

³² Ndam magudar zlam ndahaŋ təbu nday cɛ ; ndam slewja ni təhəloru tay akaba Yezu ga moru *madarfəŋ tay kà təndal.

³³ Tòru ka məlanə nahaŋ ; məlanə gani nani ti təzalay « Aslat ga Ahàr. » Tòru tɪnjɛa eslina ti tadarfəŋ Yezu kà təndal ; tadarfəŋ ndam magudar zlam cɛeni ni kà təndal ndahaŋ daya, bəlanə gani ka ahar ga ɗaf ga Yezu, naŋ nahaŋ ni ka ahar ga gəjar gayaŋ.

³⁴ Eslini Yezu àɗəm : « Bəba goro ni, təsər ere ya tagray ni do, nahkay mbərfəŋa kà tay a. » Ndam slewja ni tàra tadarfəŋa naŋ kà təndal na nahkay ti taɗraki ca-ca àki ka azana gayaŋ ni bəlanə àna bəlanə ti təsər way azum way.

³⁵ Mis dal-dalani ya tadarboru naŋ ni təbu tamənjalaŋoru. Eslini gəɗákani gatay ni tɛyefiŋ kà Yezu, tədəm : « Àhəŋga mis ndahaŋ a. Tamal ti naŋ *Bay gəɗákani ya ti Melefit àdaba, àslərbiyu ni nahəma, mähəŋgay ahàr gayaŋ gayaŋani zla aw. »

³⁶ Ndam slewja ni day tɛyefiŋ, tahaɗakfəŋoru ga məvi zum cecəwekeni.

³⁷ Təhi : « Tamal nak bay ga ndam Zude eɗeɗiŋ ti həŋgay ahàr gayak gayakani zla aw. »

---

* **23:30** Mənjay Oze 10.8.

³⁸ Àbu mabəkiani ka təndal ni, agavəla ga ahàr ga Yezu ni : « Hini ti bay ga ndam Zude. »

³⁹ Eslini bəlan ga ndam magudar zlam cəeni ya tadarfəŋ tay kà təndal ni èndivi Yezu, àhi ahkado : « Nak ti Bay gəđakani ya təđəm amara ni do aw ? Tamal nak gani ti həŋgay ahàr gayak gayakani ti kàhəŋgay leli bilegeni zla aw. »

⁴⁰ Ay maslaŋa nahaŋ ni àra ècia ma gayaŋ na ti àləgi, àhi : « Nak ti kəgrafəŋa aŋgwaz kə Melefit a do ni ti kamam ? Təbu tabazl leli akađa ya takađ naŋ ni,

⁴¹ ay tabazl leli ti kigeni, adaba məgudara zlam ya àgəski tabazlki leli na. Naŋ ti àgudar arana ndo simiteni. »

⁴² Mək àhi ana Yezu : « Yezu, ka ya ti akara kəzum bay gayak nahəma, jalaku ahàr, nəgəjazlkuk ahàr ba ti. »

⁴³ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nəhuk nahəma, kani kani a akara kanjəhad akaba nu a məlan sulumani ge Melefit bu.† »

Yezu amət

(Meciyu 27.45-56 ; Mark 15.33-41 ; Zeŋ 19.28-30)

⁴⁴⁻⁴⁵ Ka gani nani, fat àra ècika tirkeđ-keđ ka ahàr melefit a ti àmbrəŋ masladani, àsladay va do. Nahkay məlan dek ègia ziŋ-ziŋena duk àbivoru àna njemdi mahkər ya ga məlakarawa. Eslini azana ga mahay gəđakani ga məlan *njəlatani ya ti a hud ga *ahay gəđakani ge Melefit bu ni èguzlehvu kwar kala-kala.

⁴⁶ Ka sarta gani nani ti Yezu àzlah kay kay, àđəm : « Bəba goro ni, nəfukvù sifa goro ni a ahar vu.‡ »

† **23:43** Məlan sulumani ge Melefit ti awayay adəmvaba dini sulumani (mənjay Manğahani 2.7). ‡ **23:46** Limis 31.6.

Àra àǵama nahkay ti àmæt huya.

⁴⁷ Bay ga ndam slewja ni àra èpia ere ye ti àgravu na ti àzləbay Melefit, àǵam : « Maslaŋa hini ti mis jireni eǵeǵiŋ. »

⁴⁸ Mis kay təbu eslini : tàra ga mamənjələŋ ka zlam ya təgri ana Yezu na. Ay tàra tìpia ere ye ti àgravu na ti àhəlia ahàr ana tay a, tàsləka àna tuway a.

⁴⁹ Ndam ga Yezu ǵek akaba wál ya tàǵəbabiya naŋ kwa e Gelili ni təbu cak tamənjoru, tìpia ere ye ti àgravu na daya.

Təfiyu kisim ga Yezu e mindiviŋ vu

(*Meciya 27.57-61 ; Mark 15.42-47 ; Zeŋ 19.38-42*)

⁵⁰⁻⁵¹ Zal nahaŋ àbu, slimi gayəŋ Zəzef, naŋ ga kəsa Erimete, ka haǵ *Zəde. Maslaŋa nani ti mis sulumani, jireni daya ; naŋ àbu ajəgay *Məgur ge Melefit. Naŋ biliŋ ga gəǵákani ge *seriya ga ndam *Zəde, naŋ gani àgəsiki zlam ya nday tàgray ni ana tay ndo.

⁵² Naŋ nakəŋ òru afa ge Pilet, èhindi kisim ga Yezu ni.

⁵³ Pilet àra àvia divi gana ti Zəzef òru àzaya kisim na kə təndal na, àkambah, mək àfiyu e mindiviŋ vu. Mindiviŋ nani ti miliyeni a pəlaǵ vu : təfiyu kisim ga maslaŋa nahaŋ ǵay-ǵay ndo.

⁵⁴ Fat nani ti fat ga zləma ; vaǵ *məpəsabana anjəki wudak.

⁵⁵ Wál ya tàǵəbabiya Yezu kwa e Gelili ni tàǵəboru Zəzef ke mindiviŋ ni, tìpi ahəmamam təfiyu kisim ni.

⁵⁶ Tàra tìpia ti tàsləkabiya ga maslamalakabu tersel akaba zlam ndahaŋ ya tizi àbəlay ni. A vaǵ

məpəsabana ba nahəma təpəsaba təgray təwi ndo, akada ge *Divi ge Melefit ya àvay ni.

24

Yezu aṅgaba e kisim ba

(Meciyu 28.1-10 ; Mark 16.1-8 ; Zey 20.1-10)

¹ A vad ye enjenjeni ga gosku nahəma, wál ni tòru d_u ge miled_u ke mindiviṅ ni. Tòru ti àna tersel gərgəri ya ti tàslamalakabu ni.

² Tòru tìnj_ua ti tìpi belim ge mindiviṅ ni maḃələd_kiana.

³ Nahkay təhuriyu e mindiviṅ ni vu. Tàra təhuriyu nahəma, tədi ahàr ana kisim ga Bay geli Yezu ni ndo.

⁴ Eslini təsər ere ye ti tagray ni do. Nday təbu nahkay ti mis c_u t_uṅgazlivu ana tay, məbakabu azana masladani.

⁵ Wál ni t_ura tìpia tay a ti t_ugra aṅgwaz a, təhəṅgaroru eri gatay a hađ. Eslini mis c_ueni ni təhi ana wál ni : « Kèđəbum mis ya naṅ eri ni e kiđiṅ ga nday məmətani ni bu ni ti kamam ?

⁶ Àṅgaba e kisim ba, naṅ àbi ahalay va bi. Lekulum kəsər_umki ka pakama ya àhi ana k_uli ka ya ti naṅ e Gelili ni do aw ?

⁷ Eslini àhi ana k_uli ahkado : “Ahàr àđəm nu *Wur ge Mis ti t_ugəsi nu ana ndam magudar zlam, ti t_ukađ nu kà təndal, ti n_uṅgaba a vad ya mahkər a.” »

⁸ Wál ni t_ura tìcia nahkay ti təsərki ka ma ga Yezu ya àhi ana tay ni.

⁹ Wál ni t_ura tàsləkabiya ke mindiviṅ na ti t_uṅgəhađi ma gani đek ana ndam *asak kru mahar

bəlaŋani ni akaba ana ndam *madəbay Yezu ndahaŋ ni dək.

¹⁰ Wál ya tǎngəhad ma ni ti ata Mari ga kəsa Magədala ni, Zeni, Mari mən ge Zek akaba wál ndahaŋ. Ndam asak ni tǎra tici ma na ti

¹¹ tǎjalay a ahàr gatay bu ma ga wál ni ma masakani, nahkay tǎgəsiki ma gatay ni ana tay ndo.

¹² Ay zla ti Piyer àsləka, àcuhworu ke mindiviŋ ni. Òru ènjua ti àndəhad ahàr, àmənjiyu e mindiviŋ ni vu, èpi gabaga duca ciliŋ. Eslini ti àsləkabiya, àra a magam a. Ere ye ti èpibiyu ni àgria ejep a dal-dal.

*Yezu aŋgəzlivu ana ndam madəbay naŋ cə
(Mark 16.12-13)*

¹³ Ka fat gani nani ndam *madəbay Yezu ndahaŋ cə tǎbu takoru a kəsa nahaŋ vu, slimi ga kəsa gani Emeyəs. Kəsa gani driŋ akaba Zerəzalem, mis asawađay njemdi cə e divi bu day kwa ti enjiyu.

¹⁴ Nday nakəŋ tǎbu tǎzlapakioru e kidiŋ gatay bu àki ka zlam ya àgravu ni dək.

¹⁵ Nday tǎbu tǎzlapay e kidiŋ gatay bu, tagray gejewi nahkay ti Yezu nakəŋ àcay tay e divi bu mək tǎrakaboru ka ahar bəlaŋ.

¹⁶ Ay ti tǎsərkaba naŋ a ndo, adaba akada araŋa àsikia ke eri ana tay a.

¹⁷ Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Kazlapumk-ibiyu ka mam e divi bu ni mam ? » Tǎra ticia ma gayan na ti nday nakəŋ ticika, ahàr àbu ahəli ana tay.

¹⁸ Eslini biliŋ gatay, slimi gayan Kleyəpes, àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Nak ti nak zal mirkwi

aw ? Ere ye ti àgravu a Zeruzalem a vad nday ndani bu ni ti nak ciliŋ kici ndo zla do aw ? »

¹⁹ Yezu nakəŋ àhi ana tay : « Mam àgravu mam ? » Tàhi : « Ere ye ti àgrakivu ka Yezu zal Nazaret ni. Naŋ gani nani ti bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ; pakama gayan ya àdəm ni dek akaba tawi gayan ya àgray ni dek ti àgray àna njəda ge Melefit. Nahkay àbəlafəŋa kè Melefit a, àbəlafəŋa kè mis a dek daya.

²⁰ Ay ti ndam geli gəďákani ya taŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gəďákani geli ndahaŋ ni tàgəsi naŋ ana ndam *Rom ti tâgrafəŋa seriya ge kisim a, mək *tədarfəŋ naŋ kà təndal.

²¹ Leli ti ni mədəm amal naŋ àhəŋgay ndam *Izireyel. Akaba nani dek, nihi tegi vad mahkər kani, zlam gani àgravu ni.

²² Ay ti wál ya təbu akaba leli ni ndahaŋ təhia pakama ga məgri ejep ana leli a. Tòru kè mindiviŋ də ge miledə ti

²³ tədiviyu ahər ana kisim ga Yezu ni ndo, mək təsləkabiya, təhi ana leli tìpibiya *məslər ge Melefit a. Məslər ge Melefit ni təhibiyu ana tay Yezu naŋ àbu àna sifa gayan.

²⁴ Nahkay ndam geli ndahaŋ day tòra ke mindiviŋ na. Tìnjua ti tədi ahər ana mindiviŋ ni akada ga wál ya taŋgəhadì ana leli ni. Ay ti tìpibiya Yezu ndo. »

²⁵ Yezu àra ècia pakama gatay na ti àhi ana tay ahkado : « Lekuləm ti endisl àniviyu ana kuli bi aw ? Kìcəmba ma ga ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit àna weceweci do ni ti kamam ?

²⁶ Ngay ahər àdəm si *Bay gəďákani ya amara ni àcaka daliya nahkay day kwa, mək kwa ti Melefit

amazlɔbay naŋ ti mîgi gɛɖakani kè eri ge mis dek ti kicɛm do waw ? »

²⁷ Eslini Yezu nakɛŋ àɖɛfiaba pakama ge Melefit ya àɖɛmki ka naŋ a Wakita ge Melefit bu na dek ana tay a. Ànjiki ana tay ka ge Mɛwiz ni, àɖafaba ga ndam ndahaŋ ya tàhɛŋgaray pakama ge Melefit na dek daya.

²⁸ Tòru tinjɛa a kɛsa ya takoru ni va wudak nahɛma, Yezu akoru zlam gayanɛ akada asafɛŋa divi kà kɛsa na.

²⁹ Eslini nday nani tàhi : « Besa day, kòru ba, njɛhada akaba leli a, aɖaba tegi fat àdiya, mɛlanɛ naŋ àbu edizi timey. » Nahkay tàhuriyu tànjɛhad a kɛsa ni vu akaba tay.

³⁰ Tàra tàhɛliaya zlam mɛzumani ana tay a ti Yezu àzay *dipenɛ ni, àgri sɛsi ana Melefit, èsekaba, àvi ana tay.

³¹ Nday nakɛŋ tàra tìpia gayanɛ ya àgray nahkay na ti eri gatay ni ègia kwelenɛ-kwelenɛ, tàsɛr naŋ. Ay tàra tàsɛra naŋ a ti tìpi naŋ va do, naŋ àbi.

³² Eslini tàɖɛm e kidiŋ gatay bu ahkado : « Zlam ya ti àhi ana leli e divi bu, àɖɛmki ka Wakita ge Melefit ni ti mîciaba ni ti àmɛria mɛbɛruv ana leli a do waw ? »

³³ Nday nakɛŋ ticikaba hɛya, tàŋgoru a Zeruzalem. Tòru tinjɛa ti tàdi ahàr ana ndam asak ga Yezu kru mahar bɛlanɛni ni macakalavani akaba mis ndahaŋ.

³⁴ Eslini nday ndahaŋ ni tàhi ana mis cɛeni nakɛŋ ahkado : « Bay geli àŋgaba e kisim ba edeɖiŋ edeɖiŋena ! Simu èpi naŋ a. »

³⁵ Nday cɛeni ni day tàŋgɛhad ere ya àgrakivu ka tay e divi bu ka ya ti takoru e Emeyɛs ni akaba

gatay ya tèsər Yezu ka ya ti esekaba dipen̄ a ni.

*Yezu aṅgazlivu ana ndam madəbay naṅ ni
(Meciyu 28.16-20 ; Mark 16.14-18 ; Zen̄ 20.19-23 ;
Tɔwi 1.6-8)*

³⁶ Nday cɛeni ni təbu təzlapay nahkay ti mis ni dek t̄ipi Yezu nakəṅ naṅ jika e kid̄iṅ gatay bu. Àhi ana tay ahkado : « Melefit məgri sulum gayan̄ ana k̄uli. »

³⁷ Nday dek məbərɔv àtikaba ana tay a, aṅgwaz àwəra tay a dal-dal, adaba tədəm maslaṅa àmbavakiva ka tay a.

³⁸ Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Kəgrum aṅgwaz ti kamam ? Nṅay hini nu ti kəgəsumkabu do ni ti kamam ?

³⁹ Mənjumki ahar goro ni akaba asak goro ni. Hini nu timey ! Njəmfu, mənjumlu lala. K̄ipuma nu nəbu àna aslu akaba aslat ga vu goro. Mis məmbavani ti nahkay hi do. »

⁴⁰ Ka ya ti naṅ àbu ahi ma ana tay nahkay ni ti aṅgazli ahar gayan̄ ni akaba asak gayan̄ ni ana tay.

⁴¹ Tàra t̄icia ma gayan̄ na ti àgria ejep ana tay a, təmərva àsabay, ay kekilen̄a təgəskabu ṅgay naṅ eded̄iṅ faṅ ndo. Nahkay Yezu nakəṅ àhi ana tay : « Zlam məzumani àfəṅ kè k̄uli ahalay bi aw ? »

⁴² Nday nakəṅ təziaya telma ge kilif mətusana,

⁴³ mək àzay, àzum kè eri gatay.

⁴⁴ Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Ere ye ti àgrakuvu ni ti nəhia ana k̄uli a ahaslana ka ya ti nu nəbu akaba k̄uli na. Nəhi ana k̄uli ahkado tədəmkuə pakama, təbəkia ma gana e *Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Məwiz ni ba akaba a wakita ga ndam mahəṅgaray *pakama ge Melefit ba akaba

a wakita ge Limis ba. Pakama nani ya tədəmku ni dek ti si agravu kwa. »

⁴⁵ Eslini naŋ nakəŋ àvi məsər zlam ana tay ga miciaba zlam ya a Wakita ge Melefit bu na.

⁴⁶ Àhi ana tay ahkado : « Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : “*Bay gədəkani ya amara ni ti si àcaka daliya kwa, tàkədə naŋ a, mək a vad ya mahkər aŋgaba e kisim ba kwa.”

⁴⁷ Kələŋ gani zla nahəma, atəhi ma ana mis ga hađ ga mələŋ ni dek àna slimi gayaŋ, si tàmbatkaba majalay ahàr gatay a, day kwa ti Melefit ambərfəŋa zlam magudarani gatay ni kà tay a. Atənjəki ka mədəm ma gani a Zeruzalem.

⁴⁸ Pakama gani nani tədəmki ti ka nu. Ndam sedi gani ti lekələm.

⁴⁹ Nu ti anəsləribiyu Məsuf ya ti Baba goro àdəm aməvibiyu ana kəli ni ana kəli. Ay lekələm ti ni njəhaduma a Zeruzalem a duk abivoru ana vad ya ti Məsuf gani nani amərəkia ke kəli a, aməvi njədə ge Melefit dek ana kəli ni. »

*Melefit azoru Yezu e melefit vu
(Mark 16.19-20 ; Təwi 1.9-11)*

⁵⁰ Yezu àra àhia pakama nana ana tay a ti òru àna tay gwar a Betani. Òru ènjəa eslina ti àhəlkioru ahar ka tay agavəla, àgri *sulum ge Melefit ana tay.

⁵¹ Ka ya ti naŋ àbu agri sulum ge Melefit ana tay ni ti àsləkafəŋa kà tay a, Melefit àzoru naŋ agavəla a huđ melefit vu.

⁵² Naŋ àbu asləkafəŋa kà tay a ti nday nakəŋ təhəŋgrioru ahàr a hađ, meleher ndiəa ndiəa ana hađ. Kələŋ gani təŋga a Zeruzalem àna məmərana dal-dal.

⁵³ Kəlavad təhuriyu a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni vu, tanjəhad eslini ruk, tazləbay Melefit.

Ma M^hweni Sulumani ge Melefit New Testament in Muyang

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Muyang

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Muyang

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

7fea74f6-4ba4-5a54-a7cf-a6c88fbc1968